Lietuvos Nacionalinė Mokslo ir Švietimo Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 25 (1220) 1973 BIRŽELIO - JUNE 21 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONTARIO, CANADA • Tel. 368-6813

Išeivijos mastu

Vienokios problemos vyrauja okupuotoje Lietuvoje, kitokios išeivijoje. Ten sprendžia jas Maskva savosios naudos mastu, o čia — patys tautiečiai. Ten sprendimai yra Maskvos diktuojami ir tik retais atvejais sušvelninami ar pakeičiami vykdytojų pačioje Lietuvoje, o čia viskas sprendžiama laisvai ir tai grynai savomis jėgomis. Niekas čia nediktuoja, bet niekas ir nepadeda. Tiesa, Kanadoje atsirado galimybė gauti finansinės paramos daugiakultūrei veiklai, bet ji tėra atsitiktinė ir mūsų problemų sprendime tėra neesminės reikšmės veiksnys. Negirdėti, kad kituose kraštuose lietuviai gautų pastovesnio pobūdžio finansinę paramą, išskyrus Vasario 16 gimnaziją. **Žodžiu, savąsias problemas reikia spręsti vien savo jėgomis. Ligšiolinė patirtis rodo, kad jų nemažai buvo išspręsta ir kad lietuvių išeivijos finansiniai ištekliai nėra jau tokie skurdūs.** Prisiminkime tik pvz. didžiuosius renginius, vykdytus išeivijos mastu: jaunimo kongresus, tautinių šokių bei dainų šventes, sporto išvykas . . . Visi tie renginiai buvo finansuoti vien lietuvių. Jiems pilnai užteko surinktų lėšų, o kaikurie jų davė net gražaus pelno. Taigi, finansiniai lietuvių ištekliai, ypač JAV-se, nėra maži ir gali pilnai atlaikyti didžiuosius renginius, jeigu jie yra tinkamai organizuojami.

★ ★ ★

Nors finansiniai ištekliai gana pajėgūs, visdėlto nevisos problemos susilaukia visuotinės paramos. Kodėl? Daug, žinoma, priklauso nuo pačios idėjos, renginio populiarumo, organizatorių sugebėjimo bei mokėjimo pasiekti lietuviškąsias mases. Kadangi visokių rinkliavų niekur netrūksta, ypač vietinio pobūdžio, tad ir visuotinio pobūdžio renginiams nėra lengva laimėti plačiosios visuomenės dėmesį. O yra dalykų, kurie nuolat turi būti sprendžiami visos išeivijos mastu. Ir kai jie nepasiekia pakankamai plataus dėmesio, nukenčia visos išeivijos ir kartu visos lietuvių tautos reikalas. Štai kad ir Lietuvos laisvinimo sritis. Tai vienas svarbiausių išeivijos uždavinių. Gerai, kad jis sprendžiamas visuotiniu mastu nuo pat antrosios Lietuvos okupacijos. Veiklos priekyje budi Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, turįs atramą pačioje Lietuvoje ir išeivijoje. Per beveik tris dešimtmečius jis atliko nemažai darbų politinėje srityje ir tebėra didžiausia rakštis sovietinei okupacijai. Svarbu tad, kad VLIKas ir toliau spręstų Lietuvos laisvinimo problemas visuotiniu mastu bei nuolat atsijaunintų naujais veikėjais. Dažnai kyla ginčų dėl vienokios ar kitokios VLIKo sudėties, dėl jo partinės ar nepartinės struktūros, bet tai antraeiliai dalykai, kurie neturėtų užtemdyti esminės perspektyvos. **Svarbiausia, kad VLIKas ir toliau būtų visuotinė mūsų išeivijos aspiracijų išraiška, pajėgi atlikti dabarties uždavinius tiek politiniu, tiek finansiniu požiūriu.**

★ ★ ★

Išeivijos mastu sprendžiamos ir visuomeninės problemos. Jos yra sutelktos Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje. Jų sprendimas nėra vienodai sėkmingas. Kaikurios problemos, kaip pvz. švietimo, jaunimo kongresų, sprendžiamos su nemažais sunkumais, tačiau iniciatyva gana ryški. Nepajudėjo iš vietos tiktai kultūros taryba, matyt, neradusi konkrečios veiklos formų. Šį rudenį Vašingtone posėdžiaus PLB seimas, kuris bandys pažvelgti į visuomenines išeivijos problemas visuotiniu mastu. Ryšium su tuo užmoju seimas turės pagvildenti ir struktūrines savo problemas, kurios sudaro gana keblių situacijų kaikuriuose kraštuose. Gera tai, kad PLB, kaip visus telkianti pajėga, iškylančias problemas sprendžia visos išeivijos mastu. Atrodo, kad šiuo mastu turėtų būti sprendžiamos ir šalpos problemos, kurios, praktiškai imant, iki šiol buvo paliktos vien JAV tautiečiams ir jų BALFui. Visuotinio masto turėtų susilaukti ir religinė sritis. Kadangi daugumą sudaro katalikai, tad jiems ir tenka atsakomybė religinius klausimus spręsti visos išeivijos mastu. **Šioje srityje yra gana daug pajėgų, gražios iniciatyvos, bet mažai tematyti visuotinio masto. Vyksta vietinio pobūdžio veikla, matyti gražių partizaninių pastangų, tačiau visuotinės problemos sprendžiamos nevisuotiniu būdu arba visai nesprendžiamos.** Religinė sritis iki šiol nesugebėjo prilygti nei politinei, nei visuomeninei sričiai, nors šioks toks bandymas buvo. **Pr. G.**

KANADOS ĮVYKIAI

PASKOLOS PERKANTIEMS NAMUS

Federacinis parlamentas patvirtino namų įsigijimui skiriamų valstybinių paskolų įstatymo pakeitimus. Pirmieji valstybiniai mortgičiai naujų namų pirkėjams nuo $27.000 padidinami iki $30.000, senų namų pirkėjams — nuo $24.000 iki $27.000. Praktiškai tai reiškia mažesnę pradinę įmoką už perkamą namą ir didesnę valstybinę paskolą. Deja, šis mostas nesustabdo nuolatos kylančių namų kainų, dėl kurių namai jau pasidarė "neįkandami" daugeliui kanadiečių. Konservatorių atstovas federaciniame parlamente E. Wooliams, kalgarietis, šia proga pateikė dėmesio vertų duomenų. Pavyzdžiu paėmęs $35.000 vertės namą, jis nustatė tikrąją jo kainą su 40 metų mokamu mortgičium. Padarius pradinę $10.000 įmoką, lieka $25.000 mortgičius, išdėstytas 40-čiai metų. Tikroji tokio namo kaina su 6% mortgičium bus $75.000, su 9% — $101.000, su 10% mortgičium — net $110.000. Dabartiniu mortgičių vidurkis yra 9,5%. Taigi, kanadietis, pirkdamas $35.000 vertės namą ir mokėdamas $25.000 mortgičių beveik visą savo gyvenimą, iš tikrųjų į tą namą įkiša apie $100.000 — keliolikos metų pilną savo uždarbį. Už valstybinius mortgičius mokamos žemesnės palūkanos šio užburto rato neišsprendžia, tik padeda į jį įsijungti su mažesne pradine įmoka ir nežymiai sumažina galutinę namo kainą. Atrodo, reikia naujo ir žymiai griežtesnio įstatymo, kuris sustabdytų namų kainas didinančią spekuliaciją žeme. Dabar kaikuriose vietovėse beveik pusę namo kainos sudaro mažas sklypas, nors Kanada turi milžiniškus neapgyvendintos žemės plotus.

Premjero P. E. Trudeau vyriausybė nutarė suvaržyti naftos eksportą į JAV-es sekančių pusantrų ar dvejų metų laikotarpiui. Energijos išteklių ministerio D. Macdonald pranešimu, eksportas gali būti sumažintas beveik iki visiško nulio. Oficialiai skelbiama, kad šiuo žingsniu norima apsaugoti kanadiečių poreikius ir sustabdyti naftos gaminių kainų kilimą. Per 1972 m. pirmąjį ketvirtį į JAV buvo eksportuota 17.000 statinių benzino, o šių metų pirmajame ketvirtyje — 872.000 statinių. Visų naftos gaminių 1.046.000 statinių eksportas į JAV 1972 m. pirmaisiais keturiais mėnesiais šiemet padidėjo iki 1.845.000 statinių. Kiekviena statinė turi 35 galonus. Nepaisant padidėjusio naftos eksporto, jos trūkumo Kanadoje nebuvo. Naftos valyklos pilnai patenkino vietinę rinką ir aprūpino JAV, kur šiuo metu jaučiamas didėjantis benzino trūkumas. Eksportas į JAV-es bus leidžiamas tik su specialiais vyriausybės leidimais eksporto bendrovėms.

R. Stanfieldo vadovaujama konservatorių partija pareikalavo užšaldyti trim mėnesiam kainas ir atlyginimus Kanadoje, o po to įvesti laikinę kontrolę infliacijai. sustabdyti. Pasiūlymui naują impulsą davė prez. R. Niksono paskelbtas kainu užšaldymas dviem mėnesiam JAV, paliekantis nesuvaržytas kainas

(Nukelta į 2-rą psl.)

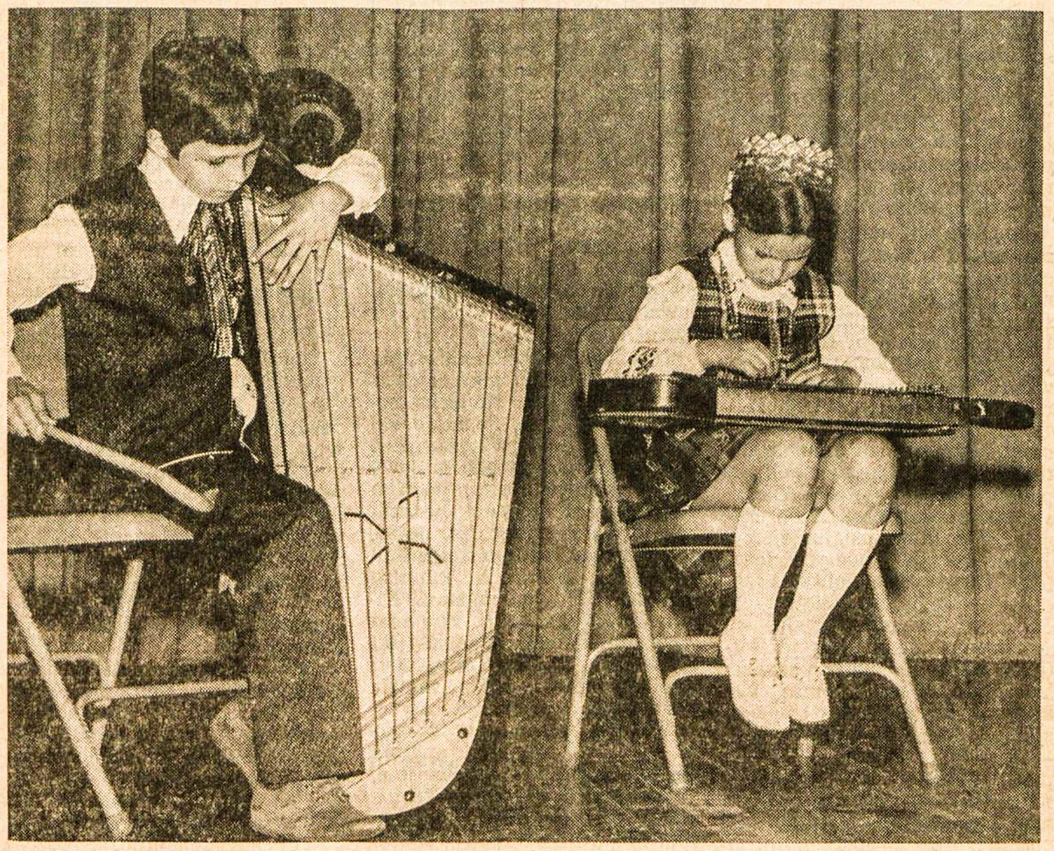

Klevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai kanklininkai mokslo metų užbaigos proga atlieka meninę programą. Iš kairės: J. Muliuolis, V. Banionytė. Nematyti kitų orkestro dalyvių — R. Gincaitės ir V. Kijauskaitės

Nuotr. J. Garlos

Amerikiečio žurnalisto įspūdžiai

Sostinės ir gamtos apsauga

"Baltimore Sun" korespondentui Michael Parks Sovietų Sąjungos Leningardo ir Maskvos miestai atrodo atsilikę, kai juos palygini su Vilnium, Ryga ir Talinu. Skirtumą sudaro kitokia ir sunkiai apibūdinama atmosfera, kurią pastebi net ir rusai. Pasak vieno elektronikos inžinieriaus, gyvenimas Baltijos kraštų sostinėse atrodo laisvesnis, netaip įtemptas, primenąs Vakarų pasaulį. Pats M. Parks pridūria, kad ir amerikiečiui turistui šie miestai yra savotiškas slėnis tarp Rytų ir Vakarų, kuriam Sovietų Sąjungos neleidžia užmiršti sovietinės vėliavos, Lenino paveikslai ir raudonosios armijos kariai.

Restoranai ir kavinės

Amerikiečiui M. Parks krito į akis vilniečių praeivių neskubėjimas, pilnos prekių krautuvės, gražiai sutvarkytos vitrinos ir eilių nebuvimas. Prie maisto ir kitų gaminių parduotuvių jos susidarydavo tik kaikuriomis valandomis, kai padidėdavo pirkėjų skaičius. M. Parks pabrėžia, kad moterys geriau ir stilingiau apsirengusios, negu pačioje "motinėlėje" Rusijoje. Esčių apranga nesiskiria nuo suomių, o latvių ir lietuvių sudaro įspūdį, lyg jos būtų perkeltos iš Vidurio Europos.

Didžiausias skirtumas tarp Vilniaus ir didžiųjų Rusijos miestų — stebinantis skaičius kavinių, barų ir visokių mažų restoranų. Jeigu Rusijos restoranai daugiau yra panašūs į didžiules darbininkų valgyklų sales, tai čia net mažiausias restoranėlis turi jam būdingą savitumą. Panašus vaizdas esąs ir Rygoje bei Taline. Rusai kartais nusiskundžia, kad tokie restoranai tėra laiko gaišatis — visada pilni žmonių, nieko neveikiančių, kalbančių, geriančių, skaitančių laikraščius. Tokių priekaištų yra susilaukęs ir Vilniaus vykdomojo komiteto pirm. V. Sakalauskas, kritikams primenantis, kad socializmo statyboje turi rūpėti ne tik traktorių gamyba, bet ir žmonių gyvenimo lygis.

Nemini komunizmo

Estijos pareigūnai dažniausiai kalba tik apie socializmą, neminėdami nei komunizmo, nei marksizmo-leninizmo, nei sovietinės jėgos. Iškėlus šį klausimą, vienas estas pareigūnas, cituodamas Leniną, įrodinėjo, kad kiekviena respublika partijos politikoje turi teisę įvesti vietinį atspalvį. Kai lietuviai, latviai ar estai kalba apie "savo kraštą", jie turi galvoje ne Sovietų Sąjungą, bet Lietuvą, Latviją ir Estiją. Maskvoje, Leningrade ir kituose didžiuosiuose miestuose kovojama su "buržuazinių" Vakarų įtaką kultūrai, o Baltijos kraštų sostinėse atgaivinamos dainos, knygos ir net šokiai iš to laikotarpio, kai šios valstybės buvo nepriklausomos 21 metus.

Talino, Rygos ir Vilniaus panorama nuo rusiškų miestų smarkiai išsiskiria augštais bažnyčių bokštais, kai tuo tarpu Rusijos miestuose tėra labai negausios Ortodoksų Bendrijos cerkvių bonios. Pro lėktuvo langus Baltijos kraštuose matyti šimtai privačių namų ne tik provincijoje, bet ir prie visų trijų sostinių. Nors apartamentinius pastatus stengiamasi padaryti kiek galint gražesnius, žmonių kraujuje tebėra gyvas prisirišimas prie individualių namų. Lietuviai, estai ir latviai stengiasi patirti svečio įspūdžius ir priima kaip komplimentą jo pabrėžiamą skirtumą nuo Maskvos. Vienas mokytojas Rygoje žurnalistui M. Parks paaiškino: "Tai mūsų tautinis pasididžiavimas. Mums atrodo, kad čia viskas yra geriau ir kad visada buvo geriau. Tačiau malonu patirti, kad ir kiti žmonės yra panašios nuomonės."

Gamtos apsauga

Lietuviai pirmieji susirūpino savo gamtos apsauga ir ją pradėjo tvarkyti įstatymo keliu jau 1949 m., kai Sovietų Sąjungoje dar niekas nė negalvojo apie pramonės daromą žalą. Gamtos apsaugos komiteto pirm. K. Giniūno teigimu, ši organizacija yra pavyzdys visai Sovietų Sąjungai. Jos pastangomis lig šiol buvo priimta daugiau kaip 200 potvarkių gamtai apsaugoti, kurių vykdymą prižiūri 185 nuolatiniai komiteto pareigūnai ir 2.100 viešųjų inspektorių, talkinančių savanorišku principu. Komiteto metinis biudžetas — beveik milijonas rublių.

Visi pramonės planai dabar turi gauti komiteto pritarimą, kol dar nepradėtos statybos. Apie 40% tokių projektų nepraeina be atitinkamų pataisų, o 5% būna visiškai atmetami. Amerikietis M. Parks atmestų projektų pavyzdžiu nurodo naftos valyklą Jurbarke, sukėlusią tokį triukšmą, kad ją teko perkelti į kitą vietą, kur jos pramoniniam vandeniui yra trumpesnis kelias į Baltijos jūrą. Čia jis, be abejonės, turi galvoje Mažeikius ir daro klaidą, kalbėdamas apie mažesnę bei trumpesnę upę. Iš tikrųjų pramoninis valyklos vanduo Baltijos jūron bus nuleidžiamas vamzdžiais.

Griežtos bausmės

Gamtos apsaugos komitetas aplinkos teršėjams skiria labai griežtas bausmes. Kai vienas kolchozo traktorininkas netyčia apvertė tanką ir jo nuodingas chemikalinis skystis užteršė upę, kolchozui buvo užkrauta $135.000 vertės bauda. Už šią sumą turėjo būti išvalytas upės vanduo ir užveistos žuvys. Civilinis teismas baudą sumažino iki $2.700 vertės, o upės išvalymas buvo atliktas valdžios lėšomis. Neapdairusis traktorininkas susilaukė kriminalinės bylos ir buvo nuteistas.

Gamtos apsaugos komiteto įsakymu pernai net keturis mėnesius darbą turėjo nutraukti dalis didžiausios Lietuvoje chemikalų gamyklos, nes jos dūmuose buvo rasta nuodingų medžiagų. Kapsuku vadinamoj Marijampolėj buvo atleistas iš pareigų cukraus fabriko direktorius, kai jokių valymo įrenginių neturinti gamykla užteršė upę. Cukraus fabriką teko uždaryti ir parūpinti valymo įrenginius.

Vilniuje šiuo metu planuojama centrinė kanalizacijos sistemos valykla, kurioje bus naudojamas mechaninis, cheminis ir biologinis procesas. Ji taipgi valys ir pačių įmonių jau apvalytą pramoninį vandenį bei kitas atliekas.

Akmenys ir medžiai

Neringoje įrengtas valstybinis parkas, į kurį vienu metu teįleidžiama 3.000 žmonių, amerikiečiui M. Parks priminė Marylando valstijos Assateague valstybinę pakrantę. Specialus įstatymas saugo net Lietuvos akmenis, augštesnius kaip 40 colių. Jų negalima liesti ir perkelti be specialaus leidimo. Lietuva turi daug geologiniu požiūriu įdomių akmenų, kurie dar nėra pilnai ištirti ir sukataloguoti. Nemažą jų dalį gaubia lietuvių liaudies legendos, dėl kurių ir buvo susirūpinta jų apsauga.

Gamtos apsaugos komiteto atstovai taipgi dalyvauja kelių projektuotojų posėdžiuose ir stengiasi išgelbėti vertingesnius medžius. Pirm. K. Giniūno teigimu, kartais vyksta smarkus ginčas dėl jų iškirtimo ar palikimo. Yra buvę atvejų, kai kelio kryptį teko pakeisti dėl vieno ąžuolo. Jis džiaugiasi, kad gamtos apsaugai skiriamas labai rimtas dėmesys ir kad šias pastangas remia įstatymai, gyventojų viešoji nuomonė. **V. Kst.**

Pasaulio įvykiai

ATLANTO SĄJUNGOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIAI KOPENHAGOJ ĮVYKUSIOJ konferencijoj nutarė išstudijuoti šios organizacijos 15 narių tarpusavio santykius, peržiūrėti ligšiolinius principus ir juos pritaikyti pasikeitusioms aplinkybėms. Studiją paruoš nuolatiniai organizacijos atstovai Briuselyje su generaliniu sekr. J. Luns. JAV valstybės sekr. W. Rogers užtikrino konferencijos dalyvius, kad prez. R. Niksonas neatsižadės Europos interesų savo pokalbiuose ir susitarimuose su L. Brežnevu. Prieš Atlanto Sąjungos principų peržiūrėjimą buvo nusistatęs Prancūzijos užsienio reikalų ministeris M. Jobert, nes Prancūzija nėra linkusi į jokias šios organizacijos reformas. Atlanto Sąjungos užsienio reikalų ministeriai nutarė dalyvauti Europos saugumo konferencijoj, kuri prasidės liepos 3 d. Helsinkyje, ir ypatingą dėmesį skirti žmonių ryšių pagerinimui tarp Vakarų ir Rytų Europos. Baigminiame pranešime Sovietų Sąjunga buvo įspėta, kad antroji saugumo konferencijos dalis gali būti atidėta, jeigu nebus pradėtos derybos dėl abipusio kariuomenių sumažinimo. Šių derybų data tebėra nepaskelbta. Nedarnos užsienio reikalų ministerių konferencijon įnešė Islandijos susikirtimas su Britanija dėl menkių žvejybos. Atlanto Sąjunga Islandijoje turi bazę kovai su priešo povandeniniais laivais. Be to, pagal 1951 m. sutartį ten aviacijos bazę su 3.300 karių yra įsirengę ir amerikiečiai. Islandija grasina pasitraukimu iš Atlanto Sąjungos ir jau yra pareikalavusi peržiūrėti su JAV pasirašytą sutartį. J. A. V. valstybės sekr. W. Rogers suorganizavo Islandijos užsienio reikalų ministerio E. Agustssono susitikimą su Britanijos užsienio reikalų ministeriu A. Douglas - Home, bet jiems nepavyko ginčo išspręsti. Britanija nesutinka atitraukti savo karo laivus, saugojančius žvejybos laivyną, iš 50 mylių pakrantės ruožo, kurį Islandija yra paskelbusi teritoriniais vandenimis.

ATSKRIDO L. BREŽNEVAS

Pokalbiams su prez. R. Niksonu į Vašingtoną atskrido sovietų kompartijos vadas L. Brežnevas. Kariniame aerodrome jį sutiko JAV valstybės sekr. W. Rogers, būrys Vašingtone gyvenančių Sovietų Sąjungos piliečių ir rusai žurnalistai. Maskvos pageidavimu amerikiečiai žurnalistai aerodroman nebuvo įleisti. L. Brežnevo išlipimą iš lėktuvo vaizduojantį filmą televizijos stotims parūpino sovietai. Iš aerodromo L. Brežnevas malūnsparniu buvo nuskraidintas į Camp David vasarvietę, kurią saugo amerikiečiai kariai. Amerikiečių žurnalistų išjungimas iš jo sutikimo sustabdė betkokias informacijas apie šį svečią, kuris JAV turi daug priešų ir turbūt susilauks nemažų demonstracijų. Prieš L. Brežnevo atvykimą prez. R. Niksonas užšaldė dviem mėnesiam visų krautuvėse vartotojams parduodamų gaminių kainas, tikėdamasis sumažinti infliaciją.

TIRIA PALAIKUS

Krokuvos Wawelio katedroje buvo atidarytas 1492 m. mirusio Kazimiero Jogailaičio karstas, ir dabar moksliškai tiriami jo kaulai. Šia proga spauda paskelbė prof. W. Dworzaczeko ir dr. Z. Wdowiszewskio studijas, skelbiančias, kad Britanijos karalienė Elzbieta II ir kiti devyni karaliai, karalienės, princai yra Kazimiero Jogailaičio palikuonys. Pagal prof. W. Dworzaczeko teoriją Elzbietą II su Kazimieru Jogailaičiu jungia jo duktė Sofija, ištekėjusi už Brandenburgo markgrafo Frederico. Reuter agentūros pranešime iš Varšuvos pabrėžiama, kad Kazimiero Jogailaičio valdoma Lietuva ir Lenkija siekė Juodąją jūrą ir beveik Maskvą.

KARO PALIAUBOS

Prez. R. Niksono patarėjo H. Kissingerio ir Š. Vietnamo kompartijos politbiuro nario L. D. Tho pastangų dėka Paryžiuje buvo pasirašyta papildoma sutartis karo paliauboms įgyvendinti. Abi kariaujančios pusės P. Vietname gavo įsakymą pasitraukti į tas pozicijas, kurias turėjo š.m. sausio 28 d. 8 v.r. Prez. N. V. Thieu vyriausybė ir komunistų provizorinė vyriausybė įpareigojamos per 45 dienas sudaryti santaikos tarybą, kurio pagrindinis uždavinys yra pravesti rinkimus. JAV ir Š. Vietnamas dar kartą pasižadėjo nesiųsti į P. Vietnamą ne tik karių, bet ir karinių patarėjų. Vašingtonas įsipareigojo sustabdyti žvalgybos lėktuvų skraidymą virš S. Vietnamo, užbaigti minų pašalinimą ir pradėti pokalbius dėl finansinės paramos Hanojui. Kambodijos klausimo papildoma sutartis neišsprendė. Š. Vietnamas karo paliaubas Kambodijoje laiko to krašto vidaus reikalu, nes ten, girdi, vyriausybė kovojanti su sukilusiais kambodiečiais. Saigono vyriausybė yra apkaltinusi komunistus karo paliaubų pažeidimu beveik 17.000 kartų nuo jų paskelbimo sausio 28 d. Dienos vidurkis — maždaug 120 pažeidimų. Po dabartinio paliaubų paskelbimo jų pažeidimas žymiai sumažėjo, bet ir vėl buvo apšaudyti du malūnsparniai su taikos priežiūros komisijos nariais.

ATSISTATYDINO VYRIAUSYBĖ

Romoje atsistatydino premjero G. Andreotti vyriausybė, kurią sudarė krikščionys demokratai, socialdemokratai ir liberalai. Krikščionis demokratas G. Andreotti yra jau 34-tas premjeras, pasitraukiantis iš pareigų pokario metais. Atsistatydinimo priežastimi tenka laikyti krikščionių demokratų partijos kongrese iškeltą mintį koalicijos liberalus pakeisti socialistais, su kurių parama krikščionys demokratai Italiją valdė beveik ištisą dešimtmetį iki 1971 m. pabaigos. Spėjama, jog prez. G. Leone naują vyriausybę paves sudaryti buvusiam krikščionių demokratų premjerui M. Rumorui. Naujosios vyriausybės laukia nemaloni problema — Europos pinigų rinkose pradėjusi kristi liros vertė.

DVI VOKIETIJOS

R. Vokietija pirmoji pasiprašė priimti į Jungtines Tautas, o po trijų dienų tokį pat prašymą sekr. K. Waldheimui įteikė ir V. Vokietijos atstovas. Prašymus turės patenkinti JT saugumo taryba, kurios pirmininkas šiuo metu yra Sovietų Sąjungos ambasadorius J. Malikas. V. Vokietijos krikščionių demokratų partija federaciniame parlamente reikalauja sudaryti specialų komitetą ištirti spaudos paskelbtam kaltinimui, kad kanclerio W. Brandto socialdemokratai bandė papirkti krikščionių demokratų atstovus, kai buvo iškeltas pasitikėjimo vyriausybe klausimas. Kanclerio W. Brandto vyriausybei nuversti trūko tik dviejų balsų. J. Steiner jau yra prisipažinęs, kad jis susilaikė nuo balsavimo. Opozicija reikalauja, kad komiteto liudininku būtų pats kancleris, ir šneka apie skandalą, didesnį už Watergate.

NAUJA LINIJA

Libijos diktatorius plk. M. Gaddafi suvalstybino amerikiečių Bunker Hunt naftos bendrovę, eksploatavusią Sareer naftos šaltinius. Tai buvo padaryta, minint amerikiečių aviacijos bazės Wheelus uždarymo trečiąsias metines. Tripolyje tuo metu viešėjęs Egipto prez. A. Sadatas bendrovės nusavinimą pavadino nauja arabų politikos linija. Pasak A. Sadato, Amerika turi suprasti, kad ji negalės apsaugoti savo interesų, nesiskaitydama su arabų pasauliu ir teikdama neribotą paramą Izraeliui. Bendrovės nusavinimas esąs pradinis žingsnis kovoje prieš amerikiečių interesus. Minėtoji bendrovė parūpindavo palyginti nedidelį kiekį naftos, tačiau Vašingtone jaučiamas rimtas susirūpinimas, kad Libija dabar gali išvystyti spaudimą Saudi Arabijai bei kitiems naftos šaltinius turintiems arabų kraštams ir sumažinti naftos tiekimą į JAV, kur šiuo metu jaučiamas didėjantis naftos bei jos gaminių trūkumas.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $7, pusmetinė — $4. Rėmėjo prenumerata $10
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $7 per year, $4 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ont., Canada
M6J 1W4 Tel. 368-6813

RELIGINIAME GYVENIME

★ **Drąsus žygis,** anot Pauliaus VI, pradėtas šių Sekminių metu, paskelbus Šventųjų Metų pradžią. Dabartinio pasaulio aplinka nesanti palanki dvasinėms vertybėms, todėl Šventieji Metai turi tapti ta nepaprasta proga bei aplinkybe, skatinančia žmones į savo vidinio šventumo žygį. Krikščionys turėtų kreiptis į Kristaus Motiną Mariją, prašydami jos tarpininkavimo, kad šis laikotarpis taptų mesianišku pasaulio atbudimu, atnaujinančiu tiek Bendrijos, tiek pasaulietiškųjų bendruomenių dvasines bei moralines jėgas.

★ **Šv. Gregoriaus** (Hildebrando) popiežium išrinkimo 900 m. sukakties proga Paulius VI pasiuntė laišką Salerno arkivyskupui Gaetano Polli, valdančiam vyskupiją, kurioje tas didysis šventasis ir reformatorius praleido savo ištrėmimo dienas ir mirė. Laiške popiežius pastebi, jog šv. Gregorius VII ypatingai rūpinęsis kunigiškuoju skaistumu, kurio ir dabar iš to šventojo gali pasimokyti dabartiniai kunigai ir besiruošiantieji kunigais tapti. Esą skaistybė turi būti savanoriškai priimama visų, kurie pasišvenčia Kristui ir Bendrijai kaip kunigai.

★ **Svarbi Vatikano delegacija,** vadovaujama New Delhi arkivyskupo Angelo Innocent Fernandez, lankosi Sov. Sąjungoje atnaujindama pažintis su rusų Ortodoksų Bendrijos vadovais ir pasikeisdama mintimis apie teisingumą, taiką bei religinę laisvę. Vizitas svarbus tuo, kad įvyksta Europos saugumo konferencijos išvakarėse. Delegaciją sudaro: mons. Charles Moeller — sekretorius, kun. John Long, SJ, — krikščionių vienybės sekretoriato viršininkas ir kun. Roberto Tucci, SJ, — vieno iš rimčiausių katalikiškų žurnalų "Civilta Cattolica" redaktorius. 1971 m. vasario mėnesį Sov. Sąjungoje lankėsi Vatikano viešųjų Katalikų Bendrijos reikalų tarybos sekretorius arkivyskupas Agostino Casaroli, kuris tuo metu bandė kalbėtis su valdžios atstovais Lietuvos, Latvijos ir Estijos Katalikų Bendrijų reikalu, tačiau nesėkmingai.

★ **Kun. Zivko Kustič** teisiamas Jugoslavijoje už "melo" skleidimą savo redaguojamame katalikiškame laikraštyje. Nusikaltimas, už kurį jis patrauktas teisman, yra jo parašytas straipsnis, primenąs katalikų persekiojimą komunistiniuose kraštuose.

★ **Arkiv. Agostino Casaroli,** viešųjų Katalikų Bendrijos reikalų tarybos sekretorius, šiomis dienomis privačiai susitiko su Vengrijos komunistų valdžios žmonėmis Budapešte.

★ **Arkiv. Jean Jadot,** 63 m. amžiaus belgas, paskirtas naujuoju Vatikano apaštališkuoju delegatu JAV-se vietoj kard. Luigi Raimondi. Jis kunigu buvo įšventintas 1934 m. ir kapelionavo Belgijos kariuomenės daliniuose Belgų Konge. Vėliau tapo misijų direktorium ir 1968 m. buvo konsekruotas vyskupu bei įjungtas į Vatikano diplohatinį korpusą. Kaip apaštališkas delegatas jis Vatikanui yra atstovavęs Laose, Malezijoje, Singapūre, Tailandijoj, Kamerūne, Gabone ir Ekvatorinėje Gvinėjoje. Jis yra pirmasis nebaltas, atstovaująs Vatikanui JAV-ėse.

★ **Kaltės paneigimas** anot arkiv. Fulton J. Sheen, esąs vienas iš nerimą keliančių ženklų šiuo metu. Kaltė mūsų kultūroje yra praktiškai dingusi. Ją pašalino mūsų laikų psichologija, sociologija ir teisė. Psichologija esą aiškinanti kriminalistams, kad jie nėra nusikaltėliai, o tiktai ligonys; sociologija moko, kad aplinka yra atsakinga už žmogaus veiksmus; teisė nurodo, kad žmogus negali būti baudžiamas už jokį nusikaltimą, jei prieš nusikaltimą jis nebuvo tiesiogiai įspėtas, kad už tuos veiksmus bus baudžiamas. Prieš 30 metų Š. Amerikos aplinka buvusi krikščioniška ir žmogui buvę lengviau būti geru. Dabar krikščionys yra išsijojami, atrenkant tik pačius tvirčiausius. Esą labai lengva plaukti pasroviui ir paskenduoliai pavandeniui plaukia, tačiau reikia gyvų žmonių, kurie priešintųsi srovei. Kaip ankstesniaisiais amžiais, taip ir dabar pasaulis skyla į dvi dalis: meilės, kuri simbolizuojama maldai sudėtomis rankomis, ir neapykantos, kurios ženklas — kumštis. Arkivyskupo manymu, pats reikšmingiausias ir krikščionijos linkmę apsprendžiąs įvykis buvęs 1968 m. paskelbta "Humanae Vitae" enciklika, pasisakanti prieš dirbtinius gimimų kontrolės metodus. Šiame erotika persunktame amžiuje tas dokumentas atstovaująs tikrajam gyvenimui ir meilei.

★ **Ekvatorinės Gvinėjos valdžia** neseniai išvijo iš savo krašto abu katalikus vyskupus, o dabar — ispanes vienuoles ir nužudė žymų katalikų veikėją Atanasio Ndong Miyoya. Žudomi, persekiojami bei terorizuojami ir kiti katalikai. Tame krašte yra iš viso 300,000 gyventojų, kurių du trečdaliai — katalikai.

★ **P. Korėjoj katalikų** 1972 m. buvo 790,367, o 1973 — 803, 620. Tai sparčiausiai per praėjusius metus paaugusi Katalikų Bendrijos dalis pasaulyje.

★ **Panamos katalikiškas žurnalas** pravedė katalikų tarpe anketą. Pasirodo, kad 40% panamiečių katalikų nežino dabartinio popiežiaus vardo, 42% nežino savo vyskupo pavardės ir 50% nėra susitikę savo klebono paskutiniųjų metų laikotarpyje. Apie 75% pareiškė, kad kunigas niekad nėra buvęs jų namuose, nors 94% labai norėtų, kad kunigas pas juos užeitų.

★ **Danijos parlamentas** priėmė įstatymą, leidžiantį žudyti visus iki 12 savaičių amžiaus negimusius kūdikius. **Kun. J. Stš.**

ČESNAKAS – geras vaistas

Česnakas (garlic) yra natūralus kraują valantis vaistas — padeda jam laisviau tekėti, apsaugoja nuo nešvarumų, nuo puvimo bakterijų bei jas sunaikina. "ADAMS GARLIC PEARLES" turi savyje reikalingos česnako alyvos, kuri medicinoje jau seniai vartojama. Per ištisus šimtmečius milijonai žmonių vartojo česnaką kaip vaistą, tikėdami jo gydomąja bei stiprinamąja galia. Stenkis būti stiprus ir sveikas. Dar šiandien nusipirk "ADAMS GARLIC PEARLES" dėžutę vaistinėje. Jausies geriau, stipriau ir mažiau slogų turėsi. Šios česnako kapsulės neturi nei kvapo, nei skonio.

MOHAWK FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

"Visą pasaulį akyje laikykit"

Profesoriaus Juozo Ereto žvilgsnis į tarptautinę politiką

R. E. MAZILIAUSKAS

Tai Maotsetungo žodžiai, kuriuos Juozas Eretas (Joseph Ehret) pasirinko motto savo svarstymams apie pasaulinę politinę padėtį ("Eine weltpolitische Umschau"). Ši apžvalga Bazelyje yra išleista atskira brošiūra, o šveicarų spaudoje J. Ereto rašiniai vokiečių kalba jau nevieną kartą yra spausdinti, nevieną jis ir knygą yra išleidęs.

J. Ereto žvilgsnis yra globalinis. Jis nepaskęsta nei regionalinėse, nei chronologinėse smulkmenose, kurios tegali nereikalingai apsunkinti istorinio vyksmo įžvalgą. Savo sentimentais ir savo užsiangažavimu J. Eretas yra europietis plačiausiąja to žodžio prasme. Jo Europa yra vienas organinis vienetas nuo Suomijos iki Vidužemio jūros pakraščių.

Jo pokario metų publicistiniai raštai vokiečių kalba Šveicarijoje savo tematika nevisuomet lietė Lietuvą, bet akylus skaitytojas galėjo pastebėti, kad Lietuvos situacija ir lietuviškieji rūpesčiai visuomet buvo vienas iš tų akstinų, skatinusių jį rašyti.

Pastaroji Juozo Ereto brošiūra yra ypač aktuali užsienio lietuviams, kurie Lietuvos politinę padėtį dažnai mato pernelyg siaurai, suprastintai, netgi moralistiškai. Kaip jau minėjome, Juozo Ereto žvilgsnis yra globalinis. Tarptautinės politikos faktus jis stengiasi įrikiuoti į pačią istorijos eigą. Todėl jo svarstymus jau galime priskirti tai disciplinai, kuri Vakaruose vadinama "contemporary history", atseit, dabarties istorijai. "Istorijoje amžina tėra kaita", — rašo Juozas Eretas. Iš šio postulato išplaukia ir svarstymų dinamiškumas, perspektyviškumas, atsisakymas tarptautinės politikos faktus sustingdinti ir vertinti statiškai.

Autorius svarstymus pradeda nuo po antrojo pasaulinio karo susidariusios padėties, kurioje vyravo dvi pasaulinės galybės: JAV ir Sovietų Sąjunga. Abiem pusėm pasigaminus branduolinius ginklus, įsivyravo vadinamasis atominis klubas, kuris kone 30 metų ženklino pasaulinės politikos eigą. Betgi, J. Ereto žodžiais, amerikietiškai sovietiškas "duumviratas" pasibaigė septyniasdešimtaisiais metais, į pasaulinės politikos eigą įsijungus Kinijai. Susidaręs tripolariškumas dar nesąs galutinai įsitvirtinęs, nes Kinija vis dar vystanti savo didžiulį potencialą, bet pasaulinės politikos schema dabar jau yra išreikština trikampio figūra.

Bent keturis skyrius autorius skiria Kinijai, kiniečių galvosenai ir etikai nagrinėti, jų tradicijų suvokimui ir politinei motyvacijai parodyti, istoriniams Rusijos — Kinijos santykiams, ypač gi išryškinti "nelygiosiom sutartim" (1858—1860), kurių dėka Sovietų Sąjunga vis dar valdo 1,5 milijono kvadratinių kilometrų žemės Turkestane, Pamyro kalnynuose ir Amūro srityse, kurios kadaise priklausė Kinijai. Ne tik ideologiniai ginčai ir arogantiška Maskvos laikysena tautinės savigarbos nestokojančių kiniečių komunistų atžvilgiu iššaukė Maskvos —Pekingo skilimą, bet ir Kinijos pretenzijos tiem didžiuliam sovietų valdomiem plotam Vidurio Azijoje.

Tuo tarpu Amerikos atžvilgiu tradicinė kiniečių laikysena yra beveik draugiška. Kiniečiai nepamiršo, kad nuo "opiumo karų" 1842 m. amerikiečiai visą laiką priešinosi japonų ir europiečių invazijom Kinijoje. Nuo 1941 m. Kinija ir JAV bendrai kovojo prieš japonus, o, be to, amerikiečiai Kinijoje steigė universitetus, tūkstančiai kiniečių studijavo JAV-se ir aplamai Kinijos—JAV santykiai visuomet buvo sklandūs ir draugiški iki 1950 metų. Netgi Vašingtonui remiant Čiangkaišeko valdžią Formozoje, amerikiečiai domėjosi Kinija. Tai rodo ir tas faktas, kad JAV-se buvo apginta per 500 disertacijų sinologijoje. Todėl ir kiniečiai esą linkę pastarųjų 20 metų įtampą tarp Vašingtono ir Pekingo vertinti kaip neesminę išimtį istorijos eigoje ir JAV-se mato draugą bendrame fronte prieš Sovietų Sąjungą. Panašūs motyvai ir Niksoną pastūmėjo praeitaisiais metais padaryti savo istorinį vizitą į Pekingą, kurio dėka pasaulinės politikos "duumviratas" tapo "triarchija".

"Triarchijos" išsivystymas labiausiai baugina Sovietų Sąjungą, kuri tuo būdu atsirado viduryje — tarp dviejų galimų frontų Vakaruose ir Rytuose. Tai sovietus verčia išlaikyti ir vis stiprinti savo kariuomenę. Iš 165 sovietinių divizijų 80 stovi šalies vidury, 31 Europos satelitiniuose kraštuose, o 44 prie Kinijos sienos, kur paruoštyje yra 800.000 vyrų ir 5.000 lėktuvų. Tačiau sovietų generalinio štabo skaičiavimais, konvenciniam karui prieš Kiniją būtų reikalinga 12.000 lėktuvų ir šešių milijonų vyrų armija ...

Jeigu sovietai Rytuose kaupia vis didesnius karinius išteklius, Vakaruose jie pirmoje eilėje pasikliauja diplomatine iniciatyva, kurios tikslas esąs trukdyti Europos vienybę. Ir Sovietų sutartys su Vakarų Vokietija tėra diplomatinis Kremliaus ginklas, kurio tikslas esąs mažinti įtampą Europoje, kad atpalaiduotų jėgas Azijai. Ir Sovietų propaguojamoji Europos saugumo konferencija turėtų tarnauti Kremliaus tikslams, t. y. garantuoti dabartines Europos sienas. Bet ir Vakarai tokioje konferencijoje tikisi iš Kremliaus išsiderėti šiokių tokių nuolaidų, ypač prisiminus, kad "titai" ir "dubčekai" Rytų Europos kraštuose laukia palankios valandos pasireikšti.

Juozas Eretas prileidžia, kad dabartinis pasaulio politikos schemos trikampis ilgainiui gali išsivystyti į keturkampį arba penkiakampį, pakankamai išsirutuliojus Japonijos ir Vakarų Europos ekonominiam, politiniam ir kariniam potencialui. Šias pastangas kaip tik ir trukdanti Kremliaus diplomatija, remdamasi šūkiu "skaldyk ir valdyk ..."

Savo svarstymus autorius baigia perspėjimu Šveicarijai, kuri tradiciškai laikosi neutralumo politikos. Jis perspėja, kad galybė, kuri visomis priemonėmis priešinasi ir trukdo Europos vienybės idėjai, neaplenks nė Šveicarijos, nepalikdama tos saugumo ir demokratijos oazės Europos viduryje nepaliestos. Europos likimas esąs ir Šveicarijos likimas, todėl šveicarai savo neutralumo negalį suprasti pernelyg siaurai.

Kaikurios Juozo Ereto išvados galbūt yra ginčytinos, bet šitie jo svarstymai yra puikus pavyzdys, kaip pasaulinės politikos problemos turi ir gali būti nagrinėjamos, būtent, ne parapijiškai, bet globališkai, ne vien tik savo reikalus matant, bet ir savo reikalus įstatant viso dabarties istorijos vyksmo perspektyvon.

Sviesiaplaukis padangių riteris

J. Vaičeliūnas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Ąžuolo lapai

1944 m. vasario 22 d. Ericho eskadrilė turėjo persikelti į Uman aerodromą. Čia buvo atkelta ir vengrų eskadrilė, kuri jėjo į III grupės JG-52 sudėtį. Po 10 dienų abi eskadrilės buvo perkeltos į Kalinovką, o po kelių dienų — į Prokurovo aerodromą. Per savaitę eskadrilės lakūnai numušė 15 priešo lėktuvų, kurių 10 pašovė Erichas, pakeldamas savo laimėjimų skaičių iki 202.

1944 m. kovo 2 d. kpt. Krupinskis ir jaun. ltn. Erichas Hartmanas buvo apdovanoti Ąžuolo lapais. Tuos ženklus įteikdavo pats Hitleris. Į Berchtesgadeną jie nuvyko traukiniu. Traukinyje sutiko daugiau pasižymėjusių karo lakūnų, kurie į Berchtesgadeną važiavo tuo pačiu tikslu. Tai buvo Barkhorn, Wiese, Buehlingen, Geiger ir pora pėstininkų pulkininkų. Hartmanas buvo jauniausias — 21 metų amžiaus karininkas, gaunąs tą pasižymėjimo ženklą.

Pas Hitlerį

Po apdovanojimo iškilmių Hitleris prie kavos puoduko apie pusvalandį kalbėjosi su tais karininkais. Apie rytų fronto aviaciją jis žinojo, kad rusai savo technika nėra pranašesni, nors skaičium ir viršija. Kalbėdamas apie vakarų frontą, jis pasakė, kad vakaruose vokiečių priešlėktuvinė gynyba silpnoka. Iš vakarų fronto esą lakūnai prašė Hitlerį priešlėktuvinių raketų ir daugiau modernių naikintuvų, kad būtų galima kovoti prieš anglų ir amerikiečių aviaciją. Hitleris pasakė, kad tokios raketos gaminamos ir bus panaudotos. Jei vakariečiai mėgintų pradėti antrą frontą, jiems būtų suruoštas antras Dunkirkas. Rytų fronte organizuojama stipri gynyba, nuo kurios rusai kraujuos ir žus. Hitlerio žodžiai Erichui paliko gilų įspūdį.

Pas mylimąją

Iš Berchtesgadeno Erichas parvyko atostogų. Stuttgarto stotyje jį pasitiko jo mylimoji Usch. Nežiūrint jų susitikimo, ji buvo susirūpinusi. Jos malonus veidas buvo nelinksmas, kai jie kalbėjosi apie karą, kuris riboja jų laimės dienas ir primena Ericho kasdieninį flirtą su mirtimi. "Erich, sakė ji, "karas eina blogyn ir blogyn. To negali paslėpti nė propaganda. Mūsų kraštą iš oro puola anglai ir amerikiečiai". Erichas stengėsi ją raminti: "Hitleris mums kalbėjo apie naujus ginklus, kurie nulems karo eigą." Erichas taip kalbėjo, bet pats tuo netikėjo, nes matė karo eigą fronte. "Erichai, mes nežinome, kaip tas karas baigsis. Ar negalėtume susituokti ir turėti laimės nors tiek, kiek karo sąlygos leis?" — tarė Usch.

Erichas norėjo pasakyti "taip", bet negalėjo. Jis žinojo rytų fronto žiaurumus, kur karo dievaitis ir iš lakūnų pareikalauja daug aukų. Kas žino? Gal ta sekanti auka bus jis. Neįmanoma pradėti šeimos gyvenimą, nes Usch gali tapti našle ar luošo lakūno žmona. Dėlto jis atsakė: "Brangioji Usch, mes turime palaukti. Gal per keletą mėnesių viskas paaiškės".

Tėviškėje

Kai parvažiavo į namus, motina su džiaugsmu pasitiko sūnų. "Tėve, žiūrėk, kokį puikų žymenį laimėjo tavo sūnus". Dr. Hartmanas žėruojančiu išdidumu žiūrėjo į motiną ir sūnų, kurie šypsojosi. Jis atidžiai apžiūrėjo Ąžuolo lapus ir vėl sėdo į fotelį.

— Puiku, Erichai, kad esi geras lakūnas, bet turi žinoti, kad Vokietija yra beveik sumušta. Ir fantastas Goebbels nebegali paslėpti faktų.

— Bet, tėve, Hitleris sakė ...

— Taip, Erichai, jis daug dalykų sakė nuo 1933 m. Daugumą jų buvo netiesa. Tu iš oro matai, kuria linkme eina frontas.

Erichas tai žinojo. Vokiečiai visur traukėsi. Tėvas toliau kalbėjo:

— Būk pasiruošęs karo pabaigai. Aš pasirūpinsiu, kad galėtum studijuoti mediciną Tiubengene. Nemanau, kad karas ilgai beužtruktų. Žmonija eina prie pamišimo.

Po poros savaičių atostogų Stuttgarte Erichas grįžo į frontą — į Lemberga, kur stovėjo jo eskadrilė. Kai išlipo iš lėktuvo, jį pasveikino adjutantas:

— Malonu, kad grįžai. Taip pat sveikinimai!

— Kokie sveikinimai? — paklausė Erichas.

— Jūs pakeltas į pilno leitenanto laipsnį. Taip pat patvirtinti abu jūsų paskutinieji laimėjimai — 202.

Toliau į rytus

Netrukus JG-52 III-čiai grupei, kurioje tarnavo Erichas, teko keltis į pietus, nes amerikiečiai bombardavo Rumunijos žemės alyvos šaltinius. Teko kovoti ir prieš amerikiečius. Persikėlimą trukdė blogas oras. Vienas transporto lėktuvas Ju-52, kai skrido per Karpatų kalnus, apledėjo, nukrito ir sudužo kalnuose. Teko laukti geresnio oro bei skristi kitu keliu: Viena — Belgradas — Bukareštas. Iš Rumunijos Erichui su eskadrile dar teko keltis į Krymą, kad būtų galima apsaugoti nuo puolimų iš oro besitraukiančius vokiečius.

Erichas ir toliau šienavo rusų lėktuvus, bet ir vokiečių padėtis buvo sunki. Daug vokiečių lakūnų, kurie buvo numušę po 5 ir daugiau lėktuvų, buvo perkelti į Vokietiją, kad kovotų prieš anglų ir amerikiečių aviaciją. Jauni lakūnai, kurie atvykdavo į Rytų frontą, neturėjo reikiamo patyrimo, ypač kai vienam tekdavo kautis prieš keletą. Bet ir tose sąlygose Erichas nenustojo savo sparninio lakūno.

Erichas jaunus lakūnus mokė kautynių taktikos, ypač kurią jis pats daugiausia naudojo — tigro šuolį. Jis sakė: "Geriau, nutaikius progą, numušti priešo lėktuvą, negu kautis dvikovoje ir kartais be pasekmių. Jei jūs numušite priešo lėktuvą, bet neteksite savo sparninio lakūno, jūsų kova pralaimėta. Išskridę į frontą, turite galvoti, galvoti, galvoti. Skrisk smegenimis, o ne muskulais. Toks mano patarimas". Tie jo patarimai išgelbėjo daugelio vokiečių lakūnų gyvybes.

(Bus daugiau)

MEDUS – reikalingas sveikatai

Natūralus, nepasterizuotas
Induose ar koriuose. Iš bityno:
30 Dewson St., Toronto 4, Ont.

Eagles Nest

Telefonas 534-0563

A. a. Marija Švilpienė

mirė 1970 m. birželio 29 dieną. Tai buvo gražiausias mėnuo, paskendęs alyvų žieduose. Kai tu iškeliavai amžinybėn, palikusi mus, praėjo jau treji metai. Už jos vėlę šv. Mišios bus atnašaujamos birželio 29 dieną Sault Ste. Marie Blessed Sacrament bažnyčioje 7 val. vakaro. Gimines ir pažįstamus prašom pasimelsti už jos vėlę.

Nuliūdę — vyras ir duktė Lietuvoje su šeima

A✝A

ALFONSUI DOCIUI

mirus, jo žmonai ELENAI reiškiame giliausią užuojautą —

Anastazija ir Antanas Tamošaičiai

A✝A

dailininkui ALFONSUI DOCIUI

mirus, jo žmonai ELENAI ir artimiesiems mano nuoširdžiausia užuojauta —

Aloyzas Puida

Dr. V. BALTRUŠAIČIUI

mirus, žmoną ir sūnus nuoširdžiai užjaučia —

Vanda ir Petras Garneliai

Tillsonburg, Ont.

A✝A

Adolfui Dragūnui

mirus, dideliuose skausmuose likusią žmoną JADVYGĄ, Lietuvoje gyvenančias — dukrą AUDRONĘ ir seseris jų skausmo valandose nuoširdžiai užjaučia —

Justas Kudaba

Brangiai MOTINAI

Lietuvoje mirus, sūnui ALGIUI KAZILIUI ir jo šeimai gilią užuojautą reiškia —

A. ir S. Blusiai

M. ir A. Iškauskai

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tik ūkininkams už jų gaminius. Konservatorių pasiūlymas tapo nepasitikėjimo premjero P. E. Trudeau vyriausybe klausimu. Federacinis parlamentas jį atmetė 128:89 balsų santykiu. Už atmetimą balsavo liberalai, 23 socialistų NDP partijos nariai ir 8 kreditistai. Finansų min. J. Turner netgi padarė išvadą, kad kainų kontrolė sumažintų gaminių pasiūlą ir iš tikrųjų juos dar labiau pabrangintų, nors didžioji kanadiečių dalis ir jų spauda yra priešingos nuomonės. Dienraštis "The Toronto Star" įsidėjo taiklią karikatūrą apie Kanados žygį į erdves — "Canadian space shot". Joje amerikiečių erdvių laboratoriją taisantį astronautą sveikina skrybėlę nusiėmęs kanadietis, praskrendantis pro šalį su infliacijos aitvaru.

1976 m. pasaulinę olimpiadą Montrealyje burmistras J. Drapeau tikisi surengti už $310 milijonų, šiuos pinigus surinkdamas už specialias olimpines monetas, pašto ženklus ir įsteigdamas loteriją. Federaciniam parlamentui jau yra įteiktas įstatymo projektas, leidžiantis tas specialias pajamas Montrealiui. Premjeras P. E. Trudeau dar kartą pabrėžė, kad geriausiu atveju Montrealis minėtu būdu gali sutelkti tiktai $260 milijonų. Be to, jis priminė burmistro J. Drapeau ir Kvebeko premjero J. Bourassos pažadus neprašyti federacinės vyriausybės padengti nuostolius. Manitobos pramogų ministeris L. Desjardins, kurio pavardė liudija prancūzišką kilmę, jau paskelbė, kad Montrealio olimpinės loterijos bilietai nebus leidžiami platinti Manitoboje. Ši provincija turi savo loteriją, kurios pelnas skiriamas sporto reikalams, ir nenori konkurencijos iš Montrealio.

Senatorius A. Laing atkreipė Kanados dėmesį į neproporcingai augantį federacinės vyriausybės augštųjų pareigūnų skaičių ir jų atlyginimus, prašokančius panašių pareigūnų uždarbį privačiose bendrovėse. Per pastaruosius 5 metus valstybės tarnautojų algoms išleidžiama $2,6 bilijono suma pakilo iki $3,9 bilijono, nors tarnautojų skaičius buvo didinamas tik 4%. Išvada: išlaidas padidino pasakiškai kylančios augštųjų pareigūnų algos. Pasak senatoriaus A. Laing, vien tik pramonės ir prekybos ministerija turi 698 pareigūnus, kurių metinė alga yra didesnė kaip $18.000. Tie 698 pareigūnai sudaro beveik trečdalį visų minėtos ministerijos tarnautojų. Š.m. vasario mėnesį federacinės vyriausybės 30 ministerijų turėjo net 82 ministerių pavaduotojus, kasmet gaunančius nuo $34.000 iki $50.000. Kanados statistikos duomenimis, 1970-72 m. augščiausios kategorijos atlyginimus gaunančių tarnautojų skaičius nuo 14.829 pakilo iki 18.160, t.y. 22,5%, o jų visų atlyginimas padidėjo 46%. Kyla klausimas, ar iš tikrųjų Kanadai reikia tiek daug ir taip brangiai apmokamu biurokratų?

Kanados statistikos paskelbtais duomenimis, gegužės mėnesį bedarbių skaičius sumažėjo 77.000 iki 493.000. Kvebeko provincijoj bedarbių buvo 178.000, Ontario — 133.000, Atlanto provincijose — 68.000, prerijų provincijose — 52.000, Britų Kolumbijoje — 62.000.

Naujas "Į Laisvę" numeris

PRANYS ALŠĖNAS

Lietuvių Fronto Bičiulių leidžiamas politikos žurnalas "Į Laisvę", atžymėtas 1973 m. balandžiu, jau pasiekė skaitytojus. Jame, be kitos įdomios medžiagos ir dviejų vedamųjų, pažymėtini įdomūs straipsniai — filosofo prof. A. Maceinos "Tautos pakaitalas ar papildas?" ir neseniai mirusio prof. Stasio Žymanto "Didžioji pasipriešinimo drama".

"Į Laisvę", lyg ir sekdamas "Time", "Newsweek" ar kanadiškąjį "Maclean's", pradžioje visuomet spausdina "Skaitytojų žodį". Deja, tie skaitytojų pasisakymai toli gražu neprilygsta minėtų angliškųjų žurnalų skaitytojų balsams. Anų spaudos organų skaitytojų pasisakymai yra tikrai įdomūs, išradingi, gudrūs, o "Į Laisvę" spausdinami laiškai — lėkšti. O kodėl taip? Mat, tie laiškai daugiausia panegiriški. Kodėl taip yra, sunku pasakyti: ar redakcija nesiryžta priešingesnių pasisakymų spausdinti, ar skaitytojai tik pataikaujančiai rašo... Pvz. kad ir šiame numeryje vienas mūsų gerai žinomas ir gana žymus intelektualas rašo šitaip ir tik tiek: "Jūsų redaguojamą žurnalą labai vertinu". Vadinasi, tik padeda ranką ir patraukia paplaukiui, netgi nepaglosto kiek ilgėliau... Kitas skaitytojas: "Puikus "Į Laisvę" žurnalas telkia daug aktualios medžiagos".

O dabar žvilgterėkime į minėtąjį prof. A. Maceinos straipsnį, kuris parašytas tremties prasmės tema ir kuriame gerokai pakedenamos trijų mūsų jaunų intelektualų — V. Bartusevičiaus, kun. A. Saulaičio, SJ, ir jauno filosofo (doktoranto) K. K. Girniaus mintys, pasakytos ar parašytos neseniai praėjusio jaunimo kongreso proga.

Padaręs jų teigimų ir antiteigimų apžvalgą, įžvalgusis mūsų filosofas A. Maceina šitaip suglaudžia jų mintis:

Ši trumputė jaunimo jieškojimų apžvalga rodo, kad jaunieji mūsų mąstytojai dar tebesigrabalioja tamsoje. Ką vienas teigia, kitas neigia (plg. Saulaitis - Bartusevičius apie tautinę gyvybę; Girnius - Bartusevičius — apie politinę veikalą); kur vienas regi pagrindinį uždavinį, kitas jo ten iš viso neregi (plg. Saulaitis - Girnius apie bendruomenėjimą); ką vienas laiko pačia prasme, kitas tai vadina tik antriniu atžvilgiu (plg. Girnius - Bartusevičius apie kultūrinę kūrybą)...

Toliau straipsnio autorius klausia:

Kaip šiuos jaunimo jieškojimus sutikti bei priimti? — Jais, kaip sakyta, reikia pasidžiaugti, tačiau nepalikti jų vienų. V. Bartusevičius teisingai pabrėžia, kad "jaunimas neprivalo pirmoje eilėje sekti vyresniųjų nurodytu keliu, bet budėti, kad surastų savo kelią ir uždavinius. Tokį kelią ir tokius uždavinius, kurie jiem vieniem būdingi ir kurių be jų niekas kitas atlikti negalės" — negalės todėl, kad vyresnieji labai greitai tiesiog fiziškai užleis visą išeivijos gyvenimą dabartiniam jaunimui, kuris jį ves bei tvarkys pagal savo pažiūras, prisiimdamas už tai ir istorinį atsakingumą...

Minėtas jaunimo jieškotojų grabaliojimasis tamsoje, įvairių klausimų prieštaringas sprendimas, įvairiais atžvilgiais nesutarimas kaip tik ir kyla, mano galva, todėl, kad išeivija yra suvokiama perdaug vienalytiškai, pamirštant, kad vienas lietuvis išeivis dar anaiptol nėra toks pat, kaip ir kitas lietuvis išeivis. Lietuvybė yra grynai formalinė jungtis, kuri išeivijos vienybės nekuria, kadangi šioje išeivijoje esama didžiai daugingos sąmonės.

Būdamas jau besibaigiančios kartos atstovas ir pripažindamas jaunimui ne tik teisę, bet ir pareigą perimti iš vyresniųjų tolimesnį išeivijos likimą, norėčiau šiuo straipsniu ne mokyti, o tik rodyti; ne kritikuoti, o tik susimąstyti; ne gailauti, o padrąsinti, kad pradėtas išeivijos prasmės jieškojimas virstų tikra išeivine būsena, atsakinga tik prieš asmeninę sąžinę, tik prieš istorinį — jeigu jau ne pasaulio, tai bent tautos teismą, pasak giliaprasmių Fr. Schillerio žodžių: "Die Weltgeschichte ist das Weltgericht". Prisitaikant mum patiem, galima būtų šiuos žodžius išversti: išeivijos istorija yra išeivijos teismas.

Kitas labai nuosekliai ir tiesiog dramatiškai parašytas yra a. a. prof. Stasio Žymanto straipsnis apie "Didžiąją pasipriešinimo dramą", pradedant mūsų nepriklausomybės laikų kariuomene, baigiant mūsiškių laisvės kovotojų tragedija.

Esama žurnale ir kitos įdomios medžiagos, keletas įsidėmėtinų nuotraukų — "pensininko" prof. A. Maceinos ir trijų praėjusių metų laureatų: prof. dr. J. Ereto, gavusio žurnalistikos premiją, dr. J. Girniaus, gavusio Ohio Liet. Gydytojų tūkstantinę kultūros premiją ir rašytojo J. Kralikausko, gavusio Vinco Krėvės 1972 m. literatūrinę premiją, skirtą Lietuvių Akademinio Sambūrio Montrealyje.

"Į Laisvę" redakcijos adresas: Post Office Box 34461, Los Angeles, Calif. 90034, USA.

ĮSPŪDINGAS TAUTYBIŲ FESTIVALIS

ST. CATHARINES, ONT. Tautybių festivalis šiemet praėjo labai įspūdingai. Jame dalyvavo keliolika tautybių, jų tarpe ir lietuviai, pademonstruodami savo kultūrą, meną, tautinius šokius bei drabužius. Festivalis prasidėjo gegužės 18 d. vakare "Karalaitės baliumi" vokiečių klube. Ten išrinktosios tautybių karalaitės buvo pristatomos visuomenei ir apdovanojamos. Labai apgailėtina, kad mūsų iškilioji lietuvaitė nedalyvavo.

Oficialus festivalio atidarymas įvyko gegužės 19 d. prie miesto rotušės, dalyvaujant parlamento atstovams, miesto burmistrui, tautybių tarybos pirmininkui ir tautinių grupių išrinktoms karalaitėms, išsirikiavusioms ratu. Jas supo tautinių vėliavų miškas ir dalyvių minia. Festivalį pradėjo miesto burmistras Joe Reid, pasveikindamas festivalio dalyvius ir pareikšdamas pasitenkinimą, kad jo miesto gyvenimą praturtina čia gyvenančios tautinės grupės savo kultūra ir menu. Po jo kalbos Folk Art's Tarybos pirm. Paul Solomonian pakvietė kalbėti valdžios atstovus.

Po oficialios dalies valdžios atstovai ir tautinių bendruomenių pirmininkai buvo pakviesti į naujai įrengto pastato atidarymą, kuris tarnaus visų tautybių kultūriniams reikalams. Lietuviams atstovavo apylinkės valdybos pirmininkė Kazė Šukienė su vyru, kultūr. reikalų vadovas Adolfas Šetikas ir taut. šokių mokytoja Stasė Zubrickienė su vyru. Po sveikinimo kalbų buvo puikios vaišės.

Visa festivalio savaitė buvo užpildyta programomis: teatro vaidinimais, koncertais, parodomis, taut. grupių namų lankymu ir t. t. Tam tikro gyvumo įnešė iš V. Vokietijos atkviestas vokiečių orkestras "Schwarzwald", kasdien koncertavęs vis kitoj salėj. Kiekvieną dieną vis kita taut. grupė rengė "open house" su taut. išdirbinių parodėle, programa ir valgių bufetu. Lietuviai šiais metais "open house" neturėjo dėl lėšų ir darbo jėgos stokos.

Gegužės 24, ketvirtadienį, lietuvių taut. šokių grupės "Nemunas" mažieji šokėjai, vadovaujami Stasės Zubrickienės, puikiai pasirodė Fair View Mall plazoj, kur įvyko etninių grupių šokėjų koncertas.

Ištisą savaitę praeiviai galėjo gėrėtis languose išstatytais etninių grupių meno dirbiniais. Lietuviai savo langą turėjo 46 James g-vėje. Neperdedant galima sakyti, kad mūsų lango parodėlė, Joanos Zubrickienės ir Stasės Zubrickienės dėka, buvo viena gražiausių ir skoningiausiai įrengtų. Daug iniciatyvos parodė ir darbo įdėjo mūsų klebonas kun. Juvenalis Liauba, OFM, atvėždamas iš p. Bieliūnų ūkio gražų kryžių, parūpindamas apie Lietuvą anglų kalba knygų ir dail. A. Tamošaičio pieštą gražų paveikslą. Gi Adolfo Šetiko rūpesčiu buvo gautas langas, manekenas ir lietuvaitės drabužiai. Visiems jiems lietuviškas ačiū.

Gegužės 26, šeštadienį, 10 v. r., atvyko daugiakultūrų reikalų ministeris dr. Stanley Haidasz. Jis buvo sutiktas miesto rotušėj burmistro Joe Reid, Folk Art's Council pirmininko Paul Solomonian ir tautinių bendruomenių pirmininkų. 11 v. visų tautybių šokėjų grupės rinkosi ir rikiavosi didžiajam paradui Montebello parke. Diena pasitaikė nekokia. Iš pat ryto lijo. Nors apie 10 v. nustojo lyti, bet apsiniaukęs dangus nežadėjo nieko gero. Visų nuotaika buvo kritus. Parkas buvo šlapias, taip pat ir jaunųjų paradininkų kojos. Visi dairėsi į plaukiančius debesis ir galvojo, ar ištvers neliję debesys, kol nužygiuosim iki arenos. Tačiau visų laimei nebelijo, ir eitynės gatvėmis prasidėjo. Žygiavo orkestrai, trenkdami maršus, atviruose autovežimiuose važiavo taut. grupių karalaitės. Lietuvių grupės karalaitė Rita Langaitė, nors ir sušalus, atrodė gražiai su raudonų rožių puokšte bei šypsena veide. Tautinių šokių šokėjai sekė paskui savo karalaičių autovežimius. Eitynėse važiavo ir ministeris Stanley Haidasz, miesto burmistras Joe Reid, min. Robert Welsh ir kt. pareigūnai. Paradas buvo įspūdingas, tik gaila, kad gatvėse nedaug žiūrovų tesimatė, matyt, dėl blogo oro.

Atvykę arenon išvargę paradininkai pirmiausia puolėsi pasistiprinti tautinių grupių pagamintu maistu. Maistas buvo paruoštas skaniai ir, palyginti, nebrangus. Pasistiprinus prasidėjo programa. Čia visos taut. grupės parodė savo šokių meną. Lietuviams atstovavo tautinių šokių grupės "Nemunas" vyresnieji šokėjai. Tik gaila, kad jiem buvo leista pašokti tik vieną šokį, kuris truko 4 min., kai tuo tarpu kitos grupės šoko po 10, 12 ir 15 min. Prancūzai šoko net 20 min. Išaiškinus pasirodė, kad Folk Art's tarybos buvo nutarta leisti kiekvienai grupei šokti tik po 5 min., bet kiti to nutarimo nesilaikė. Kitais metais turėtų lietuviai šokti bent du šokius, nežiūrint į jų nutarimus. **K. Šukienė**

Argentinoje, Lanus mieste prie Buenos Aires, 1973. IV. 15 buvo iškilmingai atidaryta gatvė "Lituania". Po iškilmių SLA salėje įvyko vaišės. Nuotraukoje — miesto burmistras su gatvės krikšto tėvais pjauna tortą. Iš kairės: T. Aliukas, V. Deveikienė, A. Dambravienė, A. Mičiūdas — ALOST pirmininkas, Miguel Monserrat — burmistras, jo žmona, L. Stankevičius, I. Stankevičienė, J. Šiušis

Lenkų žurnalas apie lietuvius

Lenkų išeivių mėnraštis "Kultura", redaguojamas Jerzy Giedroyc, 1973 m. 4 nr. atspausdino straipsnį, pavadintą "Lietuvių skundai". Jis liečia daugiausia religinę lietuvių būklę Seinų srityje. Dėl jo aktualumo pateikiame jį beveik ištisai. RED.

Šias pastabas sudarė lietuvis kunigas, gyvenantis Romoje, kuris praėjusių metų spalio mėnesį lankėsi Lenkijoje ir turėjo progos susitikti su Seinų lietuviais.

Truputis istorijos

Po trečio Lietuvos - Lenkijos padalinimo, 18 š. pabaigoje, žemės plotai už Nemuno perėjo Prūsų valdžion. Pastarieji nenorėjo, kad tos srities tikintieji priklausytų Vilniaus vyskupijai. Tuo reikalu buvo padaryti atitinkami žygiai įsteigti naujai vyskupijai Vygriuose, kurios pirmuoju vyskupu buvo paskirtas Prienų (Lietuva) klebonas Karpavičius. Vėliau, po Napoleono žygio, šis žemės plotas buvo įjungtas į Varšuvos kunigaikštystę, kurios vyskupai buvo lenkai — Glozowskis ir Czyżewskis. Jie, kaip senato atstovai, daug laiko praleisdavo Varšuvoje. Vėliau Vygrių vyskupijai buvo prijungta dalis lenkų vyskupijos su 33 parapijom ir Lomžos miestu. Sudarius Suvalkų guberniją, vyskupas Wierzbowskis perkėlė savo rezidenciją į Seinus. Čia buvo įkurta seminarija, kurioje mokėsi daugiausia lietuviai klierikai. Iš 24 seminaristų, vieno kurso, tik vienas buvo lenkas, būsimasis vyskupas Romualdas Jalbrzykowskis. Visoje vyskupijoje tikyba buvo mokoma dar lenkų kalba. Vyskupas Baranauskas, miręs 1902 m., buvo pirmas, kuris Seinų katedroje kreipėsi į tikinčiuosius lietuviškai. Praėjusio šimtmečio pradžioje Seinai buvo svarbus lietuvių kultūros ir religijos židinys. I D. karo metu vyskupas Karosas buvo evakuotas į Mohilevą. Jo vikaru, atgavus Lenkijai nepriklausomybę, buvo paskirtas kunigas Jalbrzykowskis. Vyskupas Karosas, kilus lenkų-lietuvių konfliktui, atsisakė priimti Lenkijos pilietybę ir dėlto buvo persekiojamas. Jis persikėlė į Punską ir po mėnesio gavo leidimą išvykti Lietuvon.

Iki II D. karo pabaigos Seinų klebonu buvo lietuvis kunigas Astasevičius, miręs 1946 m. Parapijos choras buvo grynai lietuviškas. Lenkijoje 1925 m. buvo įsteigta Lomžos vyskupija. Pirmuoju vyskupu buvo paskirtas Jalbrzykowskis. Naujasis vyskupas, norėdamas sulenkinti tikinčiuosius, įsakė, kad pamaldų metu pamokslai būtų sakomi lenkiškai. Lietuviai, protesto ženklan, išeidavo iš bažnyčios prieš pamokslą. Lenkai stengėsi lietuviams išėjimus trukdyti. Dėlto kildavo incidentai. Religinės lietuvių giesmės ir pamokslai buvo leidžiami tik pamaldoms pasibaigus.

II D. karo pradžioje Lomžos vyskupu buvo paskirtas dekanas Gumowskis. Lietuviai kreipėsi į jį, prašydami, kad į pamaldas būtų įvesta lietuvių kalba. Atsakymas buvo neigiamas. Vyskupas atsakė: laukite geresnių laikų. Tiktai vokiečių karininko intervencijos dėka lietuvių prašymas buvo patenkintas. Tačiau karui pasibaigus, liko atstatyta pirmykštė padėtis.

Po II D. karo

Naujasis Seinų klebonas kanauninkas Zlatowskis panaikino visas lietuviškas pamaldas, grasindamas lietuvių delegacijos atstovams, kad pašalins juos iš parapijos ir pritaikys administracines baudas.

Padėtis nepasikaitė ir po jo, kai klebonu tapo kunigas Wężykas. Jo padėjėjai, kurie buvo palankūs lietuvių reikalams, neilgai ėjo savo pareigas. Tikintieji lietuviai labai skaudžiai pergyveno jų teisių ignoravimą, dažnai atsisakydavo priimti juos lankantį kleboną ar jo vikarus. Dėl tos pačios priežasties daugelis tikinčiųjų lietuvių atsisakė religinių laidotuvių. Vieno lietuvio iš Jonaraiščių kaimo laidotuvėse vikaras įsakė giedoti giesmes lenkiškai, bet niekas jo neklausė. O kai prie duobės vargonininkas užtraukė lietuviškai himną, visi karštai pritarė.

Lietuviai kasmet rašydavo prašymus — individualius ir kolektyvinius — vyskupui, reikalaudami Seinuose lietuviškų pamaldų, tačiau visi prašymai liko neišklausyti. Buvo kreiptasi į kardinolus — Wyszynskį ir Wojtylą, pasiųstos delegacijos į kūriją, bet be rezultatų. Vyskupas Moscickis, pavyzdžiui, atsakė, esą jau 20 metų nėra lietuviškų pamaldų, todėl nematąs reikalo jas vėl įvesti. Be to, pridūrė, esą reikia laukti geresnių laikų.

Lietuviai klierikai Lomžos seminarijoje

Lietuvių klierikų padėtis Lomžos seminarijoje nėra geresnė. Pavyzdžiui, vienas jaunas lietuvis, pavarde Jurkevičius, priklausantis Punsko parapijai, paprašė, kad būtų priimtas į seminariją. Bažnytinė vadovybė, sužinojusi, kad minimas jaunuolis namuose kalba lietuviškai, patarė jam persikelti į kitą rajoną ir stoti į kitą seminariją. Be to, pridūrė, kad jis neužilgo turi atlikti karinę prievolę. Seminarijos rektorius esą pasakė kartą kitam klierikui, jeigu būtų žinojęs, kad jis namuose kalba lietuviškai, būtų jo į seminariją nepriėmęs. Klierikas jam atsakė, kad jis buvo pakrikštytas kaip ir kiti, todėl norįs būti traktuojamas taip, kaip ir visi kiti.

Religinė jaunimo būklė ir pagalba ligoniams

Daugelis tėvų siunčia savo vaikus į Punską ar į Smalėnus, kad paruoštų pirmajai Komunijai. Tas faktas vietinei Seinų dvasiškijai nėra malonus. Dekanų suvažiavime buvo pareikšta, esą vietiniai kunigai neturi teisės rūpintis tikinčiaisiais, kurie priklauso kitom parapijom. Būna ir taip, kad ligonis iš Seinų parapijos šaukiasi kunigo iš Punsko ar iš Smalėnų. Buvęs Punsko klebonas Šumauskas atsakė, kad kiekvienas tikintysis turi turėti teisę kreiptis pagalbos į betkurią parapiją bei pasirinkti nuodėmklausį, kokį jis nori. O nuodėmklausis, jeigu ne ex iustitia tai bent ex caritate (jeigu ne teisiškai, tai bent iš meilės) turi išklausyti jo išpažinties.

Naujojo Lomžos vyskupo elgesys su lietuviais

Naujo Lomžos vyskupo valdymo laikais lietuvių padėtis nepasikeitė. Jo trumpo vizito metu Krasnave tikintieji klebono akivaizdoje įteikė savo pageidavimus. Vyskupas pradėjo nuo priekaištų, po to bandė gąsdinti tėvus, tvirtindamas, esą jie daro nusikaltimą neleisdami savo vaikų į katekizmo pamokas. Tada vienas iš tėvų kreipėsi į vyskupą su klausimu: kas iš tikrųjų padaro nuodėmę, ar tie, kurie nesiunčia savo vaikų į katekizmo pamokas, ar tie, kurie neleidžia mokytis jo savo gimtąja kalba? Tikintieji priminė vyskupui apaštalo Povilo žodžius: "Eikite ir mokykite visas tautas". Lietuvių tikinčiųjų peticija buvo įteikta vyskupui per kitą vizitą Smalėnuose. Vyskupas paėmė ją, neskaitęs padėjo ant stalo ir nuėjo laikyti šv. Mišių. Jam dar negrįžus iš bažnyčios, peticija rasta sudeginta. Aišku tada, kad jis jos ir neskaitė.

Liūdnos dabartinės padėties pasekmės

Iš visų minėtų faktų aiškiai matyti, kad nekreipiama mažiausio dėmesio į tikinčiųjų lietuvių teisėtus reikalavimus, kurie nori melstis ir auklėti savo vaikus gimtąja kalba. Tokia padėtis ne tik sukelia tikinčiuose Suvalkų lietuviuose gilų skausmą, bet ir stumia juos, ypač jaunesniuosius, nuo Bažnyčios, kurie neretai pasiduoda marksistinei propagandai.

(Bus daugiau)

Piano – Grand Piano specialistas
Padeda perkant ar parduodant pianinus, sąžiningai atlieka visokius remonto bei stygavimo darbus.
A. BRIČKUS • Tel. 534-0940 Toronte

Dr. St. Haidasz, daugiakultūrių reikalų ministeris (kairėje), dalyvavęs St. Catharines, Ont., tautinių grupių festivalyje, su savo palydovais. Dešinėje — St. Catharines etninio meno tarybos pirmininkas Paul Solomonian

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ VEIKLA

V. ŠLIOGERIS

Sydnėjaus apylinkės metinis susirinkimas birželio 3 d. ukrainiečių salėje nebuvo gausus. Dalyvavo 82 tautiečiai, nes vadinamoji konservatyvi patriotinė opozicija nedalyvavo - boikotavo. Buvusi apyl. valdyba pasiūlė kandidatų sąrašus į apyl. valdybą, kontrolės komisiją ir garbės teismą, t. y. tiek asmenų, kiek reikia naujiem organam sudaryti. Susirinkimas, būdamas gana apatiškas, daugiau kandidatų nesiūlė. Vargais negalais garbės teismo kandidatų sąrašą (5 asm.) papildė dar 2 kandidatais. Į apyl. v-bą išrinkti visi 5 pasiūlyti kandidatai, kurie pasiskirstė pareigomis: pirm. J. Maskvytis, vicepirm. J. Viliūnienė, sekretorė P. Pullinen, iždininkas V. Stašionis ir narė kult.-jaunimo reikalams N. Liutikaitė. Taigi, naują Sydnėjaus lietuvių valdžią sudaro 3 moterys ir 2 vyrai. Į kontrolės komisiją išrinkti visi 3 kandidatai: E. Kolakauskas, A. Karitonas ir V. Danta. Į garbės teismą: prof. A. Kabaila, B. Vingilis, A. Baužė, V. Bukevičius ir A. Dūdaitis. Vykdomųjų organų ir didesniųjų organizacijų atstovų pranešimai išklausyti ramiai, dėl jų diskusijų buvo nedaug. Veiklos ir finansų apyskaitos patvirtintos beveik vienbalsiai. Padėka už veiklą buvusiai apyl. valdybai, ypač buv. pirm. A. Reizgiui, palydėta ilgais plojimais. V. Šliogeris susirinkimui padarė informacinį pranešimą apie naujos PLB konstitucijos projektą. Susirinkimas praėjo ramiai ir tvarkingai. Pirmininkavo V. Deikus, kuris dėl nedidelio patyrimo nevisada buvo pakankamai taktiškas kalbėtojų atžvilgiu.

A. L. Katalikų Federacijos suvažiavimui, kuris įvyks XII. 29-31 Adelaidėje, jau pradėta ruoštis. Tie suvažiavimai vyksta kas antri metai. Iki šiol jie dažniausia vykdavo Melburne. Kat. organizacijos į suvažiavimą gali siųsti iki 3 atstovų.

Hobarto (Tasmanijos saloj) tautiečiai smarkiai ruošiasi ten numatytai Australijos lietuvių sporto šventei, kuri prasidės XII. 27 pamaldomis. Užsakytos visos salės. Koncertą, kuris įvyks tuo metu, ruošia kelių chorų vadovas muzikas Jonas Krutulis. Jis įvyks vietos lenkų salėje, nes tautiečiai nei Hobarte, nei kitur Tasmanijoj savo salių neturi. Hobartiškiai tautiečiai turi ir savo apie 500 knygų bei žurnalų biblioteką. Bibliotekėlę B. Šikšniaus namuose. Biblioteką sudaryti daug padėjo Adelaidės visuomenininkai — p. Reisonienė ir J. Pyragius, kurie įvairiom progom vykstantiem į Tasmaniją įduoda nuvežti po keletą knygų bei žurnalų.

Motinos Dienos minėjimą V. 12. ukrainiečių salėje suruošė ir net tolimo Hobarto tautiečiai. Apylinkės valdybos pirmininkas J. Paškevičius skaitė paskaitą, gražiai nušviesdamas motinos reikšmę, darbus ir vargus.

Australijos Lietuvių Fondui remti kr. valdyba ir to Fondo v-ba per vietos spaudą paskelbė atsišaukimą į tautiečius. Šis Fondas įsteigtas praėjusiame tarybos suvažiavime. Jo valdybos buveinė yra Melburne.

A. L. Studentų S-gos Melburno skyrius metinio susirinkimo proga išsirinko naują valdybą: pirm. Linas Žalkauskas, vicepirm. ir fuksų atstovė Verutė Sidabraitė, sekr. Jonas Sadauskas ir ižd. Tomas Aniulis.

Motinos Dienos minėjimas Melburne V. 13 buvo ypač iškilmingas. Po pamaldų minėjimas įvyko parapijos salėje. Programą atliko parapijos sekmadienio mokykla. Ją paruošė mokyklos parengimų ir dainų mokytojas Stasys Čižauskas. Ši mokykla, turbūt gausiausia mokinių skaičiumi, sugebėjo pateikti turiningą programą, kurioj dalyvavo didelis skaičius mokinių. Mokyklos vedėjas yra P. Baltutis.

Sydnėjaus Caritas, vad. kun. P. Butkaus, kartu su "Dainavos" choru, vad. Br. Kiverio, V. 5. suruošė šaunų balių. Programą atliko choras ir jaunutė baleto šokėja Rimutė Černiauskaitė.

Dail. Leonas Urbonas buvo atvykęs į Newcastle (miestas virš 200 tūkst. gyv.), pakviestas vietinės Society of Arts. Čia jis skaitė paskaitą, demonstruodamas savo kūrinių techniškąją pusę ir pailiustruodamas savo paveikslais bei skaidrėmis. Suinteresuotus klausytojus (apie 200 asmenų) išlaikė, su trumpa pertrauka, ištisas 4 valandas. Vietinė televizijos stotis filmavo šį dailininko pasirodymą ir vėliau televizijoj žiūrovai matė dalį šio vakaro programos. Vietos lietuvių diskusijų klubas planuoja pasikviesti L. Urboną paskaitai.

Sydnėjaus savaitgalio mokyklos tėvų komitetas kas mėnuo šaukia tėvų susirinkimus mokyklos reikalams aptarti. Mokyklą lėšomis remia įvairūs asmenys ir organizacijos. Laidotuvių biuro savininkai K. Butkus ir N. Žygienė paaukojo $75, Katal. Kultūros Dr-ja $50, ramovėnų sk. $15, gydytojai paskyrė $60 mokinių premijoms metų gale. Iš 20 gydytojų buvo galima tikėtis žymiai stambesnės aukos.

Ekskursija į Lietuvą iš Australijos išvyko VI. 11. Tai tik antroji kiek didesnė tokia ekskursija. Ją organizavo Cibų kelionių biuras "Palanga Travel". Lankyti tėvynę iš Australijos pavieniui ar po kelis tautiečiai pradėjo tik nuo 1970 m. Atrodo, kad ateityje ekskursantų skaičius didės. Jau yra keli tautiečiai, lankęsi Lietuvoj po du kartus.

Melburniškė Audra Ališauskaitė-Alis, Australijos kariuomenės leitenantė, 21 m. amžiaus, savo tarnybos pirmaisiais metais buvo išsiųsta į Queenslandą — džiunglių treniruotės mokyklą. Baigusi mokslą, grįžo į Melburną. Čia kariuomenės metinio baliaus proga ji buvo pristatyta Viktorijos valstijos gubernatoriui kaip pasižymėjusi kariniame moksle mergaitė.

Procesijoj Marijos garbei Adelaidėje V.6. dalyvavo apie 10.000 tikinčiųjų. Lietuvių grupė buvo gausi, vadovaujama kun. A. Kazlausko ir kun. A. Spurgio. Lietuviai nešė ir plakatą "Taikos Karaliene, melskis už Lietuvos laisvę". Lietuvių, ukrainiečių ir lenkų grupėse buvo daug moterų tautiniais drabužiais. Kun. Hailstone kalbėjo apie taiką ir klausė: "Ar galime tikėtis taikos, jeigu atsisakome klausyti mūsų brolių, kurie šaukia varge iš Kroatijos, Airijos, Lietuvos ir Pietryčių Azijos kraštų? Minias palaimino arkivyskupas J. Gleeson. Dalyvavo ir buvęs arkivyskupas M. Beovich.

Sydnėjiškis Ričardas Badauskas gavo humanitarinių mokslų bakalauro laipsnį. Jis studijuoja toliau, norėdamas gauti dar B. of Law laipsnį ir tapti advokatu. Tai vienas iš veikliesniųjų Sydnėjaus jaunuolių. Mėgsta ir tapybą. Jo paveikslai buvo išstatyti ir parodose. Veiklus skautas ir tautinių šokių šokėjas.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

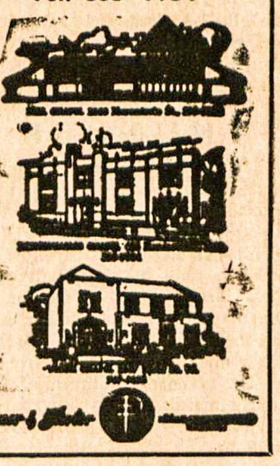

Lietuvių Bendruomenės ekskursija į Europą

organizuojama šiais metais **rugsėjo 4-18 d.d.,** pačiu gražiausiu metu Europoje, t.y. praėjus karščiams ir prieš rudens žvarbas. *BUS APLANKYTA:*

LONDONAS • PARYŽIUS • ROMA

Ekskursija organizuojama su JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pritarimu ir raginimu visiems lietuviams joje dalyvauti. Europoje ekskursiją globos LB vadovai ar atstovai:

- LONDONE — Britanijos Lietuvių S-ga (Z. Juras)
- PARYŽIUJE — LB Prancūzijos krašto valdybos pirm. kun. J. Petrošius
- ROMOJE — mons. A. Jonušas

Į ekskursijos kainą įskaitoma kelionė lėktuvais, viešbučiai, maistas daugumoje vietų, įdomesnių vietų lankymas (daugumoje su lietuviškais paaiškinimais) ir kt.

Prašykite brošiūros su kainoraščiu ir pilnomis informacijomis. Kelionės kaina bus apie $100 pigesnė, negu panašios kelionės per kitas organizacijas.

VYTIS INTERNATIONAL
TRAVEL SERVICE
Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St.
Brooklyn, N.Y. 11229, USA
Tel. (212) 769-3300

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

CHORŲ SĄSKRYDIS

Birželio 1-3 d.d. Šiauliuose įvyko vyrų ir moterų saviveiklinių chorų sąskrydis "Šiauliai-73", kuriame dalyvavo 60 geriausių chorų su daugiau kaip 3.000 choristų. Šventė buvo pradėta E. Balsio "Daina apie Leniną" prie Lenino paminklo ir šventės fakelo uždegimu nuo amžinosios ugnies prie marmoro obelisko, kurio papėdėje yra palaidoti sovietų kariai. Šventės metu skambėjo dainos ir operų ištraukos. Specialias dainas šiam sąskrydžiui buvo parašę kompozitoriai: R. Racevičius — "Dobilėliai", L. Povilaitis — "Utkele, putpele", K. Kaveckas — "Oi ūžkit, gauskit", L. Abarius — "Sedula". Buvo atlikta pirmosiose dainų šventėse skambėjusi St. Šimkaus harmonizuota liaudies daina "Ūžia girelė", J. Žilevičiaus harmonizuota daina "Vaikščiojau" bei eilė kitų senesnių kompozicijų. Jas papildė gudo U. Alovnikovo "Partizanų daina", humoristinė latvių liaudies daina "Vai, žalioji lydekėle" ir užbaigai rezervuota I. Dunajevskio daina "Ir platus gi kraštas mūs gimtasis". Taigi, sąskrydis buvo pradėtas daina Leninui ir užbaigtas pasmilkymu Sovietų Sąjungai, nors šiaip didžioji šventės dalis buvo skirta lietuvių bei kitų tautų liaudies dainoms ir lietuvių kompozitorių kūriniams.

VILNIUS LAUKIA TURISTŲ

V. Dumbausko pranešimu "Komjaunimo Tiesos" 108 nr., kelionių ir ekskursijų biuras Vilniuje yra įsikūręs Gedimino aikštės varpinės bokšte, kurio apatinė žemėj slypinti dalis yra seniausias miesto mūrinis pastatas, šiemetinės 650 metų sukakties istorinė ašis. Biuras turi paruošęs apie 10 ekskursijų įvairiomis temomis — "Vilniaus architektūros paminklai", "Ateities Vilnius gimsta šiandien", "Vilniaus komjaunuolių žygdarbiai", "Revoliucinės Vilniaus vietovės" ir kt. Biurui vadovauja B. Jurgelėnas. Pernai biuro štabas — 30 profesinių ir 90 neetatinių ekskursijų vadovų priėmė ir aptarnavo 20.718 atvykusių ekskursijų su 621.560 turistų. Šiemet, jubiliėjiniais Vilniaus metais, tikimasi sulaukti 21.500 ekskursijų ir 645.000 turistų. Ekskursijų vadovais Vilniaus universitetas jau yra pradėjęs ruošti istorikus, o šiuo metu juos vis dar parūpina paties biuro organizuojami vienerių metų kursai. Paskutinę 80 kursantų laidą baigė tik 30. Kiti neišlaikė įvairių egzaminų.

STUDENTŲ KONFERENCIJOS

"Tiesa" birželio 2 d. laidoje atskleidžia Vilniaus universiteto studentams primestą "mokslinio ateizmo pagrindų" kursą, kurį baigus, rengiamos "mokslinės" konferencijos Vilniaus ateizmo muzėjuje, išniekintoje Šv. Kazimiero bažnyčioje. Šiais mokslo metais studentai turėjo tris tokiais konferencijas. Rudens semestre konferenciją "Bažnyčia ir antikomunizmas" surengė teisės fakulteto studentai, "Medicina ir religija" — medicinos fakulteto studentai. Paskutinė konferencija "Krikščionybė Lietuvoje" buvo surengta birželio 1 d. Studentai skaitė 12 pranešimų, iš kurių minimi: V. Narvydaitės — "Katalikų Bažnyčios vaidmuo Lietuvoje okupacijos ir pokario metais", J. Vyšniausko — "Krikščionybės įsigalėjimas Lietuvoje", R. Aleknaitės — "Kaikurie tikinčiojo psichologijos klausimai". Pasak "Tiesos", konferencijoje gausiai dalyvavo ne tik studentai, bet ir visuomenės atstovai.

RUSĄ PAKEITĖ RUSAS

Birželio 2 d. "Tiesa" ir kiti laikraščiai paskelbė: "Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Įsaku drg. Borisas Dubasovas atleistas iš Centrinės statistikos valdybos prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos viršininko pareigų ryšium su išėjimu į pensiją. Centrinės statistikos valdybos prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos viršininku paskirtas drg. Jurijus Rusenka." B. Dubasovas yra saratovietis, Vilniuje atsidūręs pokario metais ir čia prižiūrėjęs statistinius duomenis, jų leidinius. J. Rusenkos nėra mažosios enciklopedijos III tome. Atrodo, jis neseniai buvo atsiųstas iš Maskvos, kuri, matyt, nėra linkusi patikėti statistinius duomenis lietuviui viršininkui.

POLITINIS ŠVIETIMAS

Vilniuje gegužės 29-31 d. d. Pabaltijo, Gudijos partinių komitetų ir "Žinijos" draugijos lektorius, skaitančius paskaitas tarptautinėmis temomis, su naujausia Kremliaus politika supažindino iš Maskvos atsiųsti politrukai. Maskvinės kompartijos centrinio komiteto propagandos skyriaus lektorius G. Kliučinas kalbėjo apie kaikuriuos ideologinio darbo klausimus, žurnalo "Vniešniaja Torgovlia" vyr. red. V. Azovas — apie Sovietų Sąjungos tarptautinius ekonominius ryšius. Sovietų tikslus Europos saugumo konferencijoje nušvietė maskvinės Mokslų Akademijos pasaulinės ekonomikos ir tarptautinių santykių instituto sektoriaus vedėjas prof. dr. D. Melamidas, o su ideologinės kovos ypatumais dviejų sistemų taikaus sambūvio sąlygomis supažindino maskvinės kompartijos centrinio komiteto propagandos skyriaus lektorius V. Pletnikovas. Paskaitą "Sovietų Sąjungos veikla, stiprinant tarptautinį komunistinį judėjimą" skaitė maskvinės kompartijos centrinio komiteto atsakingasis darbuotojas A. Kozlovas. Maskvinės Mokslų Akademijos JAV instituto sektoriaus vedėjo E. Ivaniano pranešimas buvo skirtas Sovietų Sąjungos ir JAV santykių plėtotei. Iš "Tiesos" 127 nr. pateiktų kalbėtojų bei jų temų matyti, kad ir "taikiame sambūvyje" nebus vengiama ideologinės kovos ir kad Kremlius nežada atsisakyti tarptautinio komunistinio judėjimo stiprinimo užsienio kraštuose.

PREKYBOS CENTRAS

Palangoje statybininkai užbaigė naująjį prekybos centrą, kuriame dar prieš sezono pradžią įsikurs pramoninių gaminių parduotuvė, gastronomas, 240 vietų ir 35 vietų kavinės su kokteilių barais. E. Uldukio pranešimu "Tiesos" 79 nr., šiemet pradės veikti gydomasis paplūdimys, bus surengta eilė koncertų, teatrų spektaklių. Geologai jieško mineralinio vandens, kuris būtų panašus į Druskininkų mineralinį vandenį ir kurį būtų galima gerti neatskiedus. Planuojama ir ruošiama įspūdinga sezono atidarymo šventė. V Kst.

Tradicinės

Joninės

įvyks birželio 23, šeštadienį,

ST. CATHARINES

Merritton Community Centre salėje

(Park Ave.).

Svečių patogumui salė bus atidaryta **nuo 2 valandos po pietų.**

Programos pradžia — punktualiai **6.30** valandą vakaro.

• Meninę programą • *atliks Čiurlionio Ansamblio kanklių orkestras ir sol. Irena Grigaliūnaitė iš Klevelando.*

• *Bus ir tradicinis JONŲ PAGERBIMAS.*

• *Šokiams gros europietiškas orkestras.*

• Veiks baras, bus loterija.

KVIEČIAME ATSILANKYTI visus tautiečius iš toli ir arti į šį tradicinį jaunimo ir senimo sąskrydį — JONINES.

SKAUTŲ RĖMĖJŲ KOMITETAS

Iškilioji St. Catharines, Ont., lietuvaitė Rita Langaitė, dalyvavusi tautinių grupių festivalyje. Ši nuotrauka atspausdinta vietiniame dienraštyje

ST. CATHARINES, ONTARIO

MOTINOS DIENOS minėjimas, rengtas apylinkės valdybos gegužės 13 d., praėjo tikroj motiniškoj dvasioj. Minėjimas pradėtas pamaldomis, kurias atlaikė kun. J. Liauba, OFM. Po pamaldų čia pat prasidėjo iškilmingas aktas, kurį pradėjo pirm. K. Šukienė. Ji prisiminė žuvusias, mirusias ir kenčiančias motinas Tėvynėje, Sibire, laisvame pasaulyje ir prašė atsistojimu jas visas pagerbti. Kiekvienai dalyvaujančiai motinai įteikta po gvazdiką. Pirm. K. Š. prisiminė ir tą garbingą motiną, kuri savo sūnų užaugino ir paaukojo už Lietuvos laisvę (Romo Kalantos motina). Po to pirmininkė pakvietė su paskaita jau čia užaugusią Vaidilutę Šetikaitę. Ji savo taisyklinga lietuviška tarsena pabrėžė, kad motina ne vien tiktai šeimoje yra garbinga ir kantri, bet ir tautoje. Lietuvos motina užaugino ir paleido į pasaulį garbingiausius sūnus — diplomatus, politikus, poetus, menininkus, kovotojus, prezidentus ir t. t. Programą, kurią paruošė St. Zubrickienė, sudarė šokiai, deklamacijos, muzika, eilėraščiai. Labiausiai publiką nustebino jaunoji pranešėja Nida Zubrickaitė savo talentingumu ir taisyklinga lietuvių kalba. St. Catharines lietuvių kolonija džiaugiasi ir kartu tiki, kad su vyresniąja karta nemirs tautinė veikla mūsų kolonijoj. Bravo, mielas jaunime!

Valdybos sekretorius

NIAGAROS PUSIASALIO ramovėnų gegužinė įvyko birželio 10 d. V. Bieliūno sodyboje. Ją surengė St. Catharines ramovėnų valdyba. Birželio 10 iš pat ryto atrodė, kad bus graži saulėta ir šilta diena. Klebonui kunigui Juvenaliui Liaubai, OFM, paskelbus iš sakyklos apie įvykstančią gegužinę, po pamaldų išėję žmonės stoviniavo ir tarėsi vykti gegužinėn. Važiavo ne tik ramovėnai su šeimomis, bet ir neramovėnai iš plačios apylinkės. Visi rinkosi tarytum Lietuvoje į lietuvišką sodybą, nes per eilę metų ji tapo sava. Apie 2.30 v. p. p. dideliame ūkio kieme išsirikiavo dvi ilgos eilės automobilių, o keleiviai, nešini užkandžiais, taikėsi į patogesnes vienas prie stalų. Gegužinės programoje buvo sportinis šaudymas, virvės traukimas, lenktynės kiaušinį nešant šaukšte, lenktynės maišuose ir akrobatika — sėdėjimas ant lentos. Ne tik jaunimą, bet ir senimą labai domino sėdėjimas ant lentos. Įdomu, kad šioj iškyloj dalyvavo nemažai jaunimo. Gražiame medžių pavėsyje prie klėtaitės buvo atsigaivinta alučiu su putele ir ledais. **A. Š.**

Sudbury, Ontario

SUDBURIO IR APYLINKĖS Lietuvių Žvejų ir Medžiotojų Klubo "Geležinis Vilkas" valdyba kviečia visus į pirmąją šių metų gegužinę-pikniką liepos 1 d. P. Jutelio vasarvietėje "Baravykas". "Elgin Lunch" restorano savininkas J. Remeikis pasirūpins, kad visi dalyviai būtų skaniai pavalgę, o troškuliui numalšinti veiks įvairus bufetas. Laukiame visų gausiai atsilankant. **Valdyba**

BUFFALO, N.Y.

RADIJO TRANSLIACIJA SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ SUKAKTIES PROGA. Lietuvių pastangomis birželio 28, ketvirtadienį, 7.30 v. v., radijo stotis WBEN — FM (banga 102.5) transliuos programą apie tris Pabaltijo tautybes: estus, latvius ir lietuvius. Lietuviams atstovaus dr. Antanas Musteikis, latviams — Vytauts Alks ir estams — Peter Oja. Moderatorius — lietuvis Tomas Michalskis, Erie Community kolegijos dekano pavaduotojas ir vasaros sesijos direktorius. Programa vadinama "Square table discussions", vadovaujama Erie Community kolegijos. Kas šią programą girdės, malonėkite savo pastabas siųsti Buffalo lietuvių klubui — 56 Lovering Ave., Buffalo, N. N. 14216, USA. **R. M.**

AR JAU PRENUMERUOJI "TĖVIŠKĖS ŽIBURIUS"?

North Bay, Ont.

KELIONĖ Į BRITŲ KOLUMBIJĄ. Šį pavasarį, pasinaudodamas atpiginta kelione Grey Hound autobusais, aplankiau JAV ir Br. Kolumbiją. Dviejų mėnesių kelionė atsiėjo $149.50, t.y. $2.50 į dieną. Pirmiausia sustojau Thunder Bay, paskui Kalgary, kur reikėjo laukti 12 valandų. Pradėjau jieškoti lietuvių. Paskambinau p. Grigienei. Ji pakvietė pas save ir maloniai priėmė. Tik gaila buvo, kad jos vyras tuo metu sirgo ligoninėje. Per p. Grigienę suradau savo vaikystės draugą Antaną Aneliūną, kuris man aprodė savo naują 24 butų apartamentinį namą. Malonu buvo susitikti po 42 metų. Pailsėjęs Kalgary, pasiekiau Radium Hot Spring, B.C. Čia gražu, šilta, tad kaitinausi ir maudžiausi karštame baseine dvi savaites. Ir čia suradau savo tautiečių iš Kalgario. Tai — A. P. Nevados, p. Karpos, K. Vaitkūnas, viena pora iš Winnipego ir viena tautietė iš Vankuverio. Vėliau gavau kvietimą iš tautiečio Stasio Zavatskio, gyv. Kelownoj. Jis ten yra gražiai įsikūręs, turi vaismedžių sodą ir vynuogyną. Kelowna miestelis turi apie 20.000 gyventojų, įsikūręs prie Okanagon ežero. Klimatas švelnus, apylinkės gražios, bet lietuvių čia vos keletas. Daugiausia čia yra įsikūrę vokiečiai ir kitų tautybių žmonės. **Povilas Vyšniauskas**

Sault Ste. Marie, Ont.

A. A. KUN. JONAS BUCHHEIT, vokiečių kilmės lietuvių draugas, mirė širdies liga, sulaukęs 61 m. amžiaus. Paskutiniu laiku buvo Šv. Jeronimo parapijos klebonu. Šventovę ir kleboniją pastatė mūsų rangovas Viktoras Staškūnas. Laidotuvėse dalyvavo ir visi trys šioje vyskupijoje dirbantieji lietuviai kunigai: Antanas ir Augustinas Sabai ir Lionginas Kemėšis.

KITOS ŽINIOS. Aleksas Skardžius susižiedavo su našle Uršule Dambrauskiene iš Čikagos. Sužieduotuvės įvyko vaišingoj J. A. Kazakauskų pastogėj. — L. Jakumaitytė taip pat ruošiasi vestuvėms. — Viktoras, Viktorija ir Kristina Staškūnai grįžo iš Montrealio, kur dalyvavo Viktorijos krikšto dukters Lionės Mecelytės vestuvėse, o dabar visi trys išskrenda į okupuotą Lietuvą giminių aplankyti. Su jais išvyko Balys ir Uršulė Švilpos. **Kanapinis**

HAMILTON, ONTARIO

"AIDAS", mergaičių choras, birželio 10 d., po 11 v. pamaldų, par. salėje surengė savo metų veiklos užbaigimo iškilmes. Iš tikrųjų choras ir vasarą nelabai atostogaus, nes turi pasirodymų: reikės dalyvauti sibirinių trėmimų minėjime Hamiltone, kurį rengia estai birželio 17 d. savo sodyboje; birželio gale Toronte tautybių karavane; karalienės Elzbietos sutikimo iškilmėse. Šia proga "Aido" vadovai pasidalino mažomis dovanėlėmis, pagyrė vieni kitus už veiklą, o choro mergaitės ir tėveliai jiems paplojo. Choro administratoriui J. Pleiniui, sulaukusiam savo amžiaus auksinės sukakties, sugiedota "Ilgiausių metų". Choristės, kurios dalyvavo plokštelės "Baltos gėlės" įdainavime, gavo po plokštelę. Susirinkusieji buvo pavaišinti kava ir pyragaičiais.

STUD. KRISTINA PARĖŠTYTĖ šią vasarą praleis Leningrade. Išskrido savo studijų pagilinti. Ten ji išbus 9 savaites. Kristina jau treti metai studijuoja rusų kalbą McMaster universitete, planuoja ruoštis magistrės laipsniui ir galbūt profesūrai.

MARYTĖ KAZLAUSKIENĖ, L. Valevičienė ir D. Pikienė buvo išvykusios 3 savaitėms į Lietuvą. **K. M.**

WINDSOR, ONTARIO

NELAIMĖ ĮSTIKO GYDYTOJĄ. Balandžio 17 d., įvykus sprogimui, apdegė dr. Vytautas Baltrušaitis. Apdegimas palietė virš 70% viso kūno. Mirė balandžio 29 d. Metropolitan General ligoninėje. Gegužės 1 d. buvo palaidotas iš Šv. Kazimiero bažnyčios Victoria Memorial kapinėse. Šv. Mišias atnašavo, gražų tam momentui pritaikintą pamokslą pasakė klebonas kun. D. Lengvinas.

Dr. V. Baltrušaitis vertėsi gydytojo praktika Comber miestelyje, apie 26 mylios nuo Windsoro, bet su šeima gyveno Windsore. Prieš keletą metų gyveno Kingsville, Ont. prie Erie ežero. Ten turėjo gražų namą, kuriame ir įvyko nelaimė. Liko žmona ir du sūnūs. Daktaras turbūt dėl dirbo (atsiuntė ir daug gėlių). Lietuviai dalyvavo kas tik galėjo. Jų vardu buvo sudarytas labai gražus gėlių krepšis iš didelių chrizantemų. Taip pat lietuviai užprašė kelias šv. Mišias už velionį ir jo likusią šeimą. Henrikas Poškus nevažiavo į darbą, kad padėtų šeimai. Iš tolimiausios vietovės dalyvavo du nuolatiniai lietuviškų reikalų talkininkai ir Bružų šeimos artimi draugai formanai — Albertas Braumanas ir Vacys Zujus, abu iš Saskačevano provincijos. Jų dviejų vainikai buvo didelių chrizantemų ir labai gražūs. Laidotuvių apeigas atliko kunigas iš lenkų Šv. Kazimiero bažnyčios kan. Stankevičius, gimęs Amerikoj, Filadelfijoj iš lietuvio ir lenko tėvų. Jis moka truputį ir lietuviškai.

Vincai, mes visi linkime Tavo šeimai ištvermės pakelti šį taip sunkų atsiskyrimo laipotarpį. Nuoširdžiausią užuojautą reiškiame p. Bružienei, dukrai Irenai ir sūnui Leo su šeimomis.

Kiek anksčiau staiga mirė **Jurgis Pūras,** 72 metų. Jis buvo labai gero, ramaus būdo žmogus, gyveno atskyręs nuo kitų tautiečių. **E. J.**

THUNDER BAY, ONTARIO

LIETUVIŲ BŪRYS gana smarkiai mažėja. Daug mūsų brangių ir taip reikalingų tautiečių paliko šį žemišką gyvenimą. Dabar mirė Vincas Bružas, 72 metų. Bružų šeimoje daug lietuvių rado pastogę ir dažną pas juos užeigą (133 Finlayson St., Thunder Bay F., Ont.). Liko jo žmona P. Bružienė, labai uoli darbininkė ir miela lietuvė; duktė Irena Clipeška, gyvenanti Kalifornijoj (ji su abiem mažais vaikais atvyko į tėvo laidotuves); sūnus Leo, mokyklos vedėjas, su žmona Elena ir dviem vaikais dirba ir gyvena Thunder Bay F., Ont. Vincas Bružas, jaunas būdamas, tarnavo Lietuvos kariuomenėje kaip savanoris. 1928 m. atvyko Kanadon, atsikvietė Petronelę ir ją vedė. Dirbo Great Lakes Paper Co. šildymo skyriuj ligi išėjimo į pensiją. Laidotuvių namuose susirinko daug žmonių. Karstas skendėjo gėlėse ir vainikuose.

Sekančią dieną kūnas pervežtas į St. Casimir lenkų bažnyčią. Po Mišių velionis palaidotas Fort William kapinėse, dalyvaujant daugeliui žmonių. Dalyvavo ir bendruomenės atstovai, kurioje Vincas daugelį metų laiko stokos lietuviškoje veikloje nedalyvavo. Amžiną ramybę tesuteikia jam Visagalis!

MOTINOS DIENA paminėta gegužės 20 d. ir netaip, kaip kitais metais. Apyl. valdybos pastangomis visi buvo pakviesti į gražią mokytojų Marijos ir Romo Dumčių rezidenciją. Susirinkusieji maloniai praleido sekmadienio popietę gražiame šeimininkų darželyje. Čia Romas Dumčius ir Aloyzas Rudakas kepė dešreles ir "hamburgerius". Tėvai - vyrai ir vaikučiai vaišino savo mamytes paruoštais valgiais ir gėrimais. Tokiame šeimyniniame pobūvyje laikas greitai prabėgo ir nenoromis teko skirstytis namo. Visi dėkingi apyl. valdybai ir šeimininkams. **Kor.**

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos:		Mokame už:	
pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.	depozitus (P.C.A.) čekius	5½ %
antradieniais	10 — 5 v.p.p.	šėrus ir sutaupas	6½ %
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.	už vienų metų terminuotus indėlius	7½ %
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.	ir 3 metams	8%
penktadieniais	10 — 7 v.vak.	Duodame:	
šeštadieniais	9 — 12 val.	asmenines paskolas iš	10%
Liepos - rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.		nekiln. turto paskolas iš	9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $4.300.000.

Mėsos ir putkūs dešros gaminiai Skanėstai kiekvieno skoniui

R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
• GUELPH LINE prie PROSPECT,
• BURLINGTON — 639-0510
• LLOYD D. JACKSON SQUARE,
• HAMILTON — 525-9641

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

NIUJORKO TEISMO PADARYTĄ sprendimą BALFo nesutarimų klausimu pranešė "Draugo" dienraštis: "Naujai išrinktoji centro valdyba teismo sprendimu pripažinta teisėta ir veikia toliau. Per 30 dienų buvusioji valdyba turės perduoti dabartinei valdybai visą Balfo archyvą, dokumentus, raštinės ir finansų knygas. Balfo statute buvo rasta eilė neaiškumų ir neaptartos pačios pagrindinės taisyklės. Be to, anksčiau padaryti statuto pakeitimai nebuvo įtraukti. Pagal dabar turimą statutą direktoriai neturi teisės balsuoti. Teisėjas įsakė nedelsiant pertvarkyti ir papildyti Balfo statutą ir šaukti naują seimą, tvarkantis pagal atitinkamai sutvarkytą statutą. Naujas seimas įvyks š.m. spalio mėn. gale arba lapkričio pabaigoj. Seimas šaukiamas Clevelande, Balfo namas Brooklyne nebus parduotas iki seimo. Ten liks vienas Balfo tarnautojas prižiūrėti namą ir siuntinėti senų drabužių siuntas. Teismas pasilieka Balfo globėju iki seimo, prižiūrėti, kad perdavimas įvyktų sklandžiai ir nustatytu laiku, neleisti skundėjams užvesti kitos bylos, kol neįvyks naujas pagal papildytus statutus teisėtas seimas."

PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGŲ IX suvažiavime Čikagoje dalyvavo 40 rinktų atstovų, 23 svečiai gydytojai ir grupė visuomenininkų. Ksavero universiteto prof. dr. V. Bieliauskas skaitė paskaitą "Lietuvis išeivijoje", žurnalistas Br. Kviklys — "Lietuvis okupuotoje Lietuvoje". Koncertinę programos dalį atliko sol. P. Ragienė su pianistu A. Vasaičiu. Iškilmingos vakarienės metu aktoriai J. Kelečius ir L. Barauskas suvaidino V. Krėvės "Raganių prie dangaus vartų". Sekmadienis, antroji suvažiavimo diena, buvo pradėta pamaldomis, kurias katalikams jėzuitų koplyčioje laikė kun. J. Vaišnys, evangelikams liuteronams "Tėviškės" parapijoje — kun. A. Trakis. Po pamaldų ciklą mokslinių paskaitų medicinos temomis skaitė daktarai: E. Gedgaudas, J. Valaitis, J. R. Dainauskas, M. Budrienė, D. Giržadas, M. Vygantas ir V. Nemickas. Diskusijoms vadovavo dr. R. Nemickas. Dvejiem metam išrinkta valdyba: pirm. dr. G. Balukas, vicepirm. dr. V. Šaulys, sekr. ižd. dr. M. Vygantas. Po dvejų metų valdyba bus sudaryta Detroite ir jos pirmininku bus dr. V. Majauskas. Revizijos komisija ir garbės teismas palikti tos pačios sudėties.

R. KALANTOS SUSIDEGINIMO metinių proga per Los Angeles V televizijos stotį "Talk back" programoje kalbėjo gimnazijos moksleivė Vilija Butkytė ir Calstate kolegijoje žurnalistiką studijuojantis Kęstutis Reivydas. Jiedu lanko lituanistinius pedagoginius kursus ir rengiasi būti lituanistinės mokyklos mokytojais. Televizijos žiūrovus jie supažindino su R. Kalantos auka, įvykiais sovietų okupuotoje Lietuvoje, lietuvių tautos laisvės siekiais.

LIETUVIŲ KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ pirm. Algirdui Kasulaičiui padaryta sunki, bet sėkminga širdies operacija. Ligonis jau grįžo namo ir sveiksta žmonos Dalios priežiūroje.

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS centro valdyba Čikagos "Menėje" pagerbė amžiaus aštuoniasdešimtmetį švenčiantį "Naujienų" red. Juozą Pronskų. Jis buvo paskelbtas LŽ Sąjungos garbės nariu ir gavo specialų sveikinimo adresą. J. Janušaitis savo žodyje priminė ir kitus du žemaičius, šiemet sulaukusius 80 metų, — buvusį "Naujienų" redaktorių Kostą Augustą ir šioje iškilmėje dalyvavusį "Keleivio" red. Jackų Sondą.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS EKSKURSIJA į Europą bus rugsėjo 4-18 d.d., tuoj po LB seimo. Platesnes informacijas teikia kelionių agentūra "Vytis", 2129 Knapp St., Brooklyn, N.Y. 11229.

Brazilija

KUN. J. KIDYKAS, SJ, išsiuntinėjo laišką a.a. kun. J. Bružiko, SJ, rėmėjams ir bičiuliams, nušviesdamas jo tragiškos mirties aplinkybes. Mūšiškėje spaudoje tebuvo paskelbta, kad velionis žuvo traukinio nelaimėje Sao Paulo mieste. Pasirodo, š.m. kovo 13 d., apie 2.30 v.p.p., kun. J. Bružikas, SJ, išėjo kūrijon sutvarkyti dokumentų parapijiečių sutuoktuvėm. Apie 4 v.p.p., grįždamas iš kūrijos, jis sutiko italą kun. Luiz, kuriam prisipažino, kad jo gyvenimas jau baigiasi. Džiaugėsi, kad Dievas jam leido atšvęsti 75 metų amžiaus ir 50 metų kunigystės sukaktis, ir prasitarė, kad mirti norėtų ne lovoje, bet kovos lauke. Po to kun. J. Bružikas, SJ, aplankė po operacijos sveikstančią senutę Kleizienę. Nelaimė jį ištiko einantį per bėgius tokioje vietoje, kur yra staigus posūkis ir dėl pastatų nesimato artėjančio traukinio. Atrodo, kun. J. Bružikas, SJ, buvo susimąsteęs ir neišgirdo traukinio signalo. Galimas dalykas, jis ėjo aplankyti toje vietoje gyvenančio vieno lietuvio senelio. Praeinantis traukinys užgavo kairiąją galvos pusę. Mašinistas, sustabdęs traukinį, sunkiai sužeistą kun. J. Bružiką, SJ, nuvežė į artimiausią stotį ir perdavė policijai. Greitosios pagalbos stotyje buvo konstatuotas didelis galvos kaušo sužalojimas. Suteikus pirmąją pagalbą, kun. J. Bružikas buvo išsiųstas į Instituto Paulista gerą valstybinę ligoninę, kurioje ir mirė neatgavęs sąmonės. Palaidotas Brazilijos jėzuitų kapinėse.

Argentina

LITUANIA GATVĖ Rosario mieste gegužės 13 d. buvo pagražinta pasodintais medžiais ir ant šaligatvių padėtais žydinčių gėlių vazonais. Joje taipgi buvo įrengtas viešas telefonas. Gatvės gražinimo iškilmėje dalyvavo burmistras P. B. Aprosio su augštais pareigūnais. Šia proga buvo surengtos dviratininkų lenktynės, kitų sporto sričių varžybos ir folkloro festivalis su miesto savivaldybės ir firmų premijomis. Iškilmėse dalyvavo daug lietuvių, kurių tarpe buvo ir kun. J. Margis. Lituania gatvė dabar yra viena puošniausių gatvių Rosario miesto Saladillo rajone, kur gyvena daug lietuvių.

APIE LITUANIA gatvės atidarymą Lanus mieste buvo rašyta "T. Ž." gegužės 17 d. laidoje. J. Šiušis papildomai praneša, kad tos gatvės pavadinimo gavimas buvo sunkokas, nes trukdė kolonijoj gyveną lietuviai rusų okupantų pataikūnai. Energingo ALOST pirmininko A. Mičiūdo dėka, visos kliūtys buvo nugalėtos ir iškovota gatvė "Lituania". ALOST pirmininkui talkino SLA pirm. R. Stalioraitis. Jiedviem pritarė visa lietuvių kolonija. Atidarymo iškilmėse, nežiūrint lietingo oro, dalyvavo 300 tautiečių.

ADRIANA JOCYTĖ, berisietė mažoji dainininkė ir gitaristė, yra pasirašiusi sutartį su La Platos radijo ir televizijos stotimis. Ji dainuoja kiekvieną penktadienį 1.30 v.p.p. ir dalyvauja koncertuose, dažnai būdama mažiausia jų dalyvė.

Turkija

ANKAROS TEISMAS gegužės 29 d. posėdyje Prano ir Algirdo Brazinskų bylą vėl atidėjo iki liepos 6 d. Algirdas Brazinskas-Baltas kalėjime parašė 14 eilėraščių rinkinį "Už mylimą Baltiją", kurį neseniai Niujorke išleido Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Richmond Hill skyrius, iliustravo dail. J. Bagdonas.

Britanija

JUBILĖJINĖJE SKAUTŲ STOVYKLOJE JAV-ėse Britanijos rajonui ir lietuvių visuomenei atstovaus seserijos atstovė v. s. sl. Vida Barauskaitė iš Mančesterio ir brolijos atstovas v. s. Juozas Maslauskas.

LIETUVIŲ SODYBOJE pagrindinio remonto ir atnaujinimo susilaukė maudymosi baseinas. Sodybos virtuvėn įvesti elektriniai virimo įrenginiai.

"EUROPOS LIETUVIO" spaustuvėje gegužės mėnesį buvo pradėtas spausdinti latvių laikraštis "Londonas Avize".

LONDONO LIETUVIŲ PARAPIJA jau 16 metų organizuoja Derby lenktynių loteriją, kurios bilietai platinami visose lietuvių kolonijose. Britanijos lietuviai turi progą išbandyti laimę ir paremti vienintelę lietuvišką šventovę V. Europoje.

Vokietija

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE lankėsi augštieji valdžios pareigūnai iš Bonnos ir Stuttgarto. Susipažinę su pamokomis, jie tarėsi su gimnazijos direktorium V. Natkevičium. Pokalbio metu paaiškėjo, kad šiemet nedaug tėra vilčių gauti valdžios finansinę paramą bendrabučio tolimesnei statybai. Šį klausimą dabar tiria Vasario 16 gimnazijos kuratorija.

KUN. K. SENKUI pavyko gauti Stuttgarto Sueddeutsche Rundfunk radijo programoje lietuviškų dainų valandėlę š.m. rugsėjo 2 d., 7.05-7.45 val. Jis dabar jieško populiariausios dainos, kuria būtų galima pavadinti valandėlę. "Vokietijos LB informacijos" siūlo dvi dainas "Lietuviais esame mes gimę" ir "Lietuva brangi".

Lenkija

SEINŲ APSKRITIES LIETUVIŲ kalbos mokytojų konferencijoje dalyvavo 20 mokytojų. J. Karčiauskas skaitė paskaitą "Mokomojo auklėjamojo darbo formų tobulinimas", J. Stoskeliūnas — pranešimą apie lietuvių kalbinės, tautosakinės ir etnografinės medžiagos rinkimo reikšmę. R. Kibyšis pravedė parodomąsias pamokas V-IV klasėse. Konferencijos dalyviai konstatavo vadovėlių ir vaizdinių mokslo priemonių trūkumą, bet žadėjo gerinti lietuvių kalbos mokymą Seinų apskrities mokyklose.

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS PARODĄ savo būstinėje surengė Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Varšuvos skyrius. Jos rodiniai — lietuviškų margučių rinkinys, juostos, staltiesės, kilimėliai ir drožiniai, gauti iš Seinų krašto lietuvių.

Advokatas
EUGENIJUS KRONAS,
B. Sc., B. C. L.
32 James St. So.,
Royal Bank Building,
suite 614,
tel. 522-8781
Hamilton, Ontario

Lietuvos tapyba XVI-XIX šimtmetyje

P. Juodelio parengta knyga — kuklus bandymas pavaizduoti senosios Lietuvos meną

ALGIRDAS GUSTAITIS

Ryšium su Vilniuje išleista knyga "Lietuvos tapyba XVI — XIX", kurioje gvildenamas Lietuvos tapybinis menas, neišskiriant nė D. Lietuvos Kunigaikštystės, sujudo gudų nacionalistai. Jų laikraštis laisvajame pasaulyje "Belarus" 1973 m. vasario mėnesio laidoje paskelbė pirmame puslapyje ilgą straipsnį "Atiduokit grobį". Jame įrodinėjama, kad minėtoje knygoje aprašyta gudams priklausanti tapyba ir kad lietuviai neturį teisės jos laikyti Lietuvos menu. Tai nacionalistinė gudų pažiūra, laikanti D. Lietuvos Kunigaikštystę gudų valstybe. Čia spausdinamas A. Gustaičio rašinys plačiai supažindina su kontroversiniu leidiniu. RED.

Brūkšnys po brūkšnio artėjoma prie senosios Lietuvos kultūros teisingesnio pristatymo savajai bei svetimajai visuomenei. Kelias labai tolimas, dar tik pradedama įeiti į pirmuosius takelius, bet jau šis tas padaryta.

Vienas tokių bandymų yra 1970 m. Vilniuje "Vagos" išleista iliustruota knyga "Lietuvos tapyba XVI—XIX", parengta Petro Juodelio. Vienuolikos psl. įvade P. Svičiulienė ir P. Juodelis pasisako dėl leidinio, jame minimų autorių bei kūrinių. Atsargiai skaitant galima suprasti, kad jiems nebuvo leista nei visų to laikotarpio kūrinių surinkti, nei dėl jų norimai pasisakyti, nei juos norimai įvertinti. Autoriai žinojo trukdymus ir tatai stengėsi atsargiai paaiškinti:

Mūsų respublikos muziejuose saugoma tūkstančiai įvairių meno vertybių. Dėl nepalankių istorinių aplinkybių jos išblaškytos, o dalis meno kūrinių yra patekusi ir už respublikos sienų.

Ta "dalis meno kūrinių" yra vertingesnė už Vilniuje išlikusią, kuri sudaro šios knygos pagrindą. Tūkstančiai augštos vertės meno kūrinių, tapybos darbų, paveikslų ir kt. įvairių Lietuvos kenkėjų išvežta vien iš Nesvyžiaus pilies, mūsų garbingųjų kunigaikščių Radvilų vietovės. Pagrindiniai to lietuvių tautos meno vertybių grobėjai yra rusai, nors jo yra pasisavinę ir kiti — švedai, vokiečiai, prancūzai... Su laiku, manau, bent geroka dalis tų voginių bus atrasta ir sugrąžinta teisėtiems šeimininkams.

Lietuvių tautai priklausiusio ir turinčio priklausyti meno turto buvo mūsų senolių valdytose pilyse, miestuose, dvaruose, kurių platybes, gausumą galima numanyti pasižiūrėjus į senų laikų Europos ar Lietuvos žemėlapius: Lietuvos imperija buvo išsiplėtusi beveik iki vieno milijono kv. km. ploto. Tos pilys bei miestai buvo pilni įvairiopo turto, įskaitant meno vertybes, kaip rašoma senuose, objektyviuose dokumentuose.

* * *

Aptariamos knygos autoriai vos begali apie tatai užsiminti. Suprantama kodėl — okupantai rusai neleidžia, nes jiems istorinė tiesa yra reakcionieriška baisenybė. Tokią vos prasižiotą užuominą randame 7 psl.:

Iki aštuonioliktojo a. galo Lietuvos dailė įvairiais saitais buvo susijusi ir su kitais Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės administraciniais bei kultūriniais centrais — Nesvyžium, Gardinu, Polocku, iš dalies Biržais, Kėdainiais, Trakais, turėjusiais kultūrinę savo praeitį, meno tradicijas. Aštuonioliktojo šimtmečio pabaigoje dėl pasikeitusių ekonominių ir politinių aplinkybių šis bendravimas beveik nutrūko

Tos "politinės aplinkybės" tai atėmimas, sunaikinimas lietuviškos kultūros net senose autochtoniškose lietuvių vietovėse, kaip Nesvyžius, Naugardukas, Kréva, Smurgainys, Baltstogė ir kt.

Iki šiol dar niekas nesurankiojo, kiek tose ir daugybėje kitų Lietuvos istorinių vietovių centrų buvo sukaupta meno turtų. Tą darbą labai ir labai reikėtų atlikti, be jo galima tik neaiškiai kalbėti, neįstengiant konkrečiai nurodyti faktų. Žinoma, kad Nesvyžiaus pilyje bei kituose Nesvyžiuje priklausiusiuose kunigaikščiams Radvilams pastatuose 1779 m. buvo apie 984 tapybos kūriniai, sukurti ne vien ant drobės, bet ir ant medžio. Jų autoriai buvo žinomi flamų, italų, lietuvių, prancūzų ir kitų tautybių dailininkai. Tenai buvo apie 20.000 knygų biblioteka. XVIII š. tai didžiulė, nepaprastai vertinga biblioteka. Joje buvo apie 25.000 laiškų, įvairių didžiūnų rašytų Radvilams, apie 7000 knygų aptariančių Radvilų pilis, dvarus, fabrikus, kuriose, manau, turėjo būti daug žinių apie meno turtus ir kt. Nesvyžiuje buvo sukrauta netoli dviejų milijonų registruotų aktų (Br. Kviklys "Mūsų Lietuvos" III t., 694 psl., rašo 1.900.000). Tenai buvo saugomi Horodlės aktai, surašyti 1413 m. spalio 2 d. netoli Lietuvos Brastos, 1569 m. Liublino unijos aktų originalai ir t.t.

Jieškant vien Nesvyžiaus dokumentų, atsigrįžtina ir į švedus, kurie 1706 m. sugriovė Nesvyžiaus pilį, prieš tai nemaža meno ir kitokio turto iš jos pasigrobdami.

Jokiu būdu negalima pamiršti vokiečių, ypač kryžiuočių, kurie iš įvairių Lietuvos pilių, vietovių daug vertingų meno turtų, dokumentų pasigrobę išslapstė įvairiose vietovėse, ne vien buvusios Prūsijos pilyse.

* * *

Lietuvos tapybos XVI-XIX amžiaus parengėjai XVI a. tapybą, su mažomis išimtimis, vadina renesanso laikotarpiu, XVII a. — barokiniu. Knygoje minimi ir svetimtaučiai, kūrę Lietuvoje, kaip italas Mikelandželas Palonis (1637-1712), kuris, pakviestas Kristupo Paco, kūrė Vilniaus katedros šv. Kazimiero koplyčioje freskas, Pažaislio vienuolyne. Minimi Giovanni dal Monte, Pieter Dangers de Ry, S. Czechowicz ir kt. Svetimųjų paveikslai neišskiriami iš lietuvių dailininkų, visi pristatomi kaip dailininkai, talkinę Lietuvos tapybai. Duota šių dailininkų darbų reprodukcijų (lietuviškam tekste rašomi sulietuvintomis galūnėmis):

Kazimieras Alchimavičius — viena reprodukcija, Romanas Aleknа-Švoinickis, 1, Juozas Balzukevičius, 1, Simonas Čecahavičius, 1, Jonas Damelis, 1, Petras Dankersas, 1, Vincas Dmachauskas, 3, Mstislavas Dobužinskis, 1, Tadas Goreckis, 1, Polikarpas Joteika, 1, Pranas Jurjevičius, 2, Juozapas Maiševskis, 2, Silvestras de Mirys, 1, Džovanis dal Montė, 1, Vladislovas Neveravičius, 1, nežinomi XVI a. tapytojai, 3, nežinomi XVII a. tapytojai, 4, Juozas Oleškevičius, 1, Mikelandželas Palonis, 1, Jonas Prechtelis, 1, Karolis Rafalavičius, 1, Alfredas Remeris, 2, Eduardas Remeris, 3. Karolis Ripinskis, 1, Boleslovas Ruseckas, 1, Kanutas Ruseckas, 10, Jonas Rustemas, 4, Ferdinandas Ruščicas, 4, Nikodemas Silvanavičius, 3, Vincas Sledzinskis, 2, Vincas Smakauskas, 2, Pranas Smuglevičius, 5, Adomas Šemešys, 1, Jurgis Danielius Šulcas, 2, Ivanas Trutnevas, 3, Valantinas Vankavičius, 2, Jonas Zenkevičius, 2.

Iš viso 78 reprodukcijos: 32 spalvotos, likusios juoda - balta. Kodėl nevisos atspausdintos spalvotai, tegalima spėlioti. Kai-

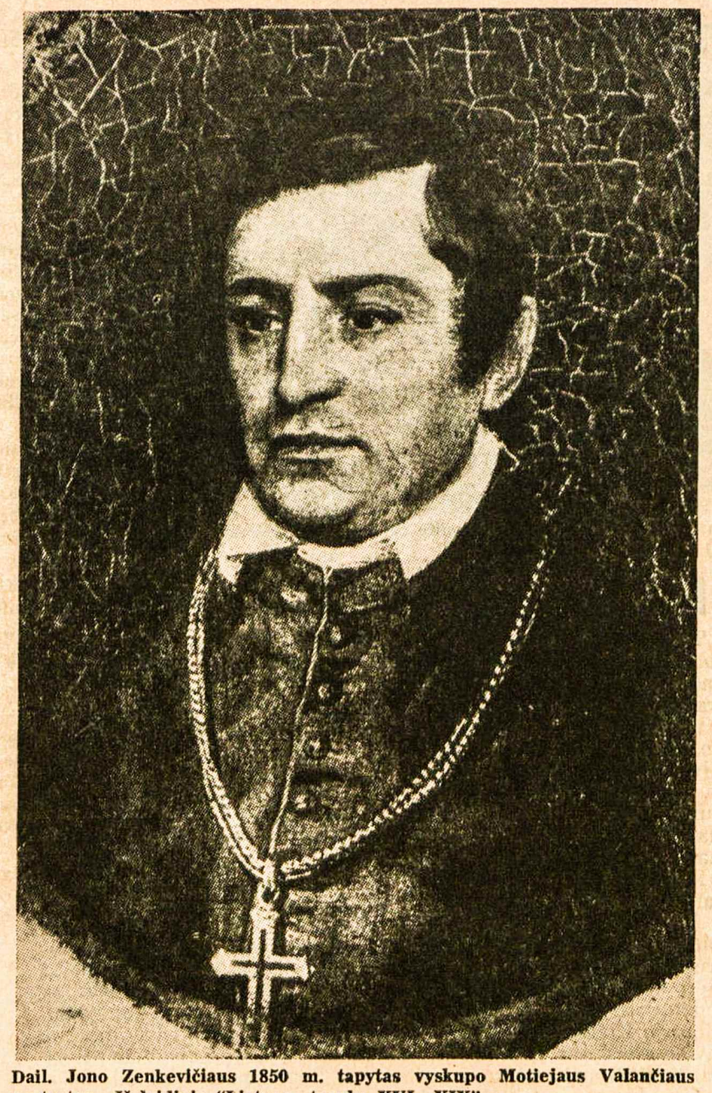

Dail. Jono Zenkevičiaus 1850 m. tapytas vyskupo Motiejaus Valančiaus portretas. Iš leidinio "Lietuvos tapyba XVI—XIX"

kurios spalvotųjų galėjo iš viso nepakliūti į leidinį, kaip K. Rusecko "Besijuokiąs italas", atrodo, tematąs viena akimi. Vinco Dmachausko, gyv. 1807-1862 m., kūrinys "Kryžiuočiai puola Punios pilį" būtinai turėtų būti atspausdintas spalvotas. Juoda-balta ar dėl spalvų rūšies, ar dėl blogo spaudai parengimo beveik neįžiūrimas ir visiškai neįmanomas persispaudinti. Jis yra vienas iš nedaugelio lietuviams įdomių kūrinių istorine tema.

* * *

Giliai pergyventas, puikiai suprastas, įsijaustas, prilygstąs garsiesiems pasaulio dailininkų (išgarsintiems!) kūriniams yra Tado Goreckio (1825-1868) kūrinys "Aklas elgeta su berniuku", pasaulin paleistas 1843 m. Eilė portretų yra augšto meninio lygio, kaip pvz. Boleslovo Rusecko (1824-1861) "Autoportretas", sukurtas 1852 m. Gaila, atspausdintas juoda-balta. Klaida turėtų būti K. Rusecko paveikslo pavadinime. Ten Vilniaus apylinkėse pavaizduoti iškrypę medeliai, nulaužytos tvoros, ir paveikslas kažkodėl pavadintas "Vilniaus botanikos sodu". Čia turbūt yra koks nors nesusipratimas!

Eilėje paveikslų, kaip ir dera buvusios galingos Lietuvos didžiūnams, matome puikius drabužius, inteligentišką išvaizdą. Pakancleris Steponas Sapiega (1565-1635), tapytas nežinomo dailininko XVII š., gaila, atmuštas juoda-balta. Vilniaus vyskupo kunigaikščio spalvotas portretas Povilo Algimantaičio Alšėniškio (mirė 1555), Žemaičių vyskupo Merkelio Giedraičio spalvotas port. (1536-1609), D. L. K. kanclerio Kristupo Paco (mirė 1684) spalvotas portretas. Klaros Izabelos Laskaris Pacienės (1631-1685) spalvotas portretas ir kt. Gaila, juoda-balta ir DLK kanclerio Jono Fridricho Sapiegos (1680-1751) portretas.

Iš reprodukcijų nesunku įžiūrėti menką spaudos techniką. "Mergaitės rankų studija" A. Remerio, "Antanas Strazdas" Ed. M. Remerio, nors ir nemačius originalų, atrodo, blogai atspausdinta. Kalta spaustuvė (K. Poželos spaustuvė Kaune, Gedimino 10) dėlto, kad rusai neleidžia lietuviams įsigyti gerų spausdinimo mašinų, dažų, popieriaus ir kt. (Bus daugiau)

Baltrušaitis – tėvynės ilgesio poetas

Šimtąsias gimimo metines minint

A. TYRUOLIS

Šių metų gegužės 3 d. suėjo 100 metų nuo žymiojo lietuvių poeto Jurgio Baltrušaičio gimimo. Faktiškai Jurgis Baltrušaitis priklauso dviem literatūrom — rusų ir lietuvių. Be to, jis poetas ir diplomatas, kaip, sakysim, prancūzų Paul Claudel. Kilęs iš Paantvardžių, netoli Jurbarko, Baltrušaitis gyvą tėviškės prisiminimą ir ilgesį išlaikė visą savo gyvenimą, nors rusiškai rašytoj poezijoj tai ir mažiau žymu. Baigęs Kauno gimnaziją, Maskvoj studijavo gamtos mokslus ir kalbas. Aplankė eilę Europos kraštų, Ameriką, buvo susipažinęs su kaikuriais žymiais savo meto rašytojais — Strindbergu, Ibsenu, Papini ir kitais. Su Briusovu ir Balmontu kūrė rusiškąjį simbolizmą. Kurį laiką buvo visos Rusijos rašytojų sąjungos pirmininku. Ilgokas jo diplomatinis kelias: 1920-39 m. Lietuvos pasiuntinys Maskvoj. 1939-44 m. pasiuntinybės patarėjas Paryžiuje, kur ir baigė gyvenimą 1944 m. sausio 3 d.

Rusų kalba Baltrušaitis išleido tris rinkinius: "Žemės pakopos" 1911 m. (liet. vertė J. Valaitis 1947 m.), "Kalnų takas" 1912 m. ir "Lelija ir pjautuvas" 1948 m. (išleista jo žmonos Marijos, poetui mirus). Apie 1930 m. pradėjo rašyti lietuviškai (kai kas sako, kad rašęs ir anksčiau) ir išleido šiuos rinkinius: "Ašarų vainikas", "Aukuro dūmai", "Įkurtuvės" (visų šių rinkinių laidą parūpino J. Aistis 1948 m. vardu "Poezija", išleido prel. P. Juras).

J. Baltrušaitis — simbolizmo atstovas. Jo simbolinė poezija atremta į lietuviškąją buitį ir mitologiją. Joje itin apstu filosofinio prado, žmogaus ir visatos bei dievybės santykių svarstymo. Tai nuosaiki poezija, išreikšta lengva, žaismingа forma ir paprasta, net liaudiška, kalba. Ir rusiškai rašytoj poezijoj žymu lietuviško prado, o kartais ir su didesne nostalgija prisimena savo tėvynę, ypač daug iškentėjusią nepriklausomybės priešaušryje:

Našlaitės kelias tai dalia tavoji,
Ugnis ir kraujas vedasi tave...
Tačiau, širdie, suvargus, kenčiančioji,
Tu Ženklo lauki su viltim guvia...

Laukuos kruša tau derliaus grūdą skelia,
O skydas — skundų, ašarų vienų.
Bet ar Tvėrėjas tau pakeist negali
Tų ašarų ir duona ir vynu?

Ir nors kely nebus to, kas paguosiąs,
Ir gyvą širdį varstys skausmas tas,
Priimk, kaip ženklus Viešpaties šventuosius,
Tu savo kojų nebylias žaizdas...

Ir kai kančia kasdieną tau didėja
Ir nuostolis ir kartis skirtas tau,
Pakelk tu savo mintį į Tvėrėją,
Kad meilė nugalėtų pagaliau!
(Iš "Lelijos ir pjautuvo", vertė A.T.)

Kad ir ilgai užsieny gyveno, paliktosios tėvynės atsiminimas ir ilgesys niekad neblėso ir nemažėjo. Priešingai, atstovavimas jai tuos jausmus kaip tik ir stiprino. P o e t u i visada rūpėjo tėvynės likimas, jos laisvė, ypač lemtingomis jos kryžkelių dienomis. Štai Nemunas, kaip poetas sako, amžių Tėvo sumanytas, tekėdamas per pačią Lietuvos širdį, lietuviui gieda ne ką kita, o tik laisvės giesmę:

Žarsto smiltį, kasa molį,
Besiveržadamas į toli,
Laisto šventą diegą, žiedą, —
Laisvės jauną giesmę gieda...
("Nemunas")

Tai dar buvo parašyta lemtingųjų 1940 metų birželio mėnesio įvykių išvakarėse.

"Atminimo melodijoj", rašytoj Paryžiuj 1941 metų balandy, Baltrušaitis išdėsto savo credo toli paliktosios tėvynės atžvilgiu. Atsiminimai — tai tas aukuras, ant kurio dega poeto ilgesys tėvynei. Poeto misija tą atsiminimą įamžinti poezijoj, kaip sako, "lykiti aruode". Motinos vakartis (kelionei įdėtas valgis) ypač svarbus ilgai kelionei išleistam vaikui:

Ant — žiburiai sužerplėjo iš rūko,
Toli, toli...
Tai — tu, nors ten, kur jų liepsna užtruko,
Tu pats, kaip gyvis, grįžti negali...

Todėl tetilsta dyklaukiai pajuodę,
Jei tu žinai,
Kad tu jų piūtę lykiji aruode,
Iš kur tau duota semti amžinai...

Todėl, širdie, per džiūgulį ir kartį,
Nebūk marši,
Nes amžių lobį, motinos vakartį —
Tu su savim kelionėje neši...
("Atminimo melodija")

Tada, nors ir tolimiausiame pasaulio krašte lietuvis bebūtų, jis su savo ilgesiu nuolat grįš į savo gimtuosius laukus:

Kas tolio ieško, nors eina vienas,
Meldžias už mūsų tėvų rugienas...
("Motina žemė")

Tėvynės prisiminimas ir ilgesys Baltrušaičio poezijoj susijęs su tam tikra melancholija, su liūdesiu dėl istorinio likimo uždėtos naštos, nes

Lietuvio takelis neturi kuo girtis —
Jį lydi tik kryžiai, malūnai ir svirtys.
("Lietuvos takeliai")

Bet poetas nėra pesimistas, kokia bebūtų jo tėvynės dalia. Jis dar praeito karo okupacijų metais (1942) rašė:

Mūsų pievas miglos kloja,
Svetimi šernai jas knisa —
Verkime dalies nustoję,
Žūti ryžkimės už visa...

Aš žinau, kad mums dar skirta
Daug erškėčių, raugių, dirsių,
Bet skelbiu aš viltį tvirtą,
Kad be pergalės nemirsiu...
("Kai nūnai tau širdį skauda")

Poetas pranašingai tiki tikėjimo pagalba kovoj už tautos išlikimą, ypač kai tą tikėjimą imta sistemingai griauti:

Todėl, priverkus žemės ašaruvę,
Atpildo saulės būk tikra, lietuve —
Nevysta tavo rūtos ir jurginai —
Ir tvarūs tavo kryžiai ažuoliniai!
("Motina žemė")

MOKYTOJŲ IR JAUNIMO SAVAITĖ

Septintoji JAV ir Kanados mokytojų bei jaunimo studijų savaitė bus Dainavoje rugpjūčio 12-19 d.d. Mokytojams kasdien bus po tris paskaitas. Taigi, bus laiko poilsiui ir socialiniam bendravimui. Trečdalis programos skiriamas metodikai ir parodomosioms pamokoms. Paskaitos: parengiamasis skyrius (R. Birgelytė), skaitymas ir žodyno ugdymas I skyriuje (A. Muliolienė), lietuvių kalba IX skyriuje (R. Ulbienė), lietuvių kalbos ir literatūros mokymas vyresnėse klasėse (V. Augulytė), darbas su specialia klase (R. Plioplytė), žaidimas kaip mokymo priemonė (J. Plačas). Auklėjimo ir lituanistinio švietimo bei mokyklinio darbo paskaitos: priešmokyklinis auklėjimas (D. Petrutytė), auklėjimas kryžkelėje (P. Maldeikis), lituanistinis švietimas psichologo akimis (dr. A. Norvilas), tautinis, bendruomeninis ir politinis auklėjimas lituanistinėje mokykloje (Pr. Karalius), sena ir nauja lituanistinėje mokykloje (St. Rudys), jaunimo problemos (N. Ankuvienė). Apie grožinės kūrybos kūrimą ir nagrinėjimą kalbės rašyt. A. Baronas, apie lietuvių tautodailę — dail. T. Valius, kalbos klausimais — prof. dr. Pr. Skardžius ir prof. dr. A. Klimas. Be to, dar yra užprašyti du paskaitininkai įdomiomis temomis, bet jų sutikimas dar negautas.

Lituanistiniuose jaunimo kursuose dirbs St. Barzdukas ir R. Kinka. Be to, bus tęsiami tautinių šokių kursai.

Mokestis: suaugusiems — $40 savaitei, kitiems tos pačios šeimos nariams — po $20, vaikams iki 6 metų — $10, moksleiviams ir studentams — $20.

Norintieji dalyvauti turi iki liepos 20 d. užsiregistruoti, kreipdamiesi šiais adresais: J. Tamulis, 7031 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, USA, arba J. Andrulis, 49 Burrows Ave., Islington, Ont. Pageidaujama registruojantis pridėti bent dalį mokesčio.

Kviečiame mokytojus ir jaunimą gausiai šioje studijų savaitėje dalyvauti.

KLB švietimo komisija

TYRINĖJA LIETUVIŲ KULTŪRĄ DELHI, ONTARIO

DELHI, ONT. Šią vasarą du doktoratus ruošiantieji studentai (vyras ir žmona) iš Indianos universiteto JA V-se — Bronius Kriaupas ir Lucy Breyr atvyko į Delhi tyrinėti lietuvių tautos meno. Br. Kriaupas yra specialiai angažuotas Otavos Žmogaus Muzėjaus tautų kultūrų skyriaus vadovybės atlikti tyrinėjimą lietuvių tarpe, o jo žmona — vokiečių. Minėto muzėjaus vadovybė numačiusi atlikti tokį tyrinėjimą tautodailės, dainų, šokių ir rankdarbių srityje etninių grupių tarpe. Pernai vasarą p. p. Kriaupų profesorė dr. L. Degh atliko tokį tyrinėjimą vengrų tarpe.

B. Kriaupas yra taip pat gavęs stipendiją (Research & Exchange grant), kuri įgalins jį su žmona praleisti keletą savaičių Maskvoje ir 10 mėnesių Vilniuje. Būdamas Vilniuje, Kriaupas atliks paruošiamuosius darbus savo disertacijai archyve prie Vilniaus universiteto. Jo žmona tikisi galėsianti panaudoti savo disertacijai įgytas žinias Delhi apylinkėje. Abu telkia vietos lietuvių žinias apie liaudies meno puoselėjimą šioje apylinkėje. Tos žinios bus užfiksuotos filmuose ir magnetinėse juostelėse. B. Kriaupas jau yra tokį tyrinėjimo darbą atlikęs Detroite ir Čikagoje. Su dėkingumu jis prisimena tų vietovių lietuvių darugiškumą ir norą jam padėti. Šios poros surinktos žinios ne tik padės jiems disertacijų ruošime, bet ir bus naudingos "Žmogaus muzėjui" Otavoj, kuris nori parodyti lietuvių kultūrinį įnašą savo nuolatiniame etninių grupių meno darbų rinkinyje. **V. G.**

A. a. Jonas Aistis, žymusis lietuvių poetas, miręs Vašingtone š. m. birželio 13 d., 1 v. p. p.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

BUENOS AIRES COLON TEATRE dešimtyje V. A. Mocarto "Figaro vestuvių" spektaklių pagrindinį sopрano vaidmenį atliko Lilija Šukytė, Niujorko Metropolitan ir Miuncheno operos teatrų solistė. Dienraštis "La Prensa" gegužės 7 d., aprašydamas naujo teatrinio sezono pradžią, sol. L. Šukytę skaitytojams pristatė pirmąja ir tik po to išvardino jos partnerius "Figaro vestuvių" spektakliuose — Jeanette Pilou, Norma Lerer, Luisa Bartoletti, Gabriel Becquier, Angela Romero ir Victor de Narke. Pirmosios recenzijos buvo paskelbtos gegužės 20 d. trijuose dienraščiuose "La Prensa", "La Nacion" ir "Clarin". Aptaręs Mocarto kūrinį, kuriuo buvo pradėtas Colon teatro naujasis sezonas, "La Prensa" korespondentas konstatuoja, kad sopranui L. Šukytei, kaip ir jos partneriams, dar trūksta teatrinio efektingumo, bet ji esanti grakšti bei patraukli savo išvaizda. Jos balsas, užtikrintai valdomas, pasižymi pavergiančiu tembru viduriniuose tonuose. Spektaklyje ji turėjusi vokalinio blizgesio momentų, nepaisant perdidelio balso "virpėjimo" ir pasitaikiusių nelygumų visame registre. Korespondento nuomone, L. Šukytė yra jauna, gerai pasiruošusi ir daug žadanti dainininkė. "La Nacion" rašė: "Išskirtina buvo L. Šukytė, kuri taip pat yra pirmuose etapuose savo karjeros, vedančios į užtikrintą pasisekimą. Ji imponavo skaidraus ir švelnaus tembro, natūraliai plaukiančiu, geros mokyklos balsu, iš kurio bus galima dar daugiau išgauti ateityje. Tačiau ir dabar ji parodė pakankamai augštą balso kokybę, ypač antroje arijoje, kuri yra viena pagrindinių jos atliekamam vaidmeny." Dienraštis "Clarin" daro priekaištų rež. Wolfgangui Zoerner, kad jis sol. L. Šukytę kažkodėl buvo nustūmęs į scenos gilumą net ir tokiais momentais, kai jai turėjo tekti pagrindinis dėmesys. Tokie yra pirmieji mus pasiekę argentiniečių spaudos atsiliepimai apie Kanados lietuvaitę L. Šukytę, įžengusią į Colon teatrą, kuris yra vienas geriausių P. Amerikoje ir kurio scenoje pirmuoju lietuviu dainininku kadaise buvo Kipras Petrauskas, dainavęs keliose rusų kompozitorių operose.

POVILAS GAUČYS, buvęs diplomatas, JAV Lietuvių Bendruomenės yra pakviestas vadovauti Lituanistikos Instituto spaudos ir bibliografijos skyriui Čikagoje.

ŠV. PETRO IR POVILO LIETUVIŲ parapijos choras Elizabethe, N. J., iškilmingomis pamaldomis ir vaišėmis su koncertine programa atšventė deimantinę 75 metų veiklos sukaktį. Akademinę dalį trumpu žodžiu pradėjo choro dabartinis vadovas muz. Vincas Mamaitis, programai vadovavo muz. Algirdas Kačanauskas, taręs ir sveikinimo žodį. Sveikinimo telegrama buvo gauta iš Čikagoje gyvenančio prof. Juozo Žilevičiaus, kuris 30 metų yra buvęs šios parapijos vargonininku ir vadovavęs chorui. Koncertą pradėjo solistės: mezzo - sopranas Ona Zubavičienė padainavo V. Klovos "Ei auga, auga", F. Schuberto "Lieptą", lyrinis sopranas Irena Stankūnaitė — J. Stankūno "Aš skrajoju", J. Strausso "Juoko dainą" iš operetės "Šikšnosparnis". Savo pasirodymą jos užbaigė duetais — St. Šimkaus "Plaukia sau laivelis" ir P. Čaikovskio "Vakaro daina" iš operos "Pikų dama". Programą dviem P. Frosini kompozicijom papvairino akordeonistė Rūta Raudytė. Koncertinę dalį užbaigė choras, diriguojamas muz. V. Mamaičio, penkiom dainom: J. Bendoriaus — "Mergužėle lelijėle", St. Gailevičiaus — "Oi toli, toli", J. Gaubo — "Žaliojoj girelėj", J. Stankūno — "Oi kada" ir Č. Sasnausko — "Karvelėlis". Pastarojoj dainoj solo dainavo O. Zubavičienė. Virš programos buvo atliktas J. Karoso "Stikliukėlis". Solistėms ir chorui akompanavo kompoz. Juozas Stankūnas.

LK MOKSLO AKADEMIJOS IX-sis suvažiavimas įvyks šį rudenį Bostone. Moksline programa rūpinasi centro valdyba, kitais reikalais — Bostono židinys, pirmininkaujamas dr. Navicko. Teologijos sekcijai vadovauti pakviestas mons. dr. V. Balčiūnas. Jis jau yra sudaręs ir sekcijos programą. Kun. prof. A. Rubšys, Šv. Rašto kandidatas ir teologijos licenciatas, kalbės tema "Mito klausimas N. Testamente"; dr. V. Balčiūnas — "Charizmatinis Bažnyčios atsinaujinimas teologijos šviesoje"; sesuo O. Mikailaitė darys pranešimą — "Charismatinio atsinaujinimo sąjūdis šių dienų K. Bažnyčioje".

JURGIO JANKAUS nauja novelių knyga "Užkandis" ką tik išėjo iš spaudos. Kaip ir ankstesnėj savo kūryboj, taip ir čia žymusis prozininkas veja intriguojančią pasakojimo giją, atveria skaitytojui daugelį įdomių charakterių. — Maloni naujiena poezijos mėgėjams bus neseniai pasirodęs **Vlado Šlaito** eilėraščių rinkinys "Pro vyšnių sodą". Knyga išleista skoningai, kietais viršeliais, o viduje — nuoširdus, nevaidintas poeto žodis, nuginkluojantis skaitytoją savo atvirumu. — Abi knygas galima gauti pas platintojus arba užsisakyti "Ateities" leidykloje, pasiunčiant čekį ($4.50 už "Užkandį" ir $3.00 už "Pro vyšnių sodą") adresu: c/o Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin, Southfield, Mich. 48075, USA.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS istorijos instituto etnografai užbaigė šešerius metus trukusį medžiagos rinkimą "Pabaltijo istoriniam - etnografiniam atlasui", kuris bus "Sovietų Sąjungos tautų istorinio-etnografinio atlaso" dalis. Pagrindinis etnografų dėmesys buvo skirtas XIX-XX š. lietuvių sodyboms, gyvenvietėms, žemdirbystės įrankiams ir tautiniams drabužiams. Pagal surinktą medžiagą bus paruoštas 171 žemėlapis, daug nuotraukų ir tipologinių lentelių. Istorijos instituto etnografijos skyriaus vadovo V. Morkūno pranešimu "Komjaunimo Tiesos" 75 nr., surinkta medžiaga pirmiausia bus panaudota keliom monografijom, kurių viena bus apie lietuvių tautinius drabužius. Istorijos mokslų kandidatė M. Mastonytė, priklausanti šios monografijos autorių kolektyvui, pasakoja: "Lietuvius mes įpratę "rengti" labai vienodais drabužiais, o juk atskirose Lietuvos vietovėse mūsų protėviai rengėsi gana įvairiai. Pavyzdžiui, mažeikietės moterys mėgo spalvingus išilgadryžius sijonus, austines prijuostes, arba, kaip jos pačios vadino, — "lapines". Visą ansamblį puošė trumpos nuo liemens klostytos liemenės. Nuo žemaičių moterų dzūkių drabužiai skyrėsi balta prijuoste, kuri ryškiai atsispindėdavo languoto sijono fone, o liemenes dzūkės mėgo plačiomis juostomis. Švenčioniškės nešiojo nuometus, puikius skersadryžius servetėtus sijonus, baltas žičkuotas prijuostes ir marškinius. Monografijoje bus nušviesta vyrų ir moterų tautinių drabužių istorija ir išaiškinta jų etninė specifika, bus nagrinėjama atskirų kostiumo dalių terminologija..." Monografiją apie Lietuvos kaimo pastatus ruošia istorijos mokslų kandidatas I. Butkevičius.

TARPTAUTINIO TEATRO INSTITUTO XV kongrees, pirmą kartą įvykusiame Maskvoje, Lietuvai atstovavo meno reikalų valdybos viršininkas R. Jakučionis, Teatro Draugijos pirm. J. Kavaliauskas, Vilniaus operos ir baleto teatro vyr. dirigentas R. Geniušas, Panevėžio dramos teatro vyr. rež. J. Miltinis ir teatrologė I. Aleksaitė. Kongreso pagrindinė tema — "Šiuolaikinio teatro progreso keliai".

LEOPOLDAS DIGRYS, vilnietis vargonų virtuozas, turėjo trečią koncertinę išvyką į V. Vokietiją, kuri šį kartą buvo įsprausta į Sovietų Sąjungos kultūros dienų rėmus. Savo koncertams jis buvo pasirinkęs vokiečių klasiko J. S. Bacho kūrinius ir Juliaus Juzeliūno "Koncertą vargonams". Dortmunde įvykusius tris L. Digrio koncertus labai šiltai įvertino "Ruhrnachrichten", "Westdeutsche Allgemeine", "Westfalische Rundschau" ir kiti laikraščiai, pripažindami vilniečio talentą, augštą atlikimo lygį. L. Digrys 1971 m. koncertavo Bremene ir Tuebingene, o pernai turėpo labai sėkmingą pasirodymą Goettingeno vargonų muzikos festivalyje.

KALBININKO KUN. K. JAUNIAUS 125-tųjų gimimo metinių minėjimą surengė Vilniaus pedagoginio instituto lietuvių kalbos būrelis. Minėjimo dalyvius su kun. K. Jauniaus gyvenimu bei veikla supažindino docentas V. Drotvinas, su jo kalbiniu palikimu — filologijos mokslų kandidatas S. Skrodenis, su jo dialektologiniais darbais — prof. V. Grinaveckis.

FORTEPIJONINIO DUETO vakarą Vilniaus filharmonijoje surengė Šiaulių augštesniosios muzikos mokyklos dėstytojai Veronika Vitaitė ir Andrius Povilaitis. Koncerte skambėjo A. Vivaldžio, F. Šopeno, S. Rachmaninovo, D. Šostakovičiaus, V. Liutoslavskio kūriniai, A. Čačiaturiano baleto "Spartakas" fragmentai ir A. Bražinsko "Variacijos".

"POEZIJOS PAVASARIS-73", tradicinė poezijos šventė, birželio 1 d. devintą kartą buvo pradėta Palemone, Lakštingalų krantinėje prie S. Nėries namelio. Įvadinį žodį tarė Lietuvos Rašytojų Sąjungos Kauno skyriaus sekr. poetas A. Drilinga, aukurą uždegė Paulius Širvys, laimėjęs šiemetinės šventės prizą už poezijos rinkinį "Ilgesys — ta giesmė". Eilėraščius skaitė lietuviai poetai, svečiai iš Gruzijos ir Rusijos. Žemės ūkio statybos projektavimo instituto liaudies šokių ansamblis "Rasa" literatūrinę programos dalį paįvairino tautiniais šokiais. Birželio 2-3 d.d. trys poetų grupės lankėsi Vilkaviškio rajone, Alytuje, Baukantėje, Plungėje, Kaišiadorių rajone ir Trakų pilyje. Su Vilniaus įkūrimo 650 metų sukaktimi susieta poezijos šventės užbaiga įvyko birželio 3 d. vakarą Vilniaus universiteto Sarbievijaus kiemelyje. Apie poeziją ir Vilnių kalbėjo Lietuvos Rašytojų Sąjungos valdybos vicepirm. poetas A. Maldonis. Vilniui skirtus eilėraščius skaitė S. Anglickis, A. Bernotas, A. Churginas, J. Graičiūnas, A. Jonynas, J. Macevičius, Justinas Marcinkevičius, A. Miškinis, J. Nekrošius, J. Paleckis, V. Reimeris, V. Šimkus ir V. Šulcaitė. Koncertinę programos dalį atliko Vilniaus plastmasinių dirbinių gamyklos choras, Mokslų Akademijos liaudies instrumentų ansamblis ir Vilniaus universiteto pučiamųjų orkestras.

V. Kst.

Atsiųsta paminėti

Trupinėliai nr. 1(2). Otavos šeštadieninės mokyklos laikraštėlis. Redakcija ir administracija: 659 Alesther St., Ottawa, Ont., Kanada.

UNITED TRUST REALTOR

MIMICO, $2,900 įmokėti. Mūrinis 5 kambarių, vieno augšto namas. Įvažiavimas ir vieta garažui. Arti susisiekimo ir krautuvių. $32,900.

KINGSWAY, $38,900 prašoma kaina. Mūrinis 6 kambarių, 2 augštų namas su privačiu įvažiavimu ir vieta garažui. Moderni virtuvė ir prausykla. Arti požeminio ir krautuvių.

BLOOR — JANE, $47,400 prašoma kaina. Atskiras mūrinis 6 kambarių namas. Įvažiavimas ir garažas. Gražiai įrengtas rūsys. Arti požeminio ir krautuvių.

EGLINTON — OAKWOOD, $64,900 prašoma kaina. Atskiras, mūrinis tributis. Arti susisiekimo ir krautuvių. Patogus nuomojimui. Dideli kambariai. Gerai prižiūrėtas.

HIGH PARK, $15,000 įmokėti. 14 kambarių, atskiras mūrinis namas su įvažiavimu ir dviem garažais. Trys modernios virtuvės, dvi prausyklos kilimai ir kiti priedai. Geros pajamos.

BATHURST — YORKDOWNS, $35,000 įmokėti, 10 butų mūrinis pastatas. Penki butai po du miegamuosius ir penki po vieną. 4 garažai ir pakankamai vietos automobiliams. Ilgo termino viena skola.

MIMICO, $25,000 įmokėti, 6 butų mūrinis pastatas su privačiu įvažiavimu ir vieta 6 automobiliam. Penki butai po du miegamuosius ir vienas vieno miegamojo. Arti susisiekimo.

KEELE — EGLINTON, $45,000 įmokėti, mūrinis 11 butų pastatas su 100% autoaikšte. $18,700 metinių pajamų. Balkonai ir kiti priedai. 14 metų senumo.

BALYS SAKALAS
762-8255

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

Kasos valandos:
Pirmad. .....10 - 3
Antrad. .....10 - 3
Trečiad. uždaryta
Ketvirtad. 10-7
Penktad. 10-8
Šeštad. .....9 - 12
Sekmad. ....9.30 - 1

MOKA:
už termininius indėlius —
dvejų ir trejų metų.....7¼%
vienerių metų 6½%
už taupomąsias (savings) s-tas 6¼%
už depozitų-čekių sąskaitas....5¾%
DUODA PASKOLAS:
asmenines iki $10.000.....8%
nekiln. turto iki $50.000.....8%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki $2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10.000. Parduodame American Express kelionių čekius ir International Money Order — pinigines perlaidas. Priimame mokėjimus už nekiln. turtą, telefoną, elektrą, vandenį, dujas. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Mūsų tikslas—ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams

PROGRESS
REAL ESTATE LTD.
REALTOR

1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

BLOOR — SIX POINTS, mūrinis šešių kambarių namas, įrengtas rūsys, didelis gražus sklypas. Garažas su privačiu įvažiavimu. Namas be skolų. Įmokėti $8-9.000.

PERRY SOUND, labai gražioje vietoje, netoli ežero 100 akrų žemės, per kurią teka upė. Maždaug 20 akrų tinkama naudojimui. Likusi dalis apaugusi medžiais. Nuo Toronto 130 mylių. Prašo $12.900.

RONCESVALLES — HOWARD PARK, komercinis pastatas; krautuvė tinkama betkokiam verslui ir 5 kambarių butas. Namas labai gerame stovyje, vieta dviem garažam. Įmokėti apie $20,000.

GLENLAKE AVE., — INDIAN GROVE, mūrinis 5 kambarių vienaaugštis, vandeniu-alyva šildomas. Gražūs, skoningai dekoruoti kambariai. Garažas su plačiu privažiavimu. Namas be skolų. Įmokėti apie $20,000.

BLOOR — INDIAN RD., netoli Lietuvių Namų, 14 kambarių, trys butai su atskirais įėjimais. Penki dideli ir gražūs kambariai pirmame augšte. Vandeniu-alyva šildomas. Du garažai su privačiu įvažiavimu. Įmokėti apie $25,000. Viena atvira skola.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI
S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

F. SENKUS REAL ESTATE
1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

W. VASIS REAL ESTATE
Didelis pasirinkimas namų, žemės ir kitos rūšies nuosavybių.
Skambinti — J. GUDAS
863 BLOOR St. W., Toronto 4, Ont. Tel. 534-7525

Lietuvio savininko mėsos KRAUTUVĖ
ARNOLD'S MEAT MARKET
259 Ellesmere Rd., Scarborough, Ont. (Warden & Ellesmere) Tel. 445-6031
Parduodama įvairiais kiekiais šviežia pirmos rūšies A 1 jautiena, veršiena, kiauliena, taip pat — vištos, žąsys, antys. Supjaustoma, supakuojama, paruošiama dėti į šaldytuvus (freezer) pagal pirkėjo norą. Užsakymai priimami telefonu. Atvažiavus galima išsirinkti. Nemokamas pristatymas.

BEST ELECTRIC
NUO LOŠNOS IKI DANGORAIŽIO! VERSLO BEI PRAMONĖS PASTATŲ ELEKTROS ĮRENGIMAI, PRIEŽIŪRA IR KITI DARBAI
ELEKTROS RANGOVAS
Tel. 489-5425 Petras Prakas
Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

EXTRA REALTY LTD.
386 RUSHOLME RD., TORONTO 4 TEL. LE 1-1161

PRIE 26 KELIO, arti Wasagos, gazolino stotis, parduotuvė ir garažas automobiliams taisyti. Skubus pardavimas.

JANE — ANNETTE, 3 butų apartamentas, plytinis, 16 metų senumo, atskiras, privatus įvažiavimas.

BLOOR—INDIAN RD., 18 kambarių per 3 augštus, 3 virtuvės ir prausyklos, 2 garažai, privatus įvažiavimas.

J. KUDABA Namų telefonas 783-2105

Pasižymėjęs Kanadoje stalo teniso žaidėjas PAULIUS KLEVINAS Britanijoj po įtemptų rungtynių

Rusai reikalauja nubausti Brazinskus

Turkų žinių agentūra "Anadolu" š.m. gegužės 29 d. išsiuntinėjo spaudai sekančio turinio pranešimą:

"Lietuvių tėvo ir sūnaus Brazinskų byla, kurie pagrobė keleivinį sovietų lėktuvą ir 1970 m. spalio 15 d. nuskraidino į Turkiją su 42 keleiviais bei penkiais įgulos nariais, buvo tęsiama šiandien antrojo augštojo kriminalinių bylų teismo. Kaltinamųjų advokatai Arif Čavdar ir Ilyas Gurbuzer pristatė teismui 1973 m. vasario mėn. "Congressional Record", kuriame įdėti 65 kongreso narių ir 21 senatoriaus pareiškimai apie Lietuvą. Kaltinamųjų advokatai savo pareiškime teismui tvirtino, kad "ši byla nėra paprasta žmogžudystės ar sužeidimo, bet laisvę mylinčių lietuvių byla, kurie kovojo už laisvę ir, viską praradę, pabėgo į laisvę. Algirdas Brazinskas, vienas kaltinamųjų, pareiškė, kad "rusai jėga okupavo mano gimtinę ir, žvangindami ginklais, parodė savo brutalumą visam pasauliui. Lietuvos gyventojai grūdami į kalėjimus ir tremiami į Sibirą, o ju vieton atkeliami tikri rusai." Į tai teismo pirmininkas atsakė: "Tie dalykai galės būti iškelti gynimo metu ir kad apie tai bus užtektinai laiko pakalbėti." Algirdas Brazinskas atsakė: "Aš tai paminėjau todėl, kad dabar suėjo metinė sukaktis nuo Romo Kalantos mirties, kuris susidegino už laisvę." (Tuo momentu Algirdas Brazinskas iškėlė juodais rėmais apvestą Romo Kalantos nuotrauką ir rodė ją teismui. Tėvas ir sūnus savo atlapuose nešiojo tautines vėliavėles.)

Po to sovietų ambasados advokatas Tevfik Arasli perskaitė teismui 27 puslapių ilgumo pareiškimą. Arasli tvirtino, kad Lietuva, panašiai kaip ir Azerbaidžanas, Gruzija ir Armėnija, laisva valia įstojo į Sovietų Sąjungą ir kad Pranas Brazinskas prekiavo kilimais juodojoj rinkoj bei spekuliavo svetima valiuta ir suplanavo pabėgimą, kad galėtų išvengti kalėjimo, iš kurio jis buvo sąlyginai paleistas. Siekdamas išvengti baus mės, jis savo piktiems veiksmams panaudojo sūnų. Šis advokatas pakartojo teigimą, kad nusikaltimas įvyko Sovietų Sąjungos suvereniteto teritorijoje, teritorinėj erdvėj ir jūros vandenyse. Tevfik Arasli reikalavo, kad teismas pasiskelbtų neturįs jurisdikcijos toje byloje arba kaltinamuosius atitinkamai nubaustų už pasikėsinimą įvykdyti žmogžudystę ir jos įvykdymą." **Inf.**

Ateitininkų žinios

Wasagos stovyklos registracija jau pradėta. Registracijos blankai Toronte gaunami Prisikėlimo par. raštinėje arba pas V. Kolyčių, Hamiltone — pas E. Gudinskienę. Stovyklauti gali ir ne ateitininkai nuo 7 iki 18 m. amžiaus. Stovyklos laikas: liepos 22 — rugpjūčio 4 d. Mokestis: 1 stovyklautojui už 2 sav. — $55, už 2 stovyklautojus — $100.

Žygis "Ateičiai" organizuojamas ir šiais metais. Iš stovyklos išeis visi stovyklautojai. Kiekvienas yra prašomas surinkti kiek galima daugiau globėjų, kurie aukotų po tam tikrą sumą už nueitą mylią. Žygio rėmėjų blankai gaunami kartu su registracijos blankais.

Stovyklai dar reikalingas ūkvedžio padėjėjas. Kreiptis į Z. Girdauską. Taip pat jieškomas berniukas ar mergaitė, moką groti akordeonu.

Skautų veikla

● Mindaugo dr-vė iškylavimu birželio 16-17 d.d. ir įžodžiu Romuvoje baigė žiemos sezono veiklą. Iškyloje lavintasi praktiškame skautavime, gamintasi maisto, keliauta baidarėmis. Iškilmingoj sueigoj, iškylą baigiant ir dalyvaujant tėvams, įžodį davė: G. Sendžikas, G. Karosas, E. Slapšys, V. Šimkus, R. Turūta ir L. Grybas. "Rambyno" tunto vardu juos sveikino tunt. pav. s. v. v. sl. V. Turūta.

● Darbingas birželio 16-17 d.d. savaitgalis Romuvoje įvyko gražaus būrio skautų tėvų ir rėmėjų dėka. Atlikta daug darbų. Romuva dėkoja G. Smolskiui, J. Morkūnui, A. Paukščiui, R. Šimkui, D. Karosui, V. Sendžikui, I. Krasauskui, K. Asevičiui, P. Jonikui, Z. Jonikienei, M. Slapšiui, A. Aušrotai ir A. Grybui. Romuvos valdyba taipgi dėkoja J. Stočkui už $300 auką.

● Birželio 5 d. skautininkių ramovės sueigoj ps. A. Jankaitienės bute skautininkės įžodį davė ps. R. Karasiejienė. Sveikiname.

● Birželio 17 d. Hamiltone pas "Sirvintos" tuntininkę ps. I. Zubienę įvyko priešstovyklinis vadovių posėdis, dalyvaujant vadeivei s. A. Gverzdienei. Į XI Romuvos stovyklą liepos 14-29 d.d. važiuoja s. D. Keršienė, ps. P. Saplienė, ps. S. Rudienė, ps. G. Stripinienė, s. L. Sendžikienė, ps. I. Zubienė, E. Kontenienė, A. Petrantonio.

● Gauta siunta uniforminių medžiagų. Kreiptis į sesę A. Jankaitienę tel. RO. 2-3838.

● Pasivėlavusios per vienetus užsiregistruoti į jubilėjinę stovyklą gali registruotis pas "Satrijos" tuntininkę ps. P. Saplienę iki birželio 25 d.

Č. S.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
P. Lubys. Tel. WA 2-7981, 261-0537
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni **PIGIA KAINA.**

SPORTAS LIETUVOJ

Lietuvoje viešėjo Lodzės šachmatininkai, kurie žaidė su Kauno Pluošto šachmatininkais. Pirmosios rungtynės baigėsi lygiomis — 3:3. Antrąsias rungtynes laimėjo Pluoštas 3,5:2,5.

Lietuvos irkluotojai vėl gerai pasirodė Žitomire įvykusioje tarptautinėje baidarių regatoje. R. Vienožindis vienvietės lenktynėse 1000 m. nuotolyje aplenkė pasaulio meisterį vengrą T. Vichman ir laimėjo pirmą vietą. Dvigubą pergalę pasiekė V. Česiūnas, dvivietės lenktynėse laimėjęs 1000 m. ir 10.000 m. nuotolius.

Lengvosios atletikos rungtynėse Maskvoje kaikurie Lietuvos lengvaatlečiai pasiekė neblogų pasekmių. Kaunietis R. Aukštuolis 100 m. nubėgo per 10,4 sek. ir M. Treinytė šuolyje į tolį nušoko 6.25 m.

Tradicinės futbolo rungtynės tarp Klaipėdos Atlanto ir Liepojos Zveinieku pasibaigė sunkiai iškovota klaipėdiečių pergale 2:1.

VYČIO ŽINIOS

Antanas Sergautis dalyvavo atvirose Ontario golfo pirmenybėse, bet pritrūkęs sėkmės "trumpame" žaidime, per tris smūgius nepateko į paskutinės dienos baigmę. Jo pasekmė sunkiame Islingtono aikštyne buvo 80 ir 77.

Antanas Siminkevičius, 16 m., dalyvavo St. Thomas "Early Bird" turnyre. Čia jis labai gerai sužaidė (76 ir 77) ir suaugusių grupėje laimėjo II vietą. **J. B.**

Pajieškojimai

Nori susirašinėti su savo tautietėmis ir tautiečiais 18 metų lietuvaitė Suvalkų trikampyje. Ji gali rašyti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir šiek tiek vokiškai. Adresas: Aniela Krokowska L. D., zam. Rejsztokiemie, p-ta Smolany 16-508, pow. Sejny, woj. Bialystok, Poland.

ATLIEKU GRINDŲ ATNAUJINIMO (sanding) poliravimo ir blizginimo darbus Toronte.
Alfonsas LE6-2805.

Dėmesio

Kanados ir sąjungininkų karo veteranai bei našlės

Nauji pakeitimai karo veteranų chartoje įgalina daugiau kanadiečių, senųjų ir naujųjų, pasinaudoti pašalpomis, mokamomis pagal karo veteranų ir civilinio karo pensijų įstatymus.

I ir II D. karo bei Korėjos karo veteranai, kurie tarnavo Britų Bendruomenės arba Kanados sąjungininkų kariuomenėse, taip pat karo meto atitinkamų pagalbinių dalinių nariai, kaip pvz. minėtų šalių prekybos laivyno, — turi teisę gauti minėtas pašalpas, **jeigu jie yra išgyvenę Kanadoje 10 metų** ir atitinka karo tarnybos, amžiaus ir sveikatos reikalavimus.

Tokių karo veteranų našlės bei našlaičiai taip pat turi teisę į minėtas pašalpas.

Asmeninis turtas nebėra kliūtis pašalpai gauti. Tai reiškia, kad teisė gauti pašalpą nepriklauso nuo prašytojo turimo turto, tačiau pajamos, gaunamos iš to turto, įskaitomos.

Atsitiktinės pajamos iki $1000 vienam asmeniui ir iki $1500 vedusiem **neskaitomos.** Tokios pajamos yra $15 vienam asmeniui ir $30 vedusiam iš senatvės pensijos ir garantuoto pajamų papildo kas mėnesį.

Pajamų dydis bei riba yra padidinti — iki $151.14 ir $257.21 į mėnesį iš senatvės pensijos ir iki $191.14 ir $327.21 iš garantuotų pajamų papildo. Tai reiškia, jeigu jūsų mėnesinės pajamos yra mažesnės, negu minėtos sumos, galite prašyti karo veteranų arba civilinio karo pašalpos.

Tos sumos ir riba yra padidinamos kiekvienais metais pagal kylantį vartotojų kainų rodiklį.

Norint paduoti prašymą arba teirautis informacijų, reikia rašyti **savo apylinkės karo veteranų sekretoriui** (WVA District Authority) arba: **The Chairman, War Veterans Allowance Board, Ottawa, Canada, K1A 0P4.**

Published under the autority of
The Honourable D. J. MacDonald,
Minister of Veterans Affairs

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., TORONTO, ONTARIO Tel. 535-1258
● Įvairios mūsų gamybos rūkytos dešros ir salami ●
● Pirmos rūšies A. 1 šviežia mėsa ● Lietuviški sūriai ●
● Silkės ir rūkyta žuvis ● Švieži ir kepti paršiukai ●
● Šviežia, šaldyta bei mūsų rūkyta įvairi paukštiena ●
● Importuoti maisto gaminiai ●
● —— UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU —— ●
● ——— NEMOKAMAS PRISTATYMAS ——— ●

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

SOUTH KINGSWAY, gražus didžiulis 6 kambarių vienaaugštis, puikiai užbaigtas poilsio kambarys su atviru židiniu, baru ir išėjimu į kiemą; kilimai, 3 prausyklos, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu, arti susisiekimo bei krautuvių. Puikus kiemas su vaismedžiais ir vieta (barbecue) kepti atvirame ore.

BLOOR — ALHAMBRA, apie $10.000 įmokėti, atskiras 10 kambarių namas, nauja vandens-alyva šildymo krosnis, 3 prausyklos ir 3 virtuvės, dvigubas garažas, arti Bloor požeminio bei lietuvių namų.

BLOOR — HAVELOCK, 13 kambarių atskiras, kvadratinis planas, 3 prausyklos, 3 virtuvės, vandeniu-alyva šildomas, gražus kiemas. Daugiau kaip $5000 metinių pajamų, arti Bloor. Puikus nuomojimo rajonas. Prašoma $49.900 su visais baldais. Skubus pardavimas.

NEW TORONTO, vos keliolikos metų senumo tributis, didžiulis sklypas, apie $15.000 įmokėti ir viena atvira skola balansui.

AL. GARBENIS PR. KERBERIS ST. DARGIS
Namų tel. HU 9-1543 Namų tel. LE 5-1584 Tel. 536-2738

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA		IMA
5¾%	už depozitus	
6%	už šėrus	8% už asm. paskolas
6%	už taupymo s-tas	
6½%	už 1 m. term. dep.	8% už mortgičius
7¼%	už 2 m. term. dep.	

Kapitalas — šeši milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $5.000 ir **mortgičius** pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. **Visų narių gyvybė** apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 • Toronto 3, Ontario

A. J. MORKIS
REAL ESTATE & MORTAGE BROKER
Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

DUNDAS — KEELE, $3.000 įmokėti, plytinis 9 kambarių namas, 2 modernios virtuvės, 2 prausyklos, įvažiavimas. Prašoma $26.900.
ST. CLAIR — DUFFERIN, $35.000 įmokėti, atskiras 6 butų plytinis namas, šiltu vandeniu šildomas, privatus įvažiavimas, 3 garažai, viena skola, tas pats savininkas per 20 metų.
BLOOR — DOVERCOURT, $2.500 įmokėti, 4 dideli kambariai, atnaujintas, nauji vamzdžiai (plumbing) per visą namą, moderni virtuvė, garažas. Prašo $24.900.
ROYAL YORK — LAKESHORE, plytinis, vienaaugštis (bungalow), atskiras, 5 kambariai plius kambarėlis (den), privatus įvažiavimas. $5.000 įmokėti.
JANE — DUNDAS, plytinis, 7 kambarių namas, nauja šildymo krosnis, šoninis įvažiavimas, garažas.

1082 BLOOR St. W., TORONTO 4,
Telefonai: 534 - 8459; 233 - 5996

Turime krautuvių, namų vasarviečių, viešbučių, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. — — — Prašome tik kreiptis pas mus.
VYT. MORKIS, A. BLIUDŽIUS

Westway, Mississauga ir Kingsway rajone.
• Pirkėjams sąžiningas patarnavimas. •
R. Stasiulis Tel. 249-7691 Namų — 241-5181
Turiu didelį pasirinkimą modernių namų
FOR SALE UNITED TRUST REALTOR

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

DANISH CUSTOM FURNITURE
BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI IŠ BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)
Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED
25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch
Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ
971 College St., Toronto 4, Ont.
Telefonas: 533-4363
LIETUVIAI SAVININKAI
Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

Balio Maskeliūno
DRAUDOS ĮSTAIGA
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUNA NARYS
Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

NATŪRALAUS MAISTO KRAUTUVĖ
Utopia-Organic Natural Foods
Savininkai — Izidorius ir Anelė Gataveckai
1558 Bloor St. W. (priešais Lietuvių Namus), Toronto 9, Ont.
Krautuvės tel. 537-3862 • Namų tel. 535-0164
Lietuviški sūriai, medus, visokių rūšių duona, vitaminai, šviežia morkų sunka, natūrali kosmetika, sveikatos knygos ir daug kitų dalykų

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR
• *10 pardavimo įstaigų Toronto rojonuose* •
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus
VYT. V. GIRDAUSKAS
Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje
1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

DIDŽIAUSIOS IR GRAŽIAUSIOS EUROPIETIŠKOS MĖSOS IR SKANĖSTŲ KRAUTUVĖS KANADOJE
SPECIALŪS GAMINIAI KAS SAVAITĘ
tip-top MEATS DELICATESSEN
1727 BLOOR STREET WEST (PRIEŠ KEELE POŽEMINIO STOTĮ)
YORKDALE SHOPPING CENTRE • FAIRVIEW MALL
(SHEPPARD AVE. / DON VALLEY PARKWAY)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS (QUEEN ELIZABETH ir 27 kelias)
HURON - SQUARE - SHOPPING CENTRE (Cooksville, 10 ir 5 kelias)

CLEAR-VISION
— TV-HI-FI —
Taisomi ir parduodami paprasti ir spalvoti televizijos priimtuvai. Prieinamos kainos.
Tel. 532-7733 *1613 DUNDAS Street West*

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, **tel. 279-4371**)
persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.
Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.
Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA **Baltic Exporting Co.** 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo apartai. Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

Mechaninis automašinų taisymas, sąžiningas patarnavimas
Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College)
Savininkas FRANK PETIT Tel. 531-1305
Autorite sales and service, 1636 Dundas Street West
Parduodami automašinų radijo priimtuvai, padangos ir kt. reikmenys

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel WA 1-3225 arba WA 4-1001

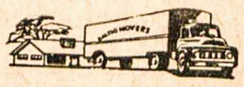

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

780 QUEEN ST. W.
PRIE GORE VALE
TEL. EM 4-7994
ART'S PHOTO STUDIO
Vestuvinės nuotraukos
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

Čikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

VAKARAS SU L. ŠIMUČIU

Kun. J. Prunskio $500 pramija, skirta žymiausiam lietuviui visuomenininkui specialios vertintojų komisijos nutarimu, atiteko ilgamečiam "Draugo" redaktoriui bei ALTos pirmininkui Leonardui Šimučiui, Lietuvos laisvės bei lietuvių išeivijos labui dirbusiam 60 metų ir per tą laiką bendriems Lietuvos laisvinimo, lietuvių šalpos bei kitiems reikalams surinkusiam per milijoną dolerių. Tokia premija bus skiriama kasmet, kol kun. J. Prunskis bus gyvas, o ateityje vertintojų komisijas numatoma sudaryti vis kituose kraštuose ar net kontinentuose, kad ryškiau būtų iškelti ne tik JAV, bet ir kituose kraštuose gyvenantieji lietuviai.

KOALICINIS KOMITETAS

Premijos L. Šimučiui įteikimo vakaras buvo surengtas birželio 9 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose. Čia, sumokėję po $10 už įėjimo bilietą, svečiai gavo šiltus pietus, po porą taurių šampano ir išklausė programą, trukusią 4 valandas. Išskyrus mūsų operos solistų D. Stankaitytės ir Alg. Bazio dainas bei duetus, visa kita programa susidėjo vien iš kalbų ir svečius gerokai išvargino. Šį išskirtinį vakarą, Lietuvių Katalikų Federacijai vadovaujant, rengė specialus komitetas, sudarytas iš įvairių partijų atstovų. Tiek rengėjų tarpe, tiek ir vakare dalyvavo ir kr. demokratai, ir tautininkai, ir socialdemokratai, ir liaudininkai. Šalia gausaus būrio naujųjų ateivių, matėsi ir daug čia gimusių lietuvių, kurie iš savo kišenių kun. J. Prunskio skirtą $500 premiją žymiai padidino. Tam aukojo: D. Kuraitis, M. ir inž. A. Rudžiai, Bobeliai, Lietuvos vyčiai, Midland Savings and Loan Assn. ir laidotuvių direktorius Lakavičius. Kiek pinigų tie žmonės sudėjo, viešai nebuvo paskelbta, bet manoma, kad premijos suma bus pasiekusi $1.000.

KALBĖJO VISŲ VARDU

Pagrindines kalbas premijos L. Šimučiui įteikimo vakare pasakė dr. K. Bobelis ir vysk. V. Brizgys, o šalia jų dar kalbėjo Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, BALFo pirm. M. Rudienė, PLK Federacijos pirm. K. Kleiva, vakarui vadovavęs S. Balčiūnas, kun. J. Prunskis, asmeniškai įteikęs premiją, ir kiti. Daktaras Kazys Bobelis teisingai pastebėjo, kad Leonardo Šimučio balsas nuo 1940 metų buvo stiprus, nes jis, į ALTos pirmininkus išrinktas visų srovių atstovų, kalbėjo visų išeivijos lietuvių vardu. O to galingo balso rezultatai dar ir dabar matomi: JAV vyriausybė teisiniai nepripažįsta Lietuvos okupacijos, ALTos pastangomis įsteigtas BALFas, "Amerikos Balsas" ir dabar veikia; ALTai stipriai spaudžiant, JAV kongresas priėmė įstatymą, kurio dėka į JAV galėjo įvažiuoti dešimtys tūkstančių lietuvių ir kitų tautų pabėgėlių, ir t. t. Ir tai padaryta dėlto, kad L. Šimutis sugebėjo sujungti visų pažiūrų lietuvius bendram darbui už Lietuvą, tame poste išbūdamas net iki 1966 m., kai savo pareigas perdavė jaunesniems įpėdiniams. L. Šimutis baigiamajame žodyje pasidžiaugė prie stalų sėdinčiais savo sūnumis, anūkais bei proanūkiais, kurių iš viso buvo ar ne 19, pasidžiaugė, kad 55 metus laimingai išgyveno su savo žmona, kuri dėl ligos šventėje negalėjo dalyvauti, iškėlė ALTos, VLIKo ir LB reikšmę, pabrėždamas, kad ALTa gyvuos, kol bus atstatyta Lietuvos nepriklausomybė (ALTa tam ir buvo įsteigta) ir kad LB turi dirbti kultūrinį darbą, ruošdama ateities kovotojus už Lietuvos nepriklausomybę. Šį sakinį nevienas supratome, kad jaunųjų kovotojų avangardo ruošimas ateičiai jau yra politinis darbas. Malonu pastebėti, kad ypač jaunesniosios kartos atstovai skirstėsi patenkinti, nes pamatė, kokia didelė ir visus vienybėn jungianti asmenybė buvo ir yra 80 m. amž. sulaukęs Leonardas Šimutis.

ČIKAGA LAIMĖJO

Tūkstančius lietuvių, o jų tarpe ir Balfo steigėjus, kaip L. Šimutį ir kitus, dar tebegyvenančius šioje žemėje, ypač jaudino žinia apie įvykusį didelį skilimą BALFo vadovybėje, apie Niujorko 100 skyriaus iškeltą bylą amerikiečių teisme. Teismas bylą baigė svarstyti birželio 5 d. ir naujai išrinktą BALFo centro valdybą Čikagoje pripažino teisėta. Radus netikslumų BALFo statute, pagal kurį direktoriai neturi teisės balsuoti, ir kitiems reikalams sutvarkyti spalio gale ar lapkričio pradžioje šaukiamas naujas BALFo darbuotojų seimas Klevelande. Iki seimo teismas pasilieka BALFo globėju. Reikia tikėti, kad naujasis seimas pilnai atstatys vienybę šioje garbingoje lietuvių šalpos organizacijoje ir Balfo autoritetas pamažu sugrįš į pasitikėjimo tašką, kuriame jis stovėjo daugelį metų.

SKINA PREMIJAS

Jauna lietuvaitė dailininkė Irena Mitkutė buvo apdovanota premija II pasaulio lietuvių jaunimo kongreso proga surengtoje parodoje Čiurlionio galerijoje. Speciali vertintojų komisija, sudaryta iš amerikiečių ir lietuvių meno žinovų bei kritikų, dail. Irenai Mitkutei paskyrė pirmą premiją $1.000 ir Lietuvos nepriklausomybės šventės proga surengtoje jungtinėje lietuvių dailininkų parodoje Čiurlionio Galerijoje. Šiomis dienomis ta pati dailininkė vėl laimėjo $1.000 už darbus, išstatytus dailės parodoje Čikagos meno Institute. Dienraščio "Chicago Tribune" kritikas augštai vertindamas I. Mitkutės kūrybą, pripažįsta, kad premija turėtų būti didesnė negu $1,000. Taip plačiajame dailės pasaulyje, jau tarptautiniuose vandenyse, šalia V. Kasiulio, R. Viesulo, Pr. Gailiaus, A. Valeškos, K. Varnelio ir daugelio kitų, kyla ir lietuvaitės dailininkės Irenos Mitkutės vardas.

SUNKI ŠIRDIES OPERACIJA

Neseniai literatūros kritikui, "Metmenų" redaktoriui ir "Antrojo kaimo" prievaizdai Algirdui T. Antanaičiui buvo padaryta sunki bei pavojinga širdies operacija, po kurios ligonis stiprėja. A. T. Antanaitis gana blogai jautėsi ruošdamas kolektyvą "Antrojo kaimo" dešimtmečio minėjimui, bet pats sudarė repertuarą ir didele dalimi jį paruošė scenai. Kūrybingam lietuviškos bendruomenės nariui linkim greit atgauti sveikatą ir vėl sugrįžti į "Antrąjį kaimą" bei lietuviškųjų žurnalų puslapius su recenzijomis.

"T. Žiburiams" aukojo

$40: inž. Jonas Labenskas; $25: K. L. K. Moterų Dr-jos Montrealio skyrius; $10: prof. Romas Vaštokas; $5: Leonardas Kirkilis, Vyt. Prūsaitis, Jonas Jonikas, Ignas Slabašinskas, S. Kowbell; rėmėjo prenumeratas po $10 atsiuntė: Pr. Pargauskas, Leonas Balaišis, J. Danaitis, Petras Tamutis, Leonardas Kirkilis, P. Kraniauskas, Vincas Lengvenis, Ig. Girdzevičius, Jonas Petrauskas, Vyt. Prūsaitis, V. Augėnas, B. Strazdas, Juozas Senkus, St. Sinkevičius, Danutė Mogck, Adolfas Sargautis, J. Gylys, dr. Agota Sidlauskaitė, Jonas Jonaitis, St. Kuzmickas, St. Rukša, A. P. Stanėnas, Eva Dulkis, Jonas Seputis, dr. J. Šemogas, Andrew Sams, Elena Stačytė, Uršulė Teresevičienė, K. Milasevičius, Vincas Sakas, Br. Girčys, Ant. Masaitis, Alg. Arelis, M. Stolys, K. Lišauskas, dr. J. J. Vingilis, Albinas Melvydas, dr. J. S. Žmuidzinas, A. Ratkevičius, Petras Matulis, A. Zaranka, Z. Sodonis, D. Viskontienė, kun. A. Valiuška, Mikas Sviderskas; $3: St. Lukoševičius; $2: Val. Kutkevičius, V. Mažulaitis, St. Raštikis, Br. Girčys, G. Mazaitytė, Stefanija Vaitekūnienė, Viktorija Valentin, Br. Švilpa, Jonas Vėlutis, J. Skilandžiūnas; $1.50: Juozas Klimas; $1: Pr. Pargauskas, Vl. Bartninkas, A. Pinkevičius, Vl. Stočkus, A. Šetikas, M. Aukštuolis, S. Mikšėnas, Z. Sodonis, Ant. Raškevičius. Nuoširdus ačiū spaudos rėmėjams.

Maskvoje

Susitinka Maskvoje du seni pažįstami. Vienas klausia:

— Na, kaip jautiesi?

— Šiandien geriau kaip rytoj! O tu?

— Kaip ant laivo blikties okeano viduryje!

— Kodėl?

— Akiratis be ribų. Po krūtine maudžia, norisi vemti, bet nėra kur ir kaip išlipti . . .

AUKOTOJAI TAUTIEČIŲ ŠALPAI

KLB Šalpos Fondo Hamiltono skyriaus 1972 metų spalio mėnesio vajaus aukotojų sąrašas

$25.00: Z. Pulianauskas. $20.00: A. Kerutytė, J. Mažulaitis.

$10.00: A. Godelis, dr. V. Kvedaras, K. Mileris, A. Pilypaitis, V. Sakas, dr. O. Valaitienė,

$6.00: P. Sakalas.

$5.00: V. Agurkis, J. Astas, J. Budnikienė, J. Didžbalis, A. Erštikaitis, V. Gelžinis, J. Gimžauskas, J. Gutauskas, A. Jankūnas, M. Jonikas, P. Kareckas, J. Kažemėkas, J. Kriščiūnaitis, J. Kšivickis, A. Kybartas, V. Kybartas, P. Latauskas, V. Leparskas, J. Liaugminas, J. Mačiukas, J. Mikšys, V. Morkūnas, J. Naujokas, V. Norkevičius, A. Obcarskis, V. Pašilys, A. Paukštis, A. Paulius, S. Pilypavičius, J. Pleinys, A. Prunskus, M. Remesat, A. Repčys, O. Savickienė, O. Ščiukienė, St. Šešelgis, D. Slavinskas, G. Stundžia, J. Svilas, F. Urbaitis, A. Vainauskas, P. Volungė, Zabulionienė.

$4.00: K. Butkus, B. Jurevičius, A. Stasevičius, P. Šiulys, B. Vengrys.

$3.00: J. Dervaitis, B. Juodelis, J. Karaliūnas, P. Lesevičius, A. Lukas, A. Maksimavičius, K. Meškauskas, K. Simaitis, J. Stonkus, A. Žulys.

$2.00: A. Budininkas, C. Choromanskis, A. Elvikis, A. Garkūnas, P. Girnius, P. Grybas, E. Gugienė, P. Kanopa, J. Kareckas, K. Kvedaras, J. Leščius, V. Lukoševičienė, E. Meškauskas, A. Pareštis, A. Sarpalius, A. Šilgalis, M. Šniuolis, D. Stukas, I. Varnas, V. Vitkevičius, V. Vitas.

$1.00: J. Kasperas.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja —

KLB Šalpos Fondo Komitetas

TORONTO MIESTAS SKELBIA KARALIŠKOJO VIZITO DIENĄ

1973 metų birželio 26, antradienis, yra paskelbta "KARALIŠKOJO VIZITO DIENA" pagerbti Torontan atvykusiai Jos Didenybei karalienei ir Edinburgo Kunigaikščiui.

1973 m. birželio 26, antradienį, miesto rotušė bus uždaryta nuo vidurdienio, išskyrus būtiniausias paslaugas.

Visi darbdaviai skatinami sudaryti galimybę savo darbininkams dalyvauti šiame džiugiame bei istoriniame įvykyje.

Gordon T. Batchelor, City Clerk.

David Crombie, Mayor.

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

Heidelberg
Alus iš tyro šaltinio vandens

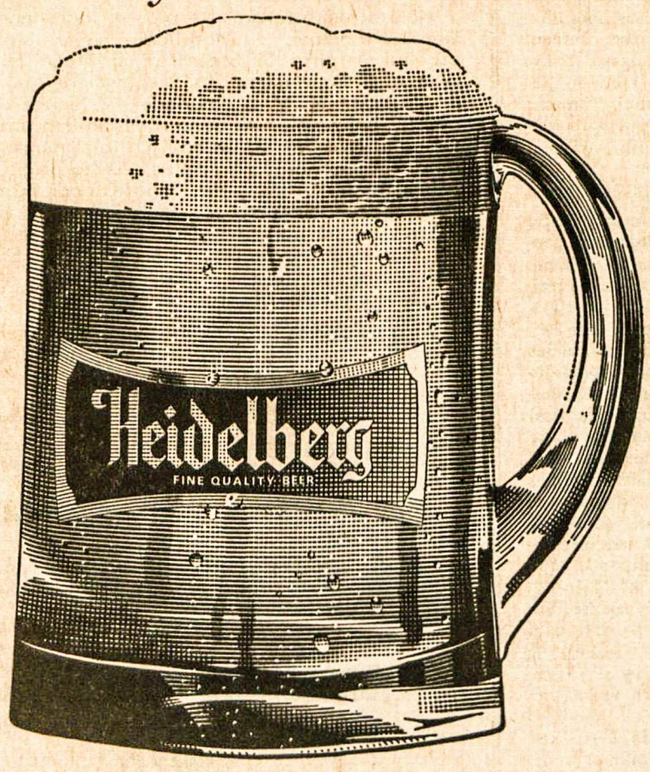

Ir tai yra tiesa!

• Namai
• Vasarnamiai
• Investacijos
• Viešbučiai
• Moteliai
• Mortgičiai
• Ūkiai
• Žemės sklypai

FRANK BARAUSKAS, F.R.I.
FRANK BARAUSKAS Limited, Realtor
FRANK BARAUSKAS INSURANCE
3828 Bloor St. W., ISLINGTON
231-6226 **231-2661**

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS,
VALDŽIOS PRIPAŽINTAS PLOMBERIS, ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APSILDYMO DARBUS.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

OKULISTAS
S. BROGOWSKI, O.D.
412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTĖS
Br. Bukowska-BEJNAR, R.O
Wiktoria BUKOWSKA, R.O
274 RONCESVALLES AVE
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY
323 Lakeshore Rd. East, Port Credit, Ont.
Savininkas V. BAČĖNAS
• teikia patarimus planuojantiems keliones
• sutvarko rezervacijų, nakvynių ir kitus reikalus be atskiro atlyginimo
• agentūros išduoti bilietai galioja visame pasaulyje
• parūpina bilietus keliaujantiems autobusais, traukiniais, laivais, lėktuvais
• parūpina eismo priemones ekskursijoms
• patarnauja atsikviečiant gimines
Skambinti telefonu 278-7261 dienos metu arba vakarais

INSURANCE
DUDA 769-4612
2231 Bloor Street W.

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. parapijos žinios

— Šį sekmadienį — Dievo Kūno šventė — Devintinės. Kartu prisimenama ir parapijos globėjo — šv. Jono Krikštytojo šventė.

— Anapilio sodybos statyboje pradedami vidaus įrengimo darbai. Statybai aukojo po $100: J. M. Dunčikai, V. B. Vaičiūnai ir A. Šimkienė; $50: S. M. Jokūbauskai.

— Šį sekmadienį parapijos bažnyčioje ir Wasagoje pamaldų metu daroma rinkliava naujo Lietuvos kankinių kryžiaus statybai Midlande. Tam tikslui išdalinti vokeliai su statomo kryžiaus projektu.

— Šią savaitę lietuvių kapinėse palaidota: Genovaitė Dubininkienė, Agota Kochankienė ir Ida Andziulienė. Velionių šeimų artimiesiems nuoširdi užuojauta.

— Šį šeštadienį, 5 v.p.p., padėkos pamaldos Antano ir Onos Jakimavičių vedybinės sukakties penkiasdešimtmečio proga. Geriausi sveikinimai sukaktuvininkams.

— Pamaldos: sekmadienį 10 v. už Šv. Jono Pašalpinės Draugijos mirusius narius; 11 v. už a.a. Oną Vanagienę; Springhurste 11 v. už a.a. Stasę Zubavičienę.

Wasagos reikalai. Jau nekartą buvo rašyta, kad Ontario vyriausybė yra sudariusi planą pertvarkyti Wasagos vasarvietę, išpirkti dalį vasarnamių, juos nugriauti ir padaryti parką. Dalis plano jau įvykdyta — išpirkti namai iki Oakview Beach. Šiais metais pradėta supirkinėti namus ir Springhurste, kur yra daug lietuvių vasarnamių. Yra susidariusi peticijų komisija, kuri prieš porą metų kreipėsi į Ontario premjerą, prašydama pakeisti vasarvietės planą. Šį pavasarį tos komisijos nariai lankėsi pas gamtos išteklių ministerijos pareigūnus ir patyrė, kad minėtasis planas nebus pilnai vykdomas, kad prievarta namai nebus nusavinami. Savininkai gali namus parduoti vyriausybei, bet gali ir neparduoti. Jau paruošta antra peticija Ontario premjerui, kurioje prašoma, kad nebūtų sugriauti namai ir nebūtų įrengtas parkas, nes tai būtų ilgaplaukių jaunuolių užuovėja. Parašai jau renkami. Peticijos komisijos sekretorius yra J. Karka.

Dantų gydytojas dr. Rimantas Karka, 1966 m. baigęs Toronto universiteto odontologijos fakultetą ir 1970 m. Lojolos universitete Čikagoje gavęs biologijos magistro laipsnį bei įsigijęs ortodonto specialybę, nuo š.m. sausio mėnesio tęsia savo specialybės darbą su buvusiu Toronto universiteto ortodontijos departamento vedėju dr. Harvey Jenkins naujoje vietoje: 286 York Mills Road, Willowdale, Ont. Tel. 444-8134 ir 200 St. Clair Avenue W., Toronto, Ont. Tel. 923-3030. Nuo 1973-74 mokslo metų rudens dr. R. Karka yra pakviestas dėstyti Toronto universiteto odontologijos fakultete.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Nuoširdi užuojauta kun. B. Jurkšui, Lietuvoje mirus jo seseriai a.a. Sofijai Skudžinskienei. Giliai užjaučiame vyrą, dukras ir artimuosius, po ilgos ir sunkios ligos mirus a.a. Genei Dubininkienei, kuri palaidota birželio 19 d.

— Brolį Hortulaną Sedeiką, OFM, tyliai minintį vienuolinio gyvenimo sidabrinį jubilėjų, nuoširdžiai sveikiname. Parapija dėkoja už uolią altoriaus tarnybą ir linki dar daug darbingų metų.

— Minint sibirinius trėmimus, Midlando paminkliniam kryžiui pastatyti bažnyčioje suaukota beveik $500. Kanados Liet. Katalikų Centras, kurio iniciatyva kryžius statomas, dėkoja.

— Mišios: šeštad., 8 v. — už a.a. O. Paltonienę, užpr. J. O. Kalinauskų, 8.30 v. — už a.a. J. Smolskį, užpr. J. Smolskienės, 9 v. — už a.a. B. Augaitienę, užpr. K. S. Augaičių; sekmad., 8 v. — už a.a. J. Martinaitį, užpr. S. Martinaitienės, 9 v. — už a.a. J. Čapliką, užpr. J. J. Šarūnų, 10 v. — už a.a. S. Vaitiekūną, užpr. B. Vaitiekūnienės; 11.15 v. — už a.a. M. Dervinį, užpr. S. Dervinienės.

— Nuo praėjusio sekmadienio parapijos biblioteka uždaryta vasaros atostogoms.

— T. Placidas šį trečiadienį keliom dienom išvyko į Kanados šiaurę; grįš parapijon kitą savaitgalį; po to jis vėl keliom dienom bus išvykęs.

— Šiuo metu Madride, Ispanijoje, vyksta pranciškonų ordino vadovybių suvažiavimas. Generalinėj kapitulo j lietuviams pranciškonams atstovauja provincijolas Tėv. Jurgis Gailiušis, OFM. Gauta žinia, kad ordino generolu 6 metams perrinktas argentinietis T. Constantine Koser, OFM.

— Lietuvių pranciškonų trimetinei generalinei vizitacijai pasibaigus, provincijos vadovybės paskyrimo laukiama rugpjūčio mėn., o atskirų asmenų paskirstymo — rugsėjo pabaigoje.

— Wasagos stovyklavietėje statybos darbai sparčiai eina pirmyn, bet ateinančiais savaitgaliais bus reikalinga nemaža talka rajono ir senesnių pastatų tvarkymui. Kviečiame padėti, nes iki stovyklų laiko liko nedaug. Prašom skambinti į par. raštinę.

— Susituokė: Danutė Baltrutė ir Grant Bonner; Gailius Skrinskas ir Marija Arštikaitytė; Algimantas Dimskis ir Aurelija Žemaitaitytė.

— Pakrikštytas Juozo ir Joanos Valevičių sūnus Aleksandras Augustinas.

Lietuvių Namų žinios

— TLN antrojo augšto sienos išbetonuotos ir sumūrytos. Jau suformuotos ir trečiojo augšto grindys. Apatiniuose augštuose pradedami vidaus įrengimai.

— Lietuvių Namuose vyksta pasirengimai karavanui, kuris prasidės birželio 23 d. ir truks iki liepos 1 d. Šeštadieniais ir sekmadieniais programos prasidės nuo 12 v. ir truks iki vidurnakčio. Kitomis savaitės dienomis programa vyks nuo 6 v. vakaro iki vidurnakčio.. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

— TLN paskolos lakštų (debenture) pardavimas ir narių verbavimas tęsiamas toliau. Lėšų telkimo vajaus komitetas praneša, kad praėjusią savaitę LN paskolos lakštus (debentures) pirko šie asmenys: už $5000 B. Jackus ir Liuda Paulauskas, už $2000 — Jonas ir Aldona Paršeliūnai, už $500 — Aloyzas Rūta, už $200 — Vincas Tamašauskas, Antanas Klimas, Leonas Adamavičius, Juozas Jankaitis, Stasys Paciūnas ir Jeronimas Cicėnas. Sumokėjo nario įnašus Vincas Venskus $100, Antanas Masionis $50 ir Toronto ateitininkų tėvų komitetas $25.

— LN veikia LN Moterų Būrelis. Jį parėmė Mažlietuvių Moterų Draugija $50, V. Viskonta iš Los Angeles $20 ir sveikatos klinikos savininkas B. Naujalis $10. L. N. Moterų Būrelio narės džiaugiasi gauta parama, nes darbo pradžia yra sunki. Aukojusiems LNBM nuoširdžiai dėkoja.

"The Toronto Star" birželio 11 d. laidoje paskelbė žinią stambia antrašte: "Ottawa reaffirms support for Latvia — new consul named". Dienraštis cituoja buvusį darbo ministerį M. O'Connel, dabartinį premjero P. E. Trudeau vyriausią asistentą, kuris savo kalboje pareiškęs, esą Kanados latvių bendruomenė primena visiems, kaip brangus dalykas yra laisvė. Naujasis konsulas dr. Ed. Upenieks padėkojęs už drąsų Kanados vyriausybės mostą — nepripažinimą sovietinės Latvijos okupacijos 1940 m. Vaišės įvyko Granito klube, kur dalyvavo 300 latvių. Visoj Kanadoj esą 20.000 latvių. Pasak dienraščio, dabar visos trys valstybės — Estija, Latvija ir Lietuva turi "neoficialius" atstovus Kanadoje.

"The Toronto Sun" birželio 11 d. išspausdino S. Pranckūno laišką, kuriame primena komunistų žudynes Ukrainoj, Katyne ir Baltijos kraštuose.

Londono, Ont., lėšų telkimo komitetas atsiuntė "TŽ" $50 auką. Leidėjai taria nuoširdų ačiū už šią duosnią paramą spaudai.

Viešoji Scarboro biblioteka birželio 22, penktadienį, 8 v.v., rengia lietuvių tautinių šokių vakarą, kurio programą atliks lietuvių paviljono tautinių šokių grupė "Gintaras". Be to, bus ir lietuviškų knygų, žurnalų ir laikraščių paroda. Tuo reikalu rengėjai kreipėsi į "TŽ" redakciją, prašydami atsiųsti porą egzempliorių "TŽ". Rengėjų vardu informacijos pareigūnė L. Burke išsiuntinėjo šį pranešimą:

Lietuvių šokiai. 1973 m. karavano lietuvių paviljono šokėjų grupė atliks nemokamą programą Scarboro Albert Campbell District Branch viešojoje bibliotekoje (496 Birchmount Rd.) birželio 22, penktadienį, 8 v.v. Tautiniai Lietuvos drabužiai yra labai spalvingi, jos tautiniai šokiai įvairūs ir sudėtingi. Juos šoks dešimties asmenų grupė, palydima muzikos. Bibliotekoje bus surengta speciali lietuvių knygų, žurnalų ir laikraščių paroda. Visi esate maloniai kviečiami dalyvauti šiame metropolinio Toronto karavano pasirodyme, kuris sudarys progą geriau pažinti lietuvių kultūrinį lobį.

Lietuviai, gyvenantieji Scarboro mieste, turėtų susidomėti šiuo vakaru ir gausiai dalyvauti.

Šį šeštadienį, birželio 23, prasideda tautybių savaitė-karavanas. Lietuvių paviljoną "Vilnius" rengia KLB Toronto apylinkės valdyba Lietuvių Namuose. Atskiroms darbo šakoms sudarytos komisijos. Šiemet pasiryžta turėti pilnesnę ir platesnę tautinio meno parodą. Jai surengti sudaryta komisija: Siminkevičiūtė, Nausėdienė, Kušneraitienė, Bireta, Kušneraitis, Nausėdas. Nemažesnis dėmesys teikiamas ir meninei programai. Jai tvarkyti sudaryta komisija: Verikaitis, Karasiejus, Viskontienė, Ambrozaitis, Kalinauskas, Šarkutė, Sapijonienė, Tamulionis. Pasirodys visi Toronto ir kaikurie apylinkių meniniai vienetai: šeštadienį — "Gintaras", sekmadienį — "Gintaras", pirmadienį — "Birbynė" ir skt. S. Kairio muzikinis vienetas, antradienį — "Aidas" ir skt. S. Kairio muzikinis vienetas, trečiadienį — "Varpas" ir "Atžalynas", ketvirtadienį — "Atžalynas" ir "Birbynė", penktadienį —"Varpas", šeštadienį — "Palanga" (Delhi).

Moterų organizacijos ir neorganizuotos moterys kepa pyragus, grybus, ruošiasi jais ir dar kitais valgiais, primenančiais tėviškes, skaniai pavaišinti paviljono lankytojus. Dalyvauja: Lietuvių Namų Moterų Būrelis, Prisikėlimo parapijos bei Šv. Jono Kr. par. katalikių moterų skyriai ir evangelikų parapijos moterys. Jas koordinuoja p.p. Žemaitienė, Mačionienė ir Simanavičienė. Finansus tvarko: Kazlauskas, Streitas ir Paciūnas. Visais ūkiniais reikalais rūpinasi Berneckas, Dauginas, Jankaitienė, Rinkevičienė, Abromaitienė. Virtuvėje šeimininkauja Simonaitienė. Gėrimais rūpinasi Asevičius, Pakštas, Mackevičius, Gulbinas, Dargis ir kt. Vakarais bus šokiai, kuriems gros naujas lietuvių jaunimo orkestras. Svečius sutiks ir juos supažindins su paviljonu — "Miss Vilnius" — Kobelskytė su princese Šilininkaite ir buv. "Miss Vilnius" Šarkute. "Vilniaus" burmistru šiems metams pakviestas M. Rusinas. Visas koordinacinis darbas yra tvirtose Butėno, Balsienės ir Urbono rankose. Išskyrus pirmąjį šeštadienį, Lietuvių Namai yra pavesti karavanui. Tikimasi daug lankytojų. Lietuviai, parodykime susidomėjimą savuoju paviljonu ir lankykime jį kasdien.

KLB Toronto apylinkės valdyba

L. Bendruomenės Tautinių Šokių Grupės "Atžalynas" šokėjų tėvai gauna nepasirašytus ir nežinia kieno siunčiamus laiškus. Prie laiško pridedami protokolai, kurie tik išryškina kaikurių žmonių tendenciją kelti nesusipratimus. Šis naujas būdas drumsti ir trukdyti gražiai pradėjusio augti "Atžalyno" normalų darbą nuoseklesniems tėvams yra visai nesuprantamas ir netoleruotinas. Jiems pageidaujant, pranešama, kad tėvų komitetas nėra atsistatydinęs ir yra šios sudėties: p. Trinkienė, p. Vaitkienė, p. Šarkuvienė, p. Dauginis ir p. Macijauskas. Vyresniųjų šokėjų mokytojai — Tamulionis, Sapijonienė, Baubinas; jaunesniųjų — Pakštas, Šarkutė, Vyšniauskaitė, Butėnaitė. Yra pakviesti p.p. Blyskiai suorganizuoti dar vieną vyresniųjų ir vidurinio amžiaus (12-14 m.) grupę. Prašome tėvus savo vaikus registruoti dabar pas tėvų komiteto narius arba telefonu 533-9030, kad ankstyvą rudenį būtų galima pradėti intensyvus šokių mokymas. Taip pat tenka pastebėti, kad viso "Atžalyno" vadovu yra pakviestas p. Leknickas. Šiuo metu tokio vadovo "Atžalynas" neturi.

Asmenys, pastebėję "Atžalyno" veikloje netikslumų ar negerovių, yra prašomi kreiptis į apylinkės valdybą. Kitaip besidengiantys patys save pastato į bendrai veiklai kenkiančių eilės.

KLB Toronto apylinkės valdyba

Michael Power katalikų gimnazijoj mokosi keletas lietuvių. Birželio 15 d. buvo pagerbti mokiniai, pasižymėję moksle ir sporte. Pasižymėjusių tarpe buvo ir Romas Ledas, XI klasę baigęs mokinys. Jis gavo $50 dovaną už gerą mokymąsi.

SIBIRINIAI TRĖMIMAI NEUŽMIRŠTI

Birželio 14 Toronto Prisikėlimo salėje gausiai susirinkę estai, latviai ir lietuviai paminėjo prieš 32 metus rusų įvykdytus prievartinius trėmimus į Sibirą. Iškilmę pradėjo Kanados Baltiečių Federacijos pirm. latvis T. Kronbergs įžanginiu žodžiu. Religinę dalį — Šv. Rašto skaitymus ir atitinkamas maldas atliko anglų kalba kun. R. Šakalys, OFM, ir kun. J. Staškevičius. Pagrindiniu kalbėtoju buvo G. H. Kahar, estų bendruomenės politinio komiteto pirmininkas. Jis yra žurnalistas, baigęs anglų literatūros kursą Kingstono universitete, ten kurį laiką dėstęs ir dirbęs Ontario pilietybės skyriuje. Jo paskaita buvo ilgoka, bet gana įdomi ir gyva. Paskaitininkas gražia forma pateikė daug naujų faktų, parinktų iš sibirinių trėmimų istorijos ir statistinių duomenų. Pvz. jis priminė Norilską, kurį Kanados premjeras P. E. Trudeau pavadino pavyzdiniu miestu, matyt, nežinodamas, kad jis pastatytas ant baltiečių ir kitų tautų lavonų.

Koncertinę programą atliko estų solistė O. Laikve, palydima pianinu Ch. Kipper. Ji padainavo J. Sibelijaus, Ed. Ojos ir Verdi kūrinių. Latviams atstovavo dešimties vyrų choras "Kalvis", vadovaujamas J. Dzeguzės. Jis padainavo progai pritaikytus J. Vitols ir J. Norvilio kūrinius. Lietuvių choras "Varpas", diriguojamas muz. A. Ambrozaičio, atliko iškilmės nuotaikai parinktus kūrinius — J. Dambrausko, J. Gudavičiaus ir kitų. Atskirai pasirodė vyrų choras, padainavęs vieną V. Gorino kompoziciją ir moterų choras, atlikęs A. Vanagaičio dainą. Publikai pageidaujant, "Varpas" padainavo porą viršprograminių dalykų. Užbaigai kiekviena tautybė sugiedojo savo himnus.

Minėjimas prasidėjo 8.20 v.v., baigėsi 10.30 v.v. Erdvi salė buvo pilna dalyvių. Jų tarpe matėsi baltiečių veikėjai, konsulai, vysk. Lūsis ir keletas kitų tautybių asmenų. Dar pažymėtina, kad miesto burmistro vardu sveikino miesto tarybos narys ukrainiečių kilmės Negridge ir ukrainiečių veikėjas Shimko, kuris pasakė labai taiklią kalbą. Be kitko, jis priminė, kad komunistai per 50 metų išnaikino 7 milijonus ukrainiečių, kad baltiečiai turėtų būti veiklesni užsienyje, kad pvz. aprūpintų tinkama literatūra Kanados bibliotekas. Komunistinė propaganda Kanadoje esanti varoma mokesčių mokėtojų pinigais įvairiais būdais, steigiamos sovietų-kanadiečių draugystės organizacijos, kviečiami sovietiniai chorai, bet pamirštama sovietinė vergija, įtvirtinta ant milijonų žmonių lavonų. **Bvs.**

"Gintaras" birželio 17 d. šoko tautybių savaitės — karavano atidaryme City Hall aikštėje; birželio 22 d. šoks Scarboro bibliotekos salėje; birželio 23 ir 24 d.d., 1.30 v. p.p., šoks karavano atidaryme Lietuvių Namuose. Birželio 26 d. CNE Grandstand dalis "Gintaro" šokėjų atstovaus grupei karalienės Elzbietos II priėmime. "Gintaro" mergaičių oktetas, vadovaujamas D. Garbaliauskienės, jau pradėjo repeticijas. Sekanti repeticija — šį trečiadienį, 6.30 v.v., Lietuvių Namuose.

Lietuvių kankinių naujas kryžius Midlande numatomas pastatyti liepos mėnesį. Projektą padarė dail. T. Valius. Jį vykdo V. Sodeika Čikagoje. Kryžiaus pagaminimas užtruko, nes numatytu laiku nebuvo gauta tinkama plastmasinė medžiaga.

Septyniolikmečiams yra gera proga atostogaujant gamtoje pramokti miškininkystės ir užsidirbti pinigų. Ontario valdžia rengia dviejų mėnesių "Junior Rangers" kursus stovyklavietėse prie urėdijų. Stovyklose bus duodamas pilnas išlaikymas ir dar primokama $5 į dieną. Prašymus priima ir smulkesnes informacijas teikia Minister of National Resources, Personnel Branch, Parliament Buildings. Tel. 965-2707. Pasinaudokite proga. **KLB Toronto apyl. v-ba**

Daugiakultūrė Kanados taryba jau sudaryta ir paskelbta. Jos vadovybę ir narius (apie 100) parinko bei paskyrė daugiakultūrių reikalų ministeris dr. St. Haidasz. Tarybos veikla paskirstyta į penkias sritis su atskiromis vadovybėmis. Sritinė Ontario taryba buvo susirinkusi posėdžio Toronte birželio 16 d., kuriame dalyvavo ir pats min. dr. St. Haidasz. Ilgame daugiakultūrės tarybos narių sąraše tėra vienas lietuvis — kun. Pr. Gaida. Taipgi po vieną asmenį turi estai ir latviai. Plačiau — kitame "TŽ" nr.

Jungtinių Tautų pareigūnas pabėgėlių reikalams UNHCR praneša, kad turintieji pretenzijų į kompensaciją iš V. Vokietijos dar gali įteikti prašymus iki 1973 m. birželio 30 d. Po šios datos prašymai nebus svarstomi, nes baigiama minėtos įstaigos veikla šioje srityje. Prašymus adresuoti: UNHCR Headquarters, Palais des Nations, CH-1211, Geneva 10, Switzerland. Prašymų blankai gaunami: Mr. Jean B. Lanctot, Correspondent in Canada, United Nations High Commission for Refugees, 55 Parkdale Ave., Ottawa, Ont. Papildomų informacijų galima gauti V. Vokietijos konsulatuose. Toronte V. Vokietijos konsulatas yra 77 Admiral Rd. Suinteresuoti turėtų paskubėti.

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Choro seniūnas J. Susevičius sunkiai serga ir yra vėl išvežtas į ligoninę. Linkime jam stiprybės ir sveikatos.

— Mūsų šventovės ir svetainės langų bei durų atnaujinimas talkos būdu, kurį atlieka par. k-to nariai, parapijiečiai ir par. tarybos nariai, jau eina prie galo. Tam darbui buvo paaukoti du šeštadieniai.

— Birželio 23 d., mūsų šventovėje įvyks R. Barysaitės ir B. Čeponkaus jungtuvės. Vestuvių puota įvyks mūsų svetainėje.

— Nepamirškime, jog parapijiečių išvyka-gegužinė numatyta liepos 8 d. Barašauskų ūkyje. Šią išvyką organizuoja mūsų par. taryba. Tikimasi, jog ir N. Metų sutikimą suorganizuos mūsų par. tarybos žmonės ir tuo padės par. k-to nariams, kurie už tai bus gan dėkingi. **K. A.**

Aušros Vartų par. žinios

— AV par. biuletenis, remdamasis garsiuoju neurologu dr. Penfieldu, primena tėvams, kad vaiko smegenų pajėgumas geriausiai išvystomas 3-12 m. amžiuje mokant kalbų. Nuomonė, kad lietuvių kalbos mokymas kenkia angliškam vaiko akcentui, esąs prietaras. "Tėvai nusikalsta tautai ir savo vaikams, jeigu neišmoko jų savo kalbos."

— Parapijos išvyka bus rugpjūčio 5 d. p.p. Skruibių ūkyje. Ten bus ir pamaldos 11 v.r. Išvykos reikalais rūpinasi P. Girdžius ir A. Vaupšas. Išvykon kviečiami Otavos ir Kingstono lietuviai.

— Šeštadieninės mokyklos tėvų komitetas birželio 15 d. posėdyje svarstė būdus, kaip padidinti, pagerinti šeštad. mokyklą, atgaivinti lituanistinius kursus, sudaryti lietuviškai nemokantiems vaikams atskirą klasę. Taip pat svarstytas klausimas gauti didesnę valdžios pašalpą.

— Užpraėjusio sekmadienio rinkliava — $228.

Sibiran išvežtųjų minėjimas įvyko birželio 14 d. Lietuviai, latviai ir estai Dominion Square dalyvavo su vėliavomis ir padėjo vainiką prie paminklo. Buvo trumpas tai liūdnai sukakčiai paminėti žodis. Vienos minutės susikaupimu prisiminti ir pagerbti Sibire mirusieji ir ištremtieji. 8 v.v. Westmount gimnazijos salėje įvyko bendras susirinkimas. Turiningą akademinio turinio paskaitą skaitė Lojolos kolegijos rektorius kun. P. G. Malone. Meninę programą atliko visos trys tautybės. Lietuviams atstovavo Aušros Vartų parapijos oktetas, vadovaujamas ponios Roch. Oktetas pasirodė labai gerai. Programą baigė daina "Lietuva brangi". Publika oktetui išskirtinai nesigailėjo gausių plojimų. Baigiamąjį žodį tarė Montrealio seimelio prezidiumo pirmininkė Silvija Piečaitienė. Savo reprezentacine išvaizda, gražia, turininga kalba ji visiems paliko puikų įspūdį.

A.a. Edvardas Kerevičius, 25 m., žuvo motociklo nelaimėje. Buvo baigęs McGill universitetą ir turėjo gerą darbą. Dideliame nuliūdime liko tėvai ir jaunametė sesutė.

Arūnas Staškevičius, kuris 1972 m. Hamiltono universitete gavo magistro laipsnį literatūroje, yra pakviestas Marianapolio kolegijos (Montrealy) vasaros semestre dėstyti literatūrą. Rudenį Arūnas nusistatęs tęsti studijas pedagogikos srityje.

Nors dar nepasibaigė egzaminai, visos gimnazijos turėjo užbaigos iškilmes. Šiais metais "Gintaras" turi nemažai abiturientų: Rimas Ališauskas, Gintaras Brikis, Petras Lapienat, Gintaras Nagys, Robertas Skučas, Rūta Vileniškytė, Raimondas Zabieliauskas. Kaikurie jų už gerą mokymąsi gavo ir dovanas. R. Zabieliauskas gavo knygą apie Lojolos gimnaziją, o R. Ališauskas — $50 čekį iš Verduno katalikų gimnazijos. Visi šie jaunuoliai yra aktyvūs ne tik "Gintare", bet ir "Taure", ir skautuose, ir ateitininkuose. Sėkmės gintariečiams gerai išlaikyti egzaminus ir rimtai tęsti pasirinktas studijas, taip pat neužmiršti lietuviškos muzikos, dainos ir šokio. **A. A.**

Buvęs "N. Lietuvos" red. J. Petrėnas, laikinai redagavęs šį savaitraštį, išvyko Niujorkan į senąją savo gyvenvietę. Laikraštį laikinai redaguoja dr. H. Nagys, "Lietuvos Pajūrio" red. A. Lymantas ir kiti.

TORONTO, ONT.

Papildomai pranešama, kad dailininkai Tamošaičiai su savo meno darbais yra įjungti filme apie Kingstono miestą. Jis bus rodomas 19 kanalo televizijoj liepos 1 d., 4-5 v. p.p. ir liepos 2 d., 9-10 v.v. Yra paruoštas ir atskiras filmas apie p.p. Tamošaičius, apie 10 min. ilgumo, bet jis dar nėra suredaguotas rodymui.

K. Kaknevičius su žmona lankėsi Vankuveryje, kur dalyvavo darbo unijų vadovybių suvažiavime. K. Kaknevičius yra "Carling" alaus daryklos darbininkų unijos pirmininkas. Vankuveryje, nors ir trumpai, turėjo progos susitikti su vienu kitu savo tautiečiu vankuveriečiu.

Angliškoj spaudoj dažnai maišomos įvairios vietovės, ypač mažųjų šalių. Taip "The Toronto Star" bendradarbis, rašydamas apie 1973 m. karavaną, Talino paviljoną priskyrė Sov. Sąjungai. Tuojau reagavo estas E. Aruja, pareikšdamas, kad Talinas yra Europoje, Estijos sostinė. Jos okupuoti neturi teisės rusai, kaip ir Hitleris neturėjo teisės inkorporuoti savo Reichan Paryžiaus, Amsterdamo, Oslo. Panašiai reagavo ir kiti estai.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems mus moraliai ir materialiai parėmusiems, rengiant "Varpo" 20-čio sukaktuvinį balių.

Ačiū: krikšto tėvams — p.p. O. Indrelienei, P. Radzevičiūtei - Klimienei, J. Matulioniui ir J. Strazdui; rėmėjų būreliui — pirm. H. Stepaičiui, E. Stepaitienei, A. Aperavičienei, S. Pacevičienei, A. Ščepavičienei, B. Abromaitienei, F. Skrinskienei, V. Dunderienei, V. Sendžikui, G. Paulionienei, įdėjusiems tiek daug rūpesčio ir pastangų šios šventės balių ruošiant; P. Butėnui už taip meniškai išdrožtus ir mums padovanotus paveikslus; 20-čio proga "Varpui" aukojusiems po $100 — Šv. Jono Kr. par. klebonui kun. P. Ažubaliui, Prisikėlimo par. klebonui Bariui Placidui, OFM, J. Strazdui; už $50 — L. Dūdai; už $25 — O. Indrelienei; už $15 — J. Paršeliūnui; už $10 — E. Stepaitienei; už atsiųstus sveikinimus — Čikagos Dainavos Meno Ansambliui ir Hamiltono "Aušros" chorui.

Jūsų parodytas nuoširdumas ir mūsų įvertinimas stiprina choro jėgas bei skatina tęsti kultūrinį darbą Lietuvai tėvynei.

Visiems Jums dėkingas —

Choras "Varpas"

VIEŠAS PRANEŠIMAS

JOS DIDENYBĖS KARALIENĖS IR EDINBURGO KUNIGAIKŠČIO VIZITAS

Visi Toronto gyventojai, ypač tie, kurių gatvėmis pravažiuos karališkoji procesija, maloniai prašomi papuošti savo rezidencijas bei verslavietes ir tuo būdu parodyti Toronto šiltą sutikimą Karalienei bei Kunigaikščiui birželio 25 – 30 dienomis, t. y. karališkojo vizito savaitėje.

Gordon T. Batchelor, City Clerk

David Crombie, Mayor

VIENINTELĖ KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.Pt. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3 - 8008.

VIENAS VYRAS jieško Dundas-Ossington gatvių rajone III-me augšte kambario. Skambinti po 6 v.v. tel. 762-8072.

PARDUODAMI NAUJI TAUTINIAI drabužiai. Skambinti tel. 533-5589.

SPRINGHURST VASARVIETĖJE naujame name išnuomojami porai arba pavieniams asmenims kambariai. Galima naudotis virtuve ir viso namo patogumais. Toronte telefonas 766-0594.

ATLIEKU NAMŲ DAŽYMO darbus — išorėje ir viduje. Lietuviams pigesnė kaina. Skambinti po 5 v. v. tel. 535-2581 (klausti Joe).

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 767-4737.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, išvalymus rūsių, kiemų ir perkraustymo darbus. Skambinti po 5 v. p. p. tel. 535-4329.

ATLIEKU VISUS NAMŲ REMONTO medžio darbus, statau naujus namus, parūpinu mortgičius ir darau įrengimus. Tel. 579-0309. KAZYS CIBAS, Oshawa, Ont.

BARONESSA
Beauty Salon
Savininkė **Alė Kerberienė**
2265 BLOOR St. W.,
kampas Bloor - Durie gatvių
***Telefonas* 762-4252**
Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Prieinamos kainos.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. 727-3120
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių. atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.5%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.5%
Term. ind. 1 m.	6.5%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 m.	7.0%	Investacines	nuo 9% iki 12%
Term. ind. 3 m.	7.5%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.